

Kl. 09.00 – 15.45

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 10 december.

2 § Utökning av antalet suppleanter i försvarsutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i försvarsutskottet skulle utökas från 24 till 25.

Kammaren medgav denna utökning.

3 § Val av extra suppleant i försvarsutskottet

Företogs val av extra suppleant i försvarsutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i försvarsutskottet

Per Rosengren (v)

4 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Yilmaz Kerimo* (s) avsagt sig uppdraget som ledamot i justitieutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Nina Lundström* (fp) avsagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Lennart Gustavsson* (v) av sagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Gudrun Schyman* (–) av sagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

5 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Kerstin Andersson som ledamot i justitieutskottet samt från och med den 1 januari 2005 Christer Erlandsson som suppleant i konstitutionsutskottet och i justitieutskottet.

Talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Lars Tysklind som suppleant i näringsutskottet.

Talmannen meddelade vidare att Vänsterpartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Elina Linna som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation och Lars Ohly som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i justitieutskottet

Kerstin Andersson (s)

suppleant i näringsutskottet

Lars Tysklind (fp)

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation

Elina Linna (v)

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation

Lars Ohly (v)

Talmannen förklarade vald från och med den 1 januari 2005 till

suppleant i konstitutionsutskottet

Christer Erlandsson (s)

suppleant i justitieutskottet

Christer Erlandsson (s)

6 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Prot. 2004/05:52
16 december

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2004/05:49 till utrikesutskottet

Skrivelse
2004/05:44 till justitieutskottet

Framställningar
2004/05:RRS8 till finansutskottet
2004/05:RRS9 till trafikutskottet

Redogörelse
2004/05:RRS13 till näringsutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående ärenden skulle förlängas till *fredagen den 21 januari 2005*.

7 § Ränobeläggning av periodiseringsfonderna

*Ränobeläggning av
periodiseringsfonderna*

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU17
Ränobeläggning av periodiseringsfonderna (prop. 2004/05:38).

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Det är inte utan att man blir lite förvånad över att talarstolen inte är utsliten efter gårdagens långa debatt. Det här går säkert något snabbare.

Det här betänkandet hänger väldigt intimt samman med ett ärende som finns lite längre ned på föredragningslistan, nämligen vår strävan att underlätta generationsskiften i företagen genom att ta bort arvs- och gåvoskatterna. För att finansiera den reformen vill vi göra de förändringar som beskrivs i skatteutskottets betänkande nr 17. Det handlar om att ränobelägga periodiseringsfonderna. För att förstå det här förslaget bör man alltså ha en lite mer övergripande bild, ett mer holistiskt perspektiv kanske man kan säga, på skattepolitiken än att bara se till det enskilda förslaget som vi nu debatterar.

För oss socialdemokrater är det oerhört viktigt att människor kan och vill driva och utveckla företag. Det är nödvändigt för att alla människor som vill och kan arbeta också ska ha ett jobb att gå till. Det är bara genom arbete som vi kan skapa de resurser som vi vill använda för att bygga ut och förstärka vår gemensamma välfärd och trygghet.

I Sverige startas varje år mellan 35 000 och 40 000 nya företag. Det är väsentligt mer än det var under 1980-talet eller i början av 90-talet. Men vi är inte nöjda med det. Vi vill se fler företag och vi vill att de företag som redan finns fortsätter att växa. Därför är det viktigt att fortsätta att förstärka Sverige som företagareland.

Det gör vi genom en lång rad olika insatser. Det handlar om att förstärka människors köpkraft så att de kan efterfråga de varor och tjänster som företagen erbjuder. Det handlar om regelförenklingar som ska minska företagens administrativa kostnader. Det handlar om en reformering av de så kallade 3:12-reglerna, som styr beskattningen för fåmansbolagens ägare. Det handlar också om att se till att företag som nu står inför generationsskiftet får goda möjligheter att klara den utmaningen.

När den stora generationen 40-talister, man ska väl kalla dem för just 40-talister vis av andras erfarenheter, går i pension innebär det också att många företag riskerar att pensioneras. Därför är det viktigt att underlätta generationsskiftet i näringslivet eftersom det annars finns en risk för att ett stort antal företag i onödan försvinner. Det är det viktigaste skälet till att vi från årsskiftet helt tar bort arvs- och gåvoskatterna. Därmed tar vi också bort ett av de hinder som finns för generationsskiftet.

Borttagandet av arvs- och gåvoskatterna är något som bland annat organisationen Svenskt Näringsliv har fört fram i tillväxtsamtalen med regeringen. Från näringslivets sida tyckte man att det var så viktigt att man även hänvisade en finansiering för sitt förslag, vilket ju inte direkt tillhör vanligheterna. Det var just periodiseringsfonderna som man pekade ut som möjliga att förändra för att kompensera det inkomstbortfall som uppstår för staten när arvs- och gåvoskatterna avskaffas. Mot den bakgrunden blir det lite lättare att förstå varför vi nu förelår att periodiseringsfonderna ska räntebeläggas.

Vi gör dock inte den förändringen för riktigt alla företag. De företag som ofta är minst, de enskilda näringsidkarna, undantas. Vi gör nämligen bedömningen att åtgärden annars i onödan skulle krångla till regelverket för dem utan att det skulle ge statskassan några nämnvärda inkomster. Det är dessutom så att periodiseringsfonderna i första hand utnyttjas av de större företagen. Då är utskottets linje att undanta enskilda näringsidkare från den heller inte så konstig.

Herr talman! Man kan konstatera att de borgerliga partierna i det här ärendet har samlat sig till ett gemensamt särskilt yttrande. Men i detta särskilda yttrande orkar borgerligheten inte presentera några gemensamma skarpa förslag om hur man vill ha det i stället. Borgarna är rörande överens om att regeringen och samarbetspartierna gör fel, men sinsemellan har de faktiskt helt olika förslag när det gäller företagsbeskattningen. Jag ska ta två exempel.

Kristdemokraterna vill ensamma höja bolagsskatten till 30 % för att få råd att behålla periodiseringsfonderna räntefria. Moderaterna tycker i stället att man ska ta bort nedsättningen av socialavgifterna, en nedsättning som nästa år utgår för företagens lönekostnader upp till drygt 740 000 kronor. På så sätt drar man in drygt 4,5 miljarder kronor. Om Moderaterna får bestämma blir det alltså de många små företagen som ska finansiera en åtgärd som framför allt utnyttjas av de stora företagen.

Herr talman! Utskottets majoritet tycker att regeringens förslag är väl avvägt. Vi tar bort en skatt som försvårar att åstadkomma generationsskiftet och finansierar det med smärre förändringar i periodiseringsfonderna. Därför yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 2 STEFAN HAGFELDT (m):

Herr talman! Vi moderater har tidigare i höst lagt fram budgetförslag som rymmer angelägna förändringar i skattelagstiftningen för att stimulera företagande och tillväxt så att det blir nya jobb. Regeringens förslag som vi behandlar i dag är att juridiska personer som har gjort avsättningar till periodiseringsfonder ska ta upp en schablonintäkt till beskattning. Det blir en försämring för företagarna. Enligt regeringens egna beräkningar kommer denna pålaga att ge 1,5 miljarder kronor redan i år. I fortsättningen beräknar sedan regeringen att det kommer att ge över 2 miljarder kronor ytterligare till statskassan varje år. Dessa ökade skattekostnader för företagen kommer givetvis att påverka investeringsklimatet med minskad efterfrågan på arbetskraft som följd. Men för att vi ska få en stabil tillväxt behöver vi i stället föra en politik som stärker investeringsklimatet och som kan vända den nedåtgående trend i företagandet som vi har sett. Vi måste därför satsa hårt på åtgärder som gör det lättare att både starta och driva företag. Att i detta läge finansiera vissa skattelättnader med skärpningar i andra skatteregler är en felaktig politik.

För att företag ska kunna utvecklas även under perioder med dålig lönsamhet är det viktigt att de kan fondera vinster från goda år. Särskilt viktigt är detta för småföretag som har det besvärligare i sin kapitalanskaffning än de stora företagen. Härtill kommer att det blir krångligare för företagen att utnyttja systemet med periodiseringsfonder, bland annat därför att de ekonomiska effekterna av avsättningarna blir svårare att förutse med hänsyn till att räntesatsen kommer att variera. Det är inte heller bra att reglerna också slår olika för småföretag beroende på om de drivs som enskilda firmor eller om de är fåmansföretag, det vill säga drivs i form av en juridisk person.

Regeringen hänvisar här till att dessa skillnader ska beaktas i pågående arbete med fåmansföretagens skatteregler. Problemet är bara att regeringen har skrivit om nya fåmansföretagsregler i många olika sammanhang under senare år utan att några förslag om mera genomgripande förändringar har presenterats här i riksdagen.

Herr talman! Räntebeläggningsen hade kunnat undvikas om riksdagen hade varit beredd att ta fasta på de budgetförslag som vi presenterade i höstas som alternativ till regeringens budgetproposition. Emellertid har majoriteten i riksdagen bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet den 24 november fastställt regeringens förslag till ekonomiska ramar för utgiftsområdena i statsbudgeten.

Samtidigt har riksdagen avslagit våra förslag om att räntebeläggningsen *inte* ska genomföras. Riksdagens majoritet har därmed redan fastställt en budget som innebär räntebeläggning av periodiseringsfonderna som finansiering av vissa andra åtgärder på skatteområdet. Vi har därför inte kunnat lägga fram någon reservation i det här ärendet. I stället finns det ett särskilt yttrande som samtliga vi fyra borgerliga partier står bakom.

Herr talman! Regeringens förslag är minst sagt beklagligt eftersom företag måste kunna utvecklas också under perioder med dålig lönsamhet. Regeringen anser det tydligen inte viktigt att företagen på ett bra sätt ska kunna fondera vinster från goda år. Speciellt viktigt är det för småföretagen att kunna spara vinstmedel för att kunna kraftsamla för nya investeringar. Redan gjorda avsättningar kommer också att omfattas av regeringens förslag om räntebeläggning av periodiseringsfonderna. Många

kommer att uppfatta detta som rent fiskala effekter samtidigt som regelverket blir krångligare. Ansvaret för detta vilar tungt på regeringen.

Anf. 3 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp):

Herr talman! Eftersom det här ärendet hör så intimt samman med det som vi ska diskutera senare måste jag börja med att säga att avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna är en välkommen reform bland Sveriges småföretagare. Det tror jag att vi alla kan vara helt överens om. Men jag skulle vilja påstå att räntebeläggningen av periodiseringsfonderna inte är lika välkommen.

I ett land som tillhör de länder i västvärlden som har det högsta skatetrycket är det bekymmersamt att det inte går att sänka eller, som i det här fallet, att ta bort en skatt utan att höja eller skärpa andra skatter. I det här fallet anser vi i Folkpartiet att det dessutom slår helt fel. Gamla företag som ibland kanske till och med är ämnade att gå i graven skattebefrias samtidigt som växande unga företag får ytterligare en skattebörd.

Periodiseringsfonderna är viktiga redskap för företag som vill kunna växa och som vill kunna få möjligheter att investera i nya och växande verksamheter och kanske utveckla sin affärsidé. För att små företag ska kunna växa och utvecklas måste det finnas goda möjligheter att spara vinster från ett gott år till ett år när man har ett något sämre resultat.

Det är särskilt småföretagen som drabbas av den här räntebeläggningen genom att de ofta växer genom eget kapital och har svårt att få kapital utifrån som stora företag ganska enkelt kan få.

Genom den förändring som en majoritet i kammaren i dag kommer att rösta igenom blir det svårare för svenska småföretag att ta steget mot att bli större eller mot att bredda sin verksamhet.

Det är inte konstigt att en organisation som Svenskt Näringsliv står bakom den här räntebeläggningen av periodiseringsfonderna, för – med handen på hjärtat – Svenskt Näringsliv är faktiskt en organisation som i mångt och mycket företräder de något större företagen. Vi vet att många andra organisationer som företräder de små företagen ganska starkt har kritiserat den här förändringen.

Avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna och de sänkningar av förmögenhetsskatten som sker gynnar såväl privatpersoner som företag. Dessutom gynnar de företagare i stort. Med andra ord kommer det att bli lättnader både för de stora företagen och för de små företagen.

När det gäller finansieringen kommer räntebeläggningen av periodiseringsfonderna trots allt att betalas till viss del också av de små företagen, kanske till och med lite mer av de små företagen. Förvisso stämmer det som regeringen har räknat fram, att det är fler stora företag som avsätter till periodiseringsfonderna. Men sett till hur stora summor det är fråga om kan man se att de små företagen faktiskt avsätter ganska stora summor. Periodiseringsfonderna är alltså ett viktigt sätt för de små företagen att växa. Det är också därför viktigt att de små företagen får möjligheter att avsätta till periodiseringsfonderna under rimliga villkor.

Räntebeläggningen leder till ett försämrat investeringsklimat, något som är dåligt för Sveriges utveckling och tillväxt. Vi i Folkpartiet har därför velat se en alternativ finansiering av avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna. Vi har redogjort för detta i vårt budgetförslag. Tyvärr har majoriteten valt att inte gå på den linje som Folkpartiet föreslagit så det

har i dagsläget fallit. Vi har därför ett särskilt yttrande om det ärende som vi i dag debatterar.

Prot. 2004/05:52
16 december

Anf. 4 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Kristdemokraterna har i sitt budgetalternativ för år 2005 finansierat ett avslag på regeringens förslag om att räntebelägga periodiseringsfonderna. Emellertid är det nu så att regeringens budgetförslag för år 2005 kommer att gälla. Men i den prioritering som den kristdemokratiske riksdagsgruppen gjorde under budgetprocessen i september ansåg i alla fall vi att räntebeläggningsen är felaktig och att de pengar som förslaget inbringar till statskassan inte är värt priset.

Herr talman! I propositionen uppger regeringen att införandet av beskattningen av periodiseringsfonderna är en följd av att arvskatten och gåvoskatten avskaffas samtidigt som man inför lättnader avseende förmögenhetsskatten.

Vi kristdemokrater anser att dessa skattelättnader är bra förslag och har under en längre tid verkat för dem i vissa delar.

Men skatt måste prövas på sina egna meriter. Kristdemokraterna anser att exempelvis både arvskatten och räntebeläggningsen av periodiseringsfonderna strider mot hävdvunna skatterättsliga principer. Vi anser att de skattelättnader som nu blir verklighet kunde finansieras på ett annat och bättre sätt. Vi föreslår bland annat höjd bolagsskatt.

Syftet med periodiseringsfonderna är att göra det möjligt för företag att kraftsamla under flera räkenskapsår för att sedan kunna göra större investeringar. Men det syftet motverkas av regeringens, i det här fallet också utskottets, förslag och underlättar knappast i motsvarande utsträckning att arvskatten och gåvoskatten avskaffas.

Det finns ingen logisk koppling mellan skattesänkningarna och den skattehöjning som nu föreslås vad gäller räntebeläggningsen av periodiseringsfonderna.

Herr talman! Flera remissinstanser har uttalat att den föreslagna räntebeläggningsen leder till en ökad komplexitet i vårt skattesystem, som redan nu är komplext. En starkt bidragande orsak till denna ökade komplexitet är att påtagliga skillnader uppstår i beskattningen av de olika bolagsformerna. Handelsbolag undantas från de nya reglerna, medan andra juridiska personer omfattas av dem. Detta skapar dessutom snedvridna incitament bland de personer som står inför ett beslut om huruvida man ska starta ett handelsbolag eller ett aktiebolag.

I propositionen görs ingen ingående analys av hur små- och medelstora företag drabbas av förslaget, vilket ju är det minsta man kan begära. Man nöjer sig med att konstatera att det är betydligt vanligare att storföretag avsätter vinstmedel i periodiseringsfonder än småföretag. Vi kristdemokrater anser att denna analys är helt ovidkommande. Inte mindre än 36 %, mer än en tredjedel, av alla småföretag avsatte mellan 1995 och 2001 vinstmedel i periodiseringsfonder, däribland jag. Då jag driver ett enskilt företag har jag haft stor nytta av det. Det är visserligen mindre än storföretagens 77 % men ingalunda ett argument för att räntebelägga alla företags periodiseringsfonder.

Vi kristdemokrater anser, till skillnad från regeringen och utskottets majoritet, att det just är små företag som måste ha möjligheten att spara vinstmedel för att kunna kraftsamla för nya investeringar. Budgetförsla-

*Räntebeläggningsen av
periodiseringsfonderna*

get utgår självklart från ett enhetsförslag. Att lösrycka budgetpåståenden från sitt sammanhang är en känd taktik från socialdemokratiskt håll.

Herr talman! Slutligen anser Kristdemokraterna att det plötsliga införandet av en skatt på en tidigare obeskattad skattebas är ett slags kontraktsbrott och därmed etiskt tveksamt. De företag, en majoritet av alla aktiebolag, som valt att spara i periodiseringsfonder har gjort det i tron att beskattning skjuts upp till dess att vinstmedlen faktiskt plockas ut. Nu har Socialdemokraterna kommit på att detta är en orörd och fullt lovlig skattebas som kan och bör utnyttjas. Detta får säkert företagarnas förtroende för statsmakten att minska än mer. En annan viktig effekt blir att incitamenten att spara vinstmedel i företagen minskar. Det kommer att minska företagens möjligheter att kraftsamla för större investeringar.

Anf. 5 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Man blir lite konfunderad när man lyssnar. Det verkar som att det inom den borgerliga gruppen skapas helt egna begrepp. Det är inte fråga om ökade skattekostnader utan om minskade skattekrediter. Avsättningar till periodiseringsfonder innebär att man får en skattekredit som minskar skatten. Lars Gustafsson säger att det är oetiskt därför att man skapar en ny skattebas. Men det är ju precis tvärtom, för man minskar faktiskt företagets normala skatt genom att man ger dem en skattekredit, och den skattekrediten minskas för tillfället.

Vi är vana vid att – jag tror det var Anna Grönlund Krantz som sade det – ni menar att man kan ta bort en skatt utan att höja en annan. Nej, det anser inte vi att man kan. Vi vet att flera borgerliga partier har uppfattningen att man kan minska skatten utan att finansiera det. Vi vet också vilka effekter en sådan politik får. Verkligheten förändras så pass snabbt att det snart kan få statsfinansiella konsekvenser. Det borde de borgerliga partierna, om några, vara medvetna om. Ni om några borde verkligen finansiera alla de skattesänkningar som ni föreslår.

Lars Gustafsson kan faktiskt fortsätta att sätta av till sina periodiseringsfonder, precis som han har gjort förut, eftersom han har en enskild firma.

Vad som inte nämns och vad som är väldigt viktigt när det gäller enskild firma och handelsbolagsdelägare är att det inte är handelsbolagen som gör avsättningar till periodiseringsfonder. Det ska vi vara medvetna om; det är en juridisk person och inte ett skatteobjekt. Det är delägarna som gör det. Delägarna får alltså göra avsättningar till en periodiseringsfond. Det är ganska viktigt att inte räntebelägga just enskilda firmor och handelsbolagsdelägare. Varför? Jo, till skillnad från aktiebolagen har dessa en progressiv beskattning och kan alltså utjämna mellan åren och på det sättet de facto minska sin skatt. Det kan inte aktiebolagen göra, för de har proportionell beskattning. De betalar 30 % och kan inte få några direkta skattevinster. Vad de kan göra genom avsättningar till periodiseringsfonder är att skapa en bättre likviditet i företaget, genom att de på det sättet får en skattekredit.

Varför har majoriteten kommit med detta förslag? Idén har inte kommit från Finansdepartementet, från Vänsterpartiet eller från Miljöpartiet. Idén är framförd av Svenskt Näringsliv för att finansiera andra reformer som de tycker är viktiga. Här har nämnts till exempel avskaffande av arvs- och gåvoskatterna.

Vad man nu har diskuterat i sista vändan är nivån på räntan. Där kommer det säkert att fortsätta att föras diskussioner om hur mycket och på vilken nivå denna ränta ska ligga.

När det då hävdas att detta på något sätt skulle vara oetiskt och att man skapar en ny skattebas, tror jag att vi ska ta en gemensam kurs i skatteutskottet så att vi åtminstone vet vad vi pratar om och har en gemensam referensram. Att säga att en nedsättning av skatten, som avsättningar till periodiseringsfonder de facto innebär, skapar en ny skattebas är för mig ett obegripligt resonemang.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 6 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Per Rosengren tycks befinna sig i en vingård och försöka leta efter äpplen. Jag antar att Per Rosengren utgår från att skatt är normalläge eftersom han har bedömt den etiska nivån.

Förslaget från Svenskt Näringsliv var tänkt att finansiera förmögenhetsskatten, så där pratar Per Rosengren om äpplen och päron igen. Jag välkomnar att Per Rosengren har kommit in i Per Landgrens nisch att diskutera etiska principer för beskattning. Det ska bli mycket intressant i skatteutskottet de närmaste ett och ett halvt åren.

Vad vi talar om här är viljan att utveckla och utvidga sitt företag från en enskild firma till att kanske bli ett aktiebolag, eftersom det kan vara bättre. Det är den spärren man nu sätter upp. Man kan inte prova en skatt utifrån dess premisser och överföra den till en annan. Det var det vi menade med det oetiska. Man blandar ihop det. Man ser bara med herr Fiskus ögon, alltså fiskalt för att få in pengar för staten. Man måste se budgeten i sin helhet. Man kan inte lösrycka ett och annat.

Finansministern har stått där Per Rosengren nu står och talat om att det är jättebra med fastighetsskatten. Med den kan vi betala barnbidragen. Änkor ska gå från sina hem för att vi ska ha goda barnbidrag. Så kan man inte börja resonera och lösrycka saker ur sitt sammanhang. Vi måste gå tillbaka och bedöma: Är denna skatt bra eller inte? Det är det som bestämmer skattetrycket. Skattetrycket är ingen abnormitet – att det ska vara 50 eller 60 eller 70 %, utan det är en bedömning som får göras utifrån egna meriter. Det var den etiska princip som jag ville lyfta fram. Per Rosengren hävdar den faktiskt själv ibland.

Anf. 7 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det där sista var intressant. Skatterna ska inte ligga på en viss procent. Nej, det är precis vad vi har hävdad under alla år. Men borgerligheten har hävdad: 50 %, inte mer; där ska det vara en gräns. Återigen står ni inte för det ni har sagt förut. Ni har sagt att det inte får vara en skatt över en viss nivå. Sedan är det lite olika beroende på vilket borgerligt parti man pratar om. Men hälften kvar, tror jag, har varit en absolut gräns för de borgerliga. Nu är det tydligen inte så, utan man ska anpassa skatten efter de behov som finns. Välkomna, kamrater!

Lars Gustafsson säger att jag letar äpplen i en vingård. Ja, det finns faktiskt äppelvin, det vill jag bara påpeka, och jag ska köpa äppelcidervinäger i dag.

Javisst: Förmögenhetsskatten skulle finansieras bland annat genom detta. Men det här handlar om en och en halv miljard, varav den största

delen kommer att betalas av de större företagen, för det är där de stora avsättningarna ligger. Tror man att detta på något sätt skulle påverka viljan att gå från handelsbolag eller enskild firma till aktiebolag, ja, då är man nog ute och cyklar lite. Låt oss ta den här debatten om ett eller två år och se om det har fått de katastrofala effekter som ni pratar om. Ni måste befinna er lite grann i verkligheten, tycker jag! Ni målar upp detta som att det skulle vara ett katastrofalt slag mot företagsamheten och viljan att fondera vinstmedel. Det har väl ingenting med vinstmedel att göra. Fondera vinstmedel kan man fortsätta att göra. Det är faktiskt obeskattade reserver det handlar om, och att fondera vinstmedel är något helt annat.

Anf. 8 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag kommer att tänka på en historia. I en sjukhussal kommer läkaren efter operationen fram till patienten och säger:

– Jag har en god nyhet och en dålig nyhet att meddela patienten. Vilken ska vi ta?

– Vi tar den dåliga först, säger patienten.

– Jo, säger läkaren, det är det att vi har amputerat fel ben.

– Och vad är den goda nyheten?

– Vi behöver inte amputera det andra.

Det är ungefär så Per Rosengren resonerar.

Det är ju så att skattenivån är mycket enkel. Man är beredd att dela med sig hälften av en chokladkaka man har köpt, men om man ska dela med sig mer än hälften så blir det ohemult. Det kommer man inte ifrån. Det är ganska logiskt, och det är därför att vi hävdar nivån fifty–fifty, så att säga.

Vad gäller incitament för att arbeta är det det totala skattekrånglet eller den totala skattenivån som påverkar det, på flera olika områden. Det spelar ingen roll om man höjer kommunalskatten och sänker statsskatten, eftersom skattetrycket eller avgifterna totalt och krånglet är det som kostar för företaget. Det är ju därför som ni själva föreslog att sänka skatten genom ett så kallat ROT-avdrag för att få i gång sysselsättningen. Här säger Socialdemokraterna att de inte tror på att skattenivån har med moral att göra. Varför utnyttjas det då till max så att man ringer och frågar om man får sätta i gång och bygga hemma? Det har ju med detta att göra.

Man kan göra en enkel, logisk beräkning. Jag gjorde en beräkning med hjälp av Svenskt Näringsliv av hur många mindre företag som det finns i Halland. Det finns 8 000. Om vart och ett av dem kunde anställa en enda person så skulle vi med råge uppfylla riksdagens mål om sysselsättningen.

Då blir det sammantaget så väldigt viktigt vad det totala arbetet är. Det är givetvis så att man måste pröva varje skatt utifrån dess egen funktion och givetvis egen nivå och vad som kan vara rimligt. Man får alltså göra en bedömning.

Men jag tycker inte om när man hoppar på andra partiers förslag därför att de vill göra olika rockader i sina budgetar som de tror är bättre för framtiden i Sverige.

Anf. 9 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Ja, nu fanns det tydligen en absolut gräns i alla fall helt plötsligt. Nu skulle man inte anpassa skatten efter de behov som finns. Då är väl Lars Gustafsson i någon mån tillbaka i det borgerliga resonemanget att det finns en gräns. Det är klart att det finns en gräns för det totala skatteuttaget vad gäller skatt på lön och även på företagsamhet – det är jag fullkomligt medveten om, men jag är väl inte helt inne på Lars Gustafssons resonemang om var gränserna ska ligga.

Visst är det jättebra om 8 000 företag i Halland anställer en person extra. Men vad har det med den diskussion som vi har här nu att göra? Tror Lars Gustafsson verkligen att de 1,5 miljarder som vi plockar in genom den här räntebeläggningen, varav det mesta är från storföretag, över huvud taget påverkar sysselsättningen? Jag tror inte det, för då skulle inte Svenskt Näringsliv ha kommit med förslaget. Man skulle inte ha väckt förslaget hos Finansdepartementet om man hade trott att det skulle få sådana konsekvenser.

Sedan är det naturligtvis på det sättet att representanter för Företagarna och Svenskt Näringsliv har olika uppfattningar i olika skattefrågor. Företagarna är inte riktigt lika begeistrade i borttagen förmögenhetsskatt, om det ska finansieras på vissa sätt, som Svenskt Näringsliv är.

Men det intressanta med er borgerliga är att ni plockar allt som Företagarna vill, och ni plockar allt som Svenskt Näringsliv vill, och sedan lägger ni ihop alltihopa. Vi försöker bedöma lite grann vad som är lämpligt, men ni plockar okritiskt med allt. Det är den typiskt borgerliga politiken, och där har ni problem, i synnerhet när det ska finansieras.

Anf. 10 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Företagandet är en förutsättning för välfärd. Vi konstaterar att allt fler företag lämnar landet. Tidigare gällde det endast de större företagen, men nu är det även de små och medelstora företagens verksamhet som försvinner från landet. Det här är allvarligt.

Det gäller att skapa regelverk som gör det attraktivt att bedriva företagande i landet så att jobb alstras, så att välfärden kan upprätthållas och så att tillväxt stimuleras. Att då skapa lättnader för företagande genom slopande av arvs- och gåvoskatt är bra, vilket vi kommer att behandla vid ett senare ärende. Men att samma grupp ska betala notan är mindre bra. Regeringen arbetar nu med att företagssektorn ska finansiera sina egna skattesänkningar. Detta är inget annat än ett försök att ge sken av att man vill skapa en mer positiv företagspolitik – men i praktiken är det inte på det viset.

Vad företagargruppen behöver är nettoskattesänkningar. Vilken annan grupp i samhället får själv finansiera sina förändringar? En räntebeläggning av periodiseringsfonderna kommer att medföra ökade kostnader för företag i allmänhet och för småföretagen i synnerhet. Regeringens tal om förenklingar för företagen framstår som ord utan innehåll. Vi har hört näringsministernar – Rosengren, Pagrotsky och nu senast Östros – tala om att vi ska ha förenklingar för företagen. Ingenting har hänt under de gångna åren.

Fredrik Olovsson säger att borgerligheten inte har lagt några förslag om hur man ska finansiera den nettoskattesänkning som vi föreslår. I Centerpartiets budgetförslag finansierar vi såväl slopande av arvs- och

gåvoskatterna och slopande av förmögenhetsskatten som reformering av skatten för fåmansbolag utan att lämpa över bördor på företagen.

Regeringen med sina stödpartier måste någon gång börja analysera vem som ska se till att vi kan finansiera vår välfärd i framtiden. Om man inte inser de små och medelstora företagens roll i det här sammanhanget kommer välfärden att sina. Från Centerpartiet accepterar vi inte den utvecklingen. Vi har ju konstaterat av riksdagens behandling av budgeten att vårt tillväxtfrämjande budgetförslag tyvärr har fallit, och därför har vi inte någon reservation i ärendet utan ett särskilt yttrande.

Anf. 11 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Jag tycker att det har hänt någonting under våren som är ganska intressant. Det var när Svenskt Näringsliv kom med ett konkret förslag om hur man skulle finansiera skattesänkningar. De är ganska medvetna om att det värsta som kan drabba ett land är att vi hamnar i ungefär samma situation som vi i början av 90-talet hamnade i. Vi behöver inte diskutera vem som har orsakat det eller vilka som satt i regeringen då och så vidare. Det intressanta är att vi levde i ett ekonomiskt moras under flera år. Svenskt Näringsliv säger då: Vi är villiga att se till att om man vidtar vissa åtgärder som ligger i linje med det vi önskar ska vi också vara med och finansiera det.

Nu står representanten för Centerpartiet här och säger: Vi tar avstånd från det som Svenskt Näringsliv föreslog, det vill säga att de ska vara med och finansiera det. Det är alltså Svenskt Näringsliv som har kommit med detta fullkomligt företagstillväxtfientliga förslag!

Som sagt: Man kan diskutera detta. Det kanske ligger lite i vad Svenskt Näringsliv har sagt i sista skedet om nivån på räntan och hur mycket pengar det ger i förhållande till vad som sades från början. Där tycker jag att vi ska fortsätta ha en diskussion. Men det är intressant att hela borgerligheten tar avstånd från den hand som Svenskt Näringsliv faktiskt har sträckt ut på skatteområdet, vilket jag tycker är oerhört bra, för då kan vi börja diskutera. Och vi kan bygga ett samhälle på en stabil ekonomisk grund om alla är medvetna om att alla skattesänkningar ska finansieras, gärna av dem som får skattesänkningarna. Man ska också hela tiden se till att vidta åtgärder som gör att man kan stärka tillväxten och öka sysselsättningen.

Jag skulle vilja se den analys som visar att detta förslag skulle påverka sysselsättningen i negativ riktning.

Anf. 12 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag delar Per Rosengrens uppfattning att Svenskt Näringsliv företräder de stora företagen. I de tillväxtsamtal som fördes bjöd man initialt tyvärr inte in små och medelstora företag. Jag tror att verklighetsbilden för de olika företagsgrupperingarna är helt olika. Per Rosengren talade om att det handlar om 1 ½ miljard kronor i ökade kostnader i detta sammanhang för de små och medelstora företagen. Även om de inte ska bära huvuddelen av denna kostnad är det oerhört stora pengar. Detta är företag som jobbar för att över huvud taget kunna hålla näsan över vattenytan år för år. Den här typen av påslag slår naturligtvis hårt mot dem. Det kommer dessutom att påverka viljan, precis som sades i det förra replikskiftet, att anställa nya människor.

Anf. 13 PER ROSENGREN (v) replik:

Fru talman! Det är inte så, Jörgen Johansson, att det är företag som precis har näsan över vattenytan som gör avsättningar till periodiseringsfonder. Sådana företag har ingen möjlighet att göra det. I ett aktiebolag som precis har näsan över vattenytan tar ägaren ut lön, och så är det i stort sett nollresultat. Då har dessa periodiseringsfonder ingen som helst betydelse.

Det sägs att Svenskt Näringsliv skulle vara bara storföretagens företrädare. Så kanske det var en gång i tiden. Men antalet småföretag som är medlemmar där har ökat ganska mycket. Vi ska nog acceptera att det finns två organisationer som på ett seriöst sätt företräder små och medelstora företag. Det är Svenskt Näringsliv och Företagarna. Sedan finns det någonting annat också som jag vet att de borgerliga vurmar för, men det är en organisation som jag inte tycker är särskilt seriös.

Centerpartiet accepterar alltså inte Svenskt Näringslivs analys och Svenskt Näringslivs utsträckta hand – att vi gemensamt ska se till att utforma en beskattning av företagen där det finns konsensus mellan politiken och näringslivet. Nej, ni ska ta strid med Svenskt Näringsliv och på något sätt slå in en kil mellan Företagarna och Svenskt Näringsliv. Ni gör inte svensk företagsamhet särskilt mycket gott genom ert agerande.

Anf. 14 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Vi kör inte in någon kil mellan Svenskt Näringsliv och några andra parter. Vi ser däremot de små och medelstora företagen som de som i framtiden så att säga kommer att hålla upp Sverige. Vi konstaterar att de större företagen försvinner från landet. De små och medelstora företagen börjar också blicka ut över gränserna. Det gäller här att skapa förutsättningar för företagen att vara kvar i landet.

Givetvis tar företagarna i de små och medelstora företagen ut lön i relation till det utrymme som finns. Samtidigt är de måna om att värna sitt företag. Det är i mångt och mycket en form av livsstil. Och givetvis avsätter de pengar till dessa fonder i goda tider.

Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (s):

Fru talman! Jag känner att jag nog har något mer att säga. Jag vänder mig mot den beskrivning av Sverige och svenskt företagsklimat som vi har fått höra från den här talarstolen tidigare. Det går faktiskt ganska bra för Sverige om vi jämför med andra länder. Det förvånar faktiskt en och annan att man kan kombinera den typen av hög tillväxt och en stark välfärd som finansieras med höga skatter. Det är något som man har kunnat läsa om i bland annat Financial Times eller i The Economist som båda pekar på att de små länderna i norra Europa faktiskt har lyckats ganska bra. Det är den samhällsmodell som vi socialdemokrater kanske mer än något annat parti står för och som internationellt sett också är väldigt framgångsrik.

Det som har sagts i debatten tidigare kan vara värt att kommentera.

Till Stefan Hagfeldt vill jag säga att det inte är under innevarande år som den här förändringen slår igenom, utan det är först 2005.

Jag förvånas också lite grann över Anna Grönlund Krantz och Folkpartiet som inte gärna vill berätta om hur man själv har finansierat detta förslag. Det avstår man nogsnamt från.

Det är väldigt intressant att Kristdemokraterna tycks anse att det alltid är fel att höja en skatt eller införa en ny. Det är alltid etiskt tivelaktigt, medan det skulle vara moraliskt högtstående på något sätt att sänka eller ta bort en skatt.

Precis som de andra vill inte heller Jörgen Johansson – möjligen är Kristdemokraterna undantaget – berätta vilken grupp som ska stå för denna sänkning av arvsskatten och gåvoskatten. Företagarna ska inte göra det. Men vem ska göra det?

Anf. 16 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Man kan inte låta bli att ta en sådan uppkastad boll. Det är väldigt trevligt att få diskutera hur man kan finansiera skattesänkningar för de små företagen. Det går inte komma ifrån att en av de viktigaste uppgifterna som vi har är att se till att vi får en bättre tillväxt här i landet. Fredrik Olovsson slår sig för bröstet och säger att den svenska tillväxten är bra även om vi vet att den svenska tillväxten skulle kunna vara mycket bättre – internationella studier visar det – om vi bara vågade satsa på åtgärder som förbättrar för exempelvis de små företagen eftersom det är där som de nya jobben kommer att finnas, precis som mina borgerliga kolleger har redovisat tidigare.

Vi har ett konkret förslag till hur man kan finansiera detta. Regeringen tillsammans med sina stödpartier har satsat på någonting som kallas för friåret som gör att människor som är ute i arbetslivet ska kunna gå hemma och göra vad som helst under ett år, antingen förkovra sig eller bara ligga på sofflocket och ta det lugnt. Från Folkpartiets sida tycker vi att det är en ganska dålig investering. Vi tycker att det är betydligt bättre att man satsar på skattesänkningar, exempelvis för de små företagen.

Generellt sett kan jag säga att vi från Folkpartiets sida tycker att det är bättre att skära i kostnader än att höja skatter. I ett land med världens högsta skattetryck kan inte lösningen vara att ständigt höja skatter för att sänka en annan.

Därför vill jag ställa en fråga till Fredrik Olovsson: Är det Socialdemokraternas mening att så fort en skatt sänks ska en annan skatt höjas och att det helst ska vara de individer, företag eller organisationer som gynnas av skattesänkningar som också ska drabbas av den ökade skattebördan?

Anf. 17 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Svaret på den frågan är nej. Så behöver det inte alltid vara. Men man ska naturligtvis motivera och förklara för den grupp som i stället får bära bördan varför just den ska göra det. Det är väl där som Anna Grönlund Krantz från Folkpartiet och andra borgerliga partier har lite problem därför att de inte gör det.

Om man tycker att det är fel att göra som vi gör, att se till att företagen i det här fallet får betala sina skattesänkningar, kan man undra hur Anna Grönlund Krantz ser på sina borgerliga kamraters förslag, till exempel en höjning av bolagsskatten eller ett avskaffande av nedsättningen av socialavgifter, som naturligtvis också slår mot företagen. Möjligen är

det så att det egentligen inte finns någon folkpartifinansiering i detta fall även om Anna Grönlund Krantz nämner friåret som egentligen inte medför någon kostnad. Det blir en kostnad i budgeten men egentligen inte i verkligheten.

Man får väl stämma in i den kritik som inte minst Moderaterna har framfört när det gäller Folkpartiets ekonomiska politik och skattepolitik. I går kunde man i Dagens Nyheter läsa hur Moderaternas chefsekonom Anders Borg dömer ut Folkpartiets ekonomiska politik. Han beskriver det på följande sätt:

Har man en budget som inte går ihop och en tillväxtpolitik som inte ger effekt, då är det ett stort bekymmer för Sverige.

Han menar då inte Socialdemokraterna utan Folkpartiet som han antagligen funderar på att regera tillsammans med. Det finns, som jag sade i mitt inledningsanförande, en väldigt spretig borgerlighet i fråga om detta. De borgerliga partierna har en hel del att tala om innan de har någon form av regeringsduglig politik.

Anf. 18 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Fredrik Olovsson behöver inte vara orolig. Jag kan lova dig att borgarna samtalar intensivt eftersom vi tänker vara beredda att ta regeringsmakten 2006.

Jag blir lite orolig när Fredrik Olovsson på ett så enkelt sätt talar om kostnaden för friåret. Han säger att det är en kostnad i budgeten men inte i verkligheten. Fredrik Olovsson, är det inte sådant som Socialdemokraterna brukar kalla för dynamiska effekter och som vi inte ska räkna med i budgetsammanhang?

Jag tycker att det är synd att Socialdemokraterna och deras stödpartier har lyssnat så mycket på Svenskt Näringsliv. Jag förstår att Svenskt Näringsliv var pressat när man föreslog den finansiering som nu ligger på bordet för att avskaffa arvsskatten, gåvoskatten och förmögenhetsskatten, alltså inte enbart arvsskatten och gåvoskatten.

Vi tror inte att det är en bra lösning och därför har vi valt att inte gå med på den finansiering som nu finns. Vi tycker att det är betydligt bättre att skära i de kostnader som finns i statsbudgeten än att höja skatter. Vi kommer ändå till en punkt, i ett land där vi har ett mycket högt skattestryck, då man måste fundera: Ska finansieringen av sänkta skatter alltid ske genom höjda skatter?

Jag är positiv till att Fredrik Olovsson säger att det inte alltid behöver vara så, men tyvärr ser vi alltför många gånger att det är det sätt som Socialdemokraterna och deras stödpartier väljer att lösa frågan på.

Anf. 19 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Nu tar vi ju upp det som kallas kostnader för friåret i budgeten. I verkligheten, och det skiljer sig ibland mellan budget och verklighet, blir det ingen kostnad. Egentligen flyttar man bara pengar från ett konto till ett annat.

Det är beklagligt – eller egentligen bra – att det finns någon som väljer att ta ansvar för en helhet och kommer med finansierade förslag när man vill göra förändringar. Det gör Svenskt Näringsliv i dag, men Folkpartiet väljer att hänvisa till att de hellre skär i kostnader utan att redovisa vilka grupper som då kommer att drabbas av dessa nedskärningar. Men

vis av tidigare erfarenheter och med tanke på vilka förslag era borgerliga kolleger, framför allt Moderaterna, lägger fram kan man anta att det blir människor som på ett eller annat sätt är beroende av våra trygghetssystem som ska stå för den kostnaden.

Det är i så fall ett viktigt besked. Det kanske också krånglar till det lite grann i den borgerliga samverkan och gör det definitivt lite svårare för er att kunna regera.

Anf. 20 STEFAN HAGFELDT (m) replik:

Fru talman! Enligt regeringens beräkningar kommer det här att ge 1 ½ miljard redan nästa år och sedan fortsättningsvis över 2 miljarder varje år. De beloppen tror jag alltså inte att vi behöver tvista om.

Vilka är problemen i Sverige i dag, Fredrik Olovsson? Du målade upp en skönbild av att det fungerar väldigt bra och företagen rullar på. Det stora problemet är att tillväxten är för liten men framför allt att över en miljon svenskar i arbetsför ålder inte går till ett jobb varje dag. Det är problemet, och det kommer att utökas om vi inte kan få många av dessa människor i arbete.

40-talisterna – jag tillhör dem och vi är många – kommer nu att gå i pension, och färre unga ska då betala kostnaden för alla dem som har pension, för alla barn och unga och för dem som inte kan gå till ett jobb. Vi måste lösa detta genom att förenkla för företagen. Vi måste göra det lättare för företagen att investera och skapa dessa nya jobb.

Jag gick ganska hårt fram i talarstolen eftersom det här inte är ett förslag som gör det lättare för de små företagen och för andra. Tidigare har man under goda tider kunnat avsätta pengar för att använda och investera när det är sämre tider. Det kan man i och för sig göra även fortsättningsvis, men nu tas en del av dessa pengar genom att de räntebeläggs. Det är vad hela debatten handlar om.

Företagen får en förbättring genom borttagandet av arvs- och gåvoskatterna, men varför ska de i stället drabbas av något annat? De är ju motorn i samhället. Det är inte rimligt om vi vill ha ett välfärdssamhälle. Och det vill vi väl alla?

Anf. 21 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Jag uppmanar Stefan Hagfeldt att också se den andra sidan av detta. Dels gör vi en mindre justering i ett i övrigt generöst periodiseringssystem som gör det möjligt att skapa obeskattade reserver. Dels använder vi räntebelägningen för att ta bort den skatt som inte minst Svenskt Näringsliv ansett vara väldigt skadlig, nämligen arvs- och gåvoskatterna. Jag tycker att det är ett bra sätt att byta på.

Sedan är Sverige inte något dåligt företagareland. När vi jämförs med andra, men kanske inte i första hand av de borgerliga i riksdagens kammar, visar det sig att vi har mycket bra konkurrenskraft och innovationskraft i svensk ekonomi.

Beträffande regelverket kan man konstatera att enligt Världsbankens rapport *Doing Business in 2005* ligger Sverige på nionde plats bland 145 länder när det gäller enkla och bra regelverk för företagen. Det tycker vi är viktigt. Vi tänker också gå vidare, och för bara någon vecka sedan presenterade vi ett handlingsprogram som ska ge färre regler, ett minskat uppgiftslämnande och färre blanketter. Därtill kan man lägga förslaget

om att ta bort arvs- och gåvoskatterna för att underlätta generationsskifte i företagen.

Vi kan också se hur inte minst de myndigheter som vi i skatteutskottet träffar, Tullverket och Skatteverket, ständigt förenklar. Det blir lättare att starta företag, och det blir lättare för företagen att exportera eftersom tullhanteringen i Sverige är i absolut världsklass.

Anf. 22 STEFAN HAGFELDT (m) replik:

Fru talman! Det finns statistik på olika områden. En del visar på positiva resultat, andra på negativa.

Som jag sade är situationen i Sverige i dag den att över en miljon svenskar i arbetsför ålder inte går till ett jobb. Det måste väl bekymra Fredrik Olovsson och Socialdemokraterna. Om vi ska kunna behålla vårt välstånd måste vi få fler i arbete.

Vi har finansierat våra skatteförslag fullt ut – det var någon som påstod något annat – men vi anser att vi måste få i gång motorn. Om du ska i väg med bilen är det viktigt att du har en motor som fungerar smidigt och bra. Här finns inga genvägar. Vi måste se till att människor får jobb, meningsfulla och långvariga jobb.

Regeringen kommer med de så kallade ROT-avdragen. Det är inte fel, men det är endast tillfälligt när man upplever att arbetslösheten är för stor. Varför inte göra något varaktigt? Här har det alltså funnits en möjlighet för företagen att avsätta vinstmedel i fonder för att i sämre tider kunna använda dem till investeringar eller när man kanske fått en ny order och behöver göra en del justeringar. Den möjligheten finns i och för sig kvar, men nu försämras den. Varför försämra för dessa företag? Ska vi inte i stället hjälpas åt och se till att det blir bättre och lättare för företagen att anställa? Först då kommer vi att få en trygg välfärd här i landet också i framtiden.

Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (s) replik:

Fru talman! Jag kan garantera Stefan Hagfeldt att det inte finns någonting som är viktigare för en socialdemokrat än hög sysselsättning och låg arbetslöshet. Det är själva fundamentet som socialdemokratisk politik vilar på, och det är det vår ekonomiska politik riktar in sig på att förbättra.

Arbetslösheten är för hög. Vårt mål är satt betydligt lägre, så ska man väl egentligen säga, när det gäller arbetslösheten. Jag tror att vi kommer att se att arbetslösheten sjunker eftersom de insatser som inte minst finns i årets statsbudget, alltså för nästa år, är väldigt viktiga.

När det gäller bensinen håller jag med Stefan Hagfeldt om att den är viktig. Den bästa bensinen är naturligtvis en ökad köpkraft i samhället. Därför tror vi, eller i alla fall jag, att inte minst kompensationen för egenavgifterna, som ger hushållen mer att handla för, är viktig för att också få fart på efterfrågan.

Anf. 24 PER ROSENGREN (v):

Fru talman! Jag lyssnar på Stefan Hagfeldt och de förvirrade slutsatser han kommer med när han säger att man avsätter pengar.

Prot. 2004/05:52
16 december

*Räntebeläggning av
periodiseringsfonderna*

Prot. 2004/05:52
16 december

*Räntebeläggning av
periodiseringsfonderna*

Periodiseringsfonder innebär inte att man avsätter några som helst pengar som sedan frigörs. Avsättning i periodiseringsfond innebär att man skapar en skattekredit, ingenting annat. Det är bra om kammaren är medveten om detta. Det avsätts inga pengar.

Stefan Hagfeldt kanske kan gå hem och läsa på hur periodiseringsfonderna fungerar. Att säga att man avsätter pengar stämmer inte. Det handlar inte om det. Man skapar en skattekredit, ingenting annat.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 16 §.)

*Sänkt avkastnings-
skatt för vissa
livförsäkringar, m.m.*

8 § Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU14
Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m. (prop.
2004/05:31).

Anf. 25 ULLA WESTER (s):

Fru talman! Det betänkande skatteutskottet nu ska debattera handlar om ett par EU-anpassningar på livförsäkringsområdet. Regeringsrätten har nämligen funnit att svensk lagstiftning till vissa delar strider mot EG-rätten när det gäller utländska försäkringar.

Den förändring som föreslås i betänkandet är att vissa kapitalförsäkringar ska beskattas med den lägre skattesatsen för avkastningsskatt som hittills bara gällt pensionsförsäkringar. Därutöver ska dessa kapitalförsäkringar också undantas från förmögenhetsbeskattning.

Två partier har reserverat sig mot delar av förslaget, nämligen Moderaterna och Kristdemokrater som vill öppna ännu mer genom att införa retroaktivitet.

Däremot är utskottet enigt när det gäller ytterligare en nyordning som redovisas i betänkandet. En rätt till nedsättning av kupongskatten ska införas för att undvika dubbelbeskattning.

I den debatt som nu ska ta vid kommer först reservanterna att motivera sitt förslag. Därefter kommer majoritetens representant, skatteutskottets ordförande Susanne Eberstein, att redovisa varför reservanternas förslag inte har vunnit gehör i utskottet.

Anf. 26 ULF SJÖSTEN (m):

Fru talman! Moderaterna och Kristdemokraterna säger i en gemensam reservation att regeringens förslag om sänkning av avkastningsskatten och slopande av förmögenhetsskatten på vissa kapitalförsäkringar är bra och i huvudsak väl motiverade.

Det kan man säga med tanke på att vi ofta kritiserar för att vi kritiserar allt som den socialdemokratiska regeringen lägger fram till denna kammaren. Så är det inte alls. Vi värderar varje förslag nogsamt och noggrant. Det har vi gjort i det här fallet. Det är ett bra förslag i grunden. Men det finns dock en plump i detta betänkande där bakgrunden är allt annat än väl motiverad av utskottsmajoriteten.

Kapitalförsäkringar som tecknas i Sverige diskrimineras i förhållande till de utländska försäkringarna i det att de endast ska kunna åtnjuta en lägre beskattning om de ingåtts efter lagens ikraftträdande. Utskottsmajoriteten föreslår ingen sådan begränsning för de utländska försäkringarna.

Under utskottets ställningstagande kan man med anledning av reservationen från Kristdemokraterna och Moderaterna kort och gott läsa att majoriteten inte är beredd att låta skattelättnaderna omfatta kapitalförsäkringar som tecknats i Sverige före den 1 januari 2005.

Ett i grunden välmotiverat förslag avslutas därför tyvärr med ett omotiverat nej till det förslag som lagts fram av Moderaterna och Kristdemokraterna. Det är tråkigt men tyvärr alltför vanligt. Jag utgår ifrån att vi kommer att få en bättre och mer ingående motivering av utskottets ordförande när hon senare håller sitt anförande.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationen från Moderaterna och Kristdemokraterna i betänkandet.

Anf. 27 PER LANDGREN (kd):

Fru talman! Enligt Regeringsrätten har svensk lagstiftning kommit i konflikt med EG-rättens regler om fri rörlighet av tjänster. Det är därför bra att detta nu rättas till. Så långt är vi överens. Det är bara lite tråkigt att vi i riksdagen inte själva kunde ha behandlat svenskar som tecknat livförsäkringarna på ett rättvist sätt från början.

Livförsäkringar som tecknats i utlandet av svenskar har hittills betraktats som kapitalförsäkringar, vilket inneburit att man beskattats med ett större beskattningsunderlag om 27 % medan pensionsförsäkringar tecknade i Sverige åtnjtit en lägre sats om 15 %.

Vi har i en motion påtalat – och det har flera andra också gjort i andra sammanhang – det orimliga i att kapitalförsäkringar som tecknats i Sverige och i dag uppfyller de kvalitativa kraven för att utgöra pensionsförsäkringar även i fortsättningen ska beskattas som om de vore kapitalförsäkringar med den högre skattesatsen om de har ingåtts före ikraftträdandet av detta lagförslag.

Regeringen gör bara precis det som är absolut nödvändigt för att kunna möta EG-rättens krav och inte mer. Därför föreslår man att endast utländska försäkringar som uppfyller de kvalitativa kraven ska åtnjuta en lägre beskattning medan endast nytecknade kapitalförsäkringar i Sverige ska kunna åtnjuta lägre beskattning. Det är klart att det påverkar marknaden och beteendet. Det är ett missförhållande som drabbar den inhemska försäkringsbranschen till synes helt i onödan.

Vi tycker därför tillsammans med Moderaterna att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur alla kapitalförsäkringar, även de som tecknats i Sverige och som i dag uppfyller de kvalitativa kraven för att betecknas som pensionsförsäkringar, ska kunna åtnjuta samma låga beskattning som utländska försäkringar. Det handlar om rättvisa och ingenting annat. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation.

Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i skatteutskottets betänkande nr 14 och avslag på reservationerna. Här

behandlar vi regeringens proposition *Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m.*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om sänkt avkastningsskatt och slopad förmögenhetsbeskattning för vissa kapitalförsäkringar. Vi ställer oss också bakom förslaget om att innehavare av utländska försäkringar ska ha rätt till nedsättning av avkastningsskatten för den kungsskatt som kommer av försäkringen.

Marie Engström och Per Rosengren, Vänsterpartiet, säger i sin motion att det rådet ett samspel mellan avdragsbestämmelserna i inkomstskattelagen och de förmögenhetsrättsliga bestämmelserna. Motionärerna menar att detta fungerar som en återhållande kraft för att begränsa storleken på den skattefria delen av förmögenheten. Om man rubbar detta samspel kommer det att resultera i ökad skatteplanering, hävdar de. Därför vill motionärerna införa en beloppsgräns för skattefri försäkring vid beräkning av förmögenhetsskatten.

Jag kan ha viss förståelse för den synpunkten. Vi ska inte skapa system som inbjuder till skatteplanering och undandragande av skatt. Men regeringen har gjort bedömningen att förslaget kommer att ha en mycket begränsad effekt när det gäller skattebasen för förmögenhetsskatten. Vi socialdemokrater i utskottet delar den bedömningen. Även i övrigt synes effekterna för de offentliga finanserna blir försumbara.

Självklart är det angeläget att tillämpningen och effekterna av de nya reglerna följs upp ordentligt av regeringen. Skulle det visa sig att de nya reglerna ger upphov till ett stort mått av önskad skatteplanering utgår vi i majoriteten från att regeringen återkommer i frågan.

Per Landgren med flera riktar kritik mot att kapitalförsäkringar som tecknats i Sverige och som uppfyller de kvalitativa kraven för att vara en pensionsförsäkring ska kunna beskattas lägre endast om de ingåtts efter lagens ikraftträdande. Motsvarande begränsning föreslås däremot inte för de utländska försäkringarna. I motionen krävs därför att regeringen återkommer med förslag som jämställer svenska och utländska kapitalförsäkringar.

Som kd-motionärerna mycket väl vet är förslagen i propositionen, när det gäller de utländska försäkringarna, föranledda av ett avgörande från Regeringsrätten där domstolen funnit att svensk lagstiftning strider mot EG-rätten. Mot den bakgrunden anser utskottsmajoriteten att regeringens förslag är väl motiverat. Utskottsmajoriteten är inte beredd att låta skattelättnaderna omfatta kapitalförsäkringar som tecknats i Sverige före den 1 januari 2005.

Anf. 29 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Det kom inte precis några klaganden från ordförandens stämma alldeles nyss. Jag vill bara fråga om den skatterättsliga principen om likformighet och likabehandling. Tycker ordföranden i skatteutskottet att det är en bra och rimlig princip som ska styra svensk lagstiftning eller inte?

Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Fru talman! När vi ändrar vår lagstiftning – det gäller inte bara skattelagstiftning utan lagstiftning över huvud taget – har vi alltid en tid för ett ikraftträdande. Före ikraftträdandet är lagen på ett visst sätt och efter det

är den på ett annat sätt. Det är ett naturligt system som vi har; det är självklart att man i så liten utsträckning som möjligt ska ha retroaktiv lagstiftning.

Anf. 31 PER LANDGREN (kd) replik:

Fru talman! Det var en enkel fråga om likabehandlingsprincipen och likformighetsprincipen. Jag kan upplysa kammaren och våra åhörare om att det är en skatterättslig princip som Socialdemokraterna och majoriteten väljer att inte följa. De vill inte behandla kvalitativt lika försäkringar lika.

Jag ska ställa en annan fråga nu då socialdemokratin inte följer hävdvunna skatterättsliga principer. Vi tar en matematisk fråga. Har Susanne Eberstein med kansli och kolleger beräknat hur förändringen kommer att påverka förmögenhetsskattebasen på något sätt?

Anf. 32 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Fru talman! Det är så här, Per Landgren, att det är en hävdvunnen princip att vi inte ska ha retroaktiv lagstiftning. Det är endast i undantagsfall som vi har retroaktiv lagstiftning. Jag känner mig främmande för att vi i det här fallet skulle ha gått ifrån en princip på ett sätt som vi aldrig har gjort förut. De som tecknar och har tecknat försäkringen före lagens ikraftträdande har varit väl medvetna om hur reglerna har sett ut och har gjort det med öppna ögon.

Jag förstår inte varför det skulle vara så speciellt just i det här fallet. Om man har tecknat en försäkring enligt en regel och vi sedan ändrar reglerna och lagstiftningen så att andra förutsättningar gäller ska det automatiskt gälla dem som enligt då gällande regler tecknat sina försäkringar. Skulle det på något sätt vara konstigt?

Anf. 33 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! I mitt anförande efterlyste jag en mer ingående motivering av utskottets ordförande när det gäller bristen på likabehandling. Jag kan konstatera att jag inte fick den motiveringen. Det blev i stället en uppläsning av den text som finns i betänkandet.

Susanne Eberstein förde in EG-rätten. På något sätt kändes det som om den skulle vara inhiberande för att ha en likabehandling i det avseende som Kristdemokraterna och Moderaterna har velat ha i det fallet.

Min fråga till Susanne Eberstein är: På vilket sätt är EG-rätten inhiberande och på vilket sätt förbjuder den en likabehandling i det här avseendet? Det vore intressant att höra det konkretiserat.

Anf. 34 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Fru talman! Jag tycker framför allt att det är mycket viktigt att vi så långt som möjligt kan hävda vår nationella rätt att sköta vår lagstiftning, och att vi när vi stöter på patrull och är tvingade att ändra lagstiftningen på grund av vårt kontrakt med EU också gör det. Det tycker jag är en ganska bra princip, och den ska vi hålla på.

Det handlar inte om att vi på något sätt skulle anse att EG-rätten är en högre rätt som med automatik alltid ska styra oss även när vi inte behöver bli styrda av den.

Anf. 35 ULF SJÖSTEN (m) replik:

Fru talman! Det var inte jag och inte heller någon annan som förde in EG-rätten i sammanhanget, utan det var Susanne Eberstein själv som gjorde det. Det är orsaken till min fråga. Eftersom hon tog in det som en del i det avslag som ni har gjort på vår reservation så tycker jag att det vore intressant att få ett svar på frågan. Men det fick jag inte. På vilket sätt strider det som vi har efterfrågat från Kristdemokraterna och Moderaterna mot EG-rätten? Får jag ett svar på det?

Anf. 36 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik:

Fru talman! Det är inte det som det handlar om. Vi ska följa de regler som vi har lovat att följa när vi gick med i den europeiska gemenskapen. Det finns ingen anledning för oss att göra mer än vi behöver, utan det är fullt tillräckligt att göra detta. Vi tycker inte att man ska ha en retroaktiv lagstiftning i det här fallet, och jag tycker inte heller för närvarande att detta behöver likställas på det här sättet. Man tecknar sådana här försäkringar med öppna ögon, med de regler som gäller när man tecknar dem. Jag tycker inte att detta är en särskilt konstig fråga.

Anf. 37 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Till betänkandet som rör EU-anpassning på pensionsbeskattningsområdet har Vänsterpartiet ett särskilt yttrande. Det är påkallat av att man i betänkandet föreslår slopad förmögenhetsskatt för vissa livförsäkringar under vissa omständigheter. När vi läste propositionen läste vi också det remissvar som Skatteverket har gett till förslaget. Man tar upp frågan om detta eventuellt skulle kunna leda till en oönskad skatteplanering. Vi har valt att inte reservera oss utan att skriva ett särskilt yttrande angående detta därför att vi inser den problematik som det kanske skulle innebära att skapa ett regelverk för att undvika oönskad skatteplanering.

Jag tycker att de skrivningar som vi har fått i betänkandet är bra. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen om det skulle visa sig att man här har öppnat för skatteplanering på ett sätt som vi inte tycker är gynnsamt.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 38 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det är bra att Sverige är med och utvecklar Europa genom sitt medlemskap i EU. Det gör att vi behöver samordna olika regelverk på många områden. I grunden är det bra i en världsdal där kontakterna mellan människor ständigt ökar över landgränserna. Det är bra inte minst på skatteområdet, där Sverige verkligen behöver gå vägen att mer likställa sina nivåer och regelverk med dem inom EU i övrigt.

Grunden till den breda enigheten i utskottet om att likställa vissa kapitalförsäkringar beskattningsmässigt med pensionsförsäkringar beror på Regeringsrättens utslag om att svensk lagstiftning strider mot EG-rätten. Utan detta utslag vete gudarna om det hade blivit någon proposition, så heder åt EU!

Frågorna har belysts på ett bra sätt här, så jag nöjer mig med att hänvisa till vad som framförts. Jag ska bara göra en kort kommentar till reservationen. Det gäller frågan om kapitalförsäkringar i Sverige som tecknats tidigare också borde få samma ersättning. Det är en logisk tanke – det ska erkännas. Samtidigt innebär det ju en retroaktiv åtgärd. Det handlar om mycket få försäkringar som ofta är tecknade för länge sedan i full insikt om de villkor som då rådde. Det kan vara besvärligt att få fram de här berörda få försäkringarna.

Det är möjligt att frågan behöver utredas djupare, vilket i så fall bör kunna ske i det fortsatta arbetet med dessa frågor. Men vi har i dag inte bedömt oss kunna gå så långt som man gör i reservationen.

Anf. 39 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! Jag vill ställa en kompletterande fråga i anslutning till debatten om retroaktivitet eller inte. Det handlar faktiskt om vad som händer just nu, före årsskiftet. Vi kan notera att de förändringar som görs med anledning av propositionen innebär att det förekommer en marknadsföring om de nya kapitalförsäkringsreglerna. Där påtalas det just att teckningar av nya utländska försäkringar sker efter de regler som de svenska försäkringarna kommer att ha först efter årsskiftet.

Skatteutskottets ordförande känner säkert väl till att olika typer av skatteplanering äger rum. Det här leder till att väldigt många kapitalförsäkringar kommer att tecknas som utländska kapitalförsäkringar fram till årsskiftet och inte som svenska. Då är min fråga: Vilken bedömning har regeringen och skatteutskottet gjort när man sätter gränsen för de svenska vid årsskiftet? Är det för att så många utländska kapitalförsäkringar som möjligt ska tecknas fram till årsskiftet?

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

9 § Skatteregler för elcertifikat och utsläppsrätter

*Skatteregler för
elcertifikat och
utsläppsrätter*

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU16

Skatteregler för elcertifikat och utsläppsrätter (prop. 2004/05:33).

Anf. 40 MATS BERGLIND (s):

Fru talman! Jag ska introducera nästa ärende från skatteutskottet. Betänkandet har beteckningen SkU16 och handlar om skatteregler för elcertifikat och utsläppsrätter.

I det här betänkandet tillstyrker utskottets majoritet regeringens proposition i det här ärendet. Det finns även en motion från Centerpartiet med anledning av propositionen, men utskottet avstyrker den motionen.

I det här betänkandet finns det också en reservation från Kristdemokraterna och Centerpartiet. Det är alltså en gemensam reservation.

Debatten inleds av reservanterna, och därefter kommer representanten för majoriteten i utskottet.

Anf. 41 LARS GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Det här är inte en jättestor fråga utan snarare en mindre fråga, men det finns en viss oro för att hanteringen kan hamna mellan stolarna om inte de här problemen rättas till. Kristdemokraterna anser i likhet med Centerpartiet att det krävs ett skyndsamt utredningsarbete för att fastställa hur stödrättigheterna ska beskattas.

När jordbruksstödsrättigheterna frikopplas från produktionen överförs ett stort värde från själva jordbruksfastigheten till stödrättigheterna. Skatterättsligt uppstår en skattechock eftersom samma värde övergår från att reavinstbeskattas till att beskattas som inkomst av näringsverksamhet. Om detta blir fallet kommer negativa inlåsnings effekter att uppstå, vilket i sin tur skulle hämma effektiviseringar av svenskt jordbruk. Frågan måste därför skyndsamt utredas av regeringen så att det skatterättsliga läget blir glasklart för våra bönder.

Jag stöder reservationen på området.

Jag vill också tacka utskottskamraterna, fru talman och utskottskansliet och önska god jul och gott nytt år.

Anf. 42 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Skatteutskottet föreslår i bred enighet riksdagen att fastställa regeringens förslag till skattemässig behandling av elcertifikat och utsläppsrätter. Motiven för detta är goda. Jag vill för Centerpartiets del yrka bifall till utskottets förslag i dessa avseenden.

Frågan om de stödrätter i jordbruket som nu genom EU:s jordbruksreform ges ett eget värde är av delvis annan art än frågan om utsläppsrätterna. En jordbruksfastighets värde utgörs i princip av det sammanlagda värdet av alla framtida nettoinkomster, inklusive stöd i form av till exempel tullar eller arealersättningar diskonterade till nuvärdet.

EU:s nu snart frikopplade ersättningar till jordbruket föregicks av de skyddstullar som höjde priserna på jordbrukets produkter över världsmarknadspriserna. Det här har egentligen i mer än ett sekel givit våra åkrar och betesmarker de marknadsvärden som sedan handeln med fastigheterna har resulterat i. Under de två senaste decennierna har skyddstullarna sänkts och ersatts av de ersättningar, areal- och andra, som nu frikopplas från kravet på produktion men som ändå ger en fortsatt årlig rätt till ersättning. Och det behövs verkligen, annars skulle jordbruket inte klara sig helt enkelt.

Här föreslår regeringen nu att beskattning vid försäljning av de här frikopplade stödrätterna ska ske som lös egendom. Eftersom beskattning av dessa stödrätter i alla tider innan reformen skett som kapitaliserat markvärde, innebär förändringen en mycket betydande skatteskärpning vid försäljning från en skattesats på reavinstskatten på 30 % till mer än det dubbla och från att beskattas i inkomstslaget kapital till att beskattas som näringsverksamhet.

Det här är inte rimligt och har på intet vis varit avsikten med jordbruksreformen. Jag är fullständigt övertygad om att övriga EU-länder

inte kommer att acceptera att det här kommer att ge en skatteskärpning för jordbruket. Jag är därför förvånad över att utskottets majoritet tar så lätt på den här frågan och kanske även att mina värderade moderata kolleger anslutit sig till regeringens analys att det här får utredas vidare någon gång i framtiden.

Det svenska jordbruket är i dag mycket hårt pressat av hård konkurrens och låga priser. Att då skärpa skattetrycket i samband med reformen är alldeles fel väg att gå. Utöver den faktiska skattehöjning som nu sker kommer de betydande inläsningseffekterna att motverka nödvändiga rationaliseringar och fastighetsförsäljningar som annars ägt rum.

Innan regelverket är klart kommer lantbrukarna att leva med högre skatter och oklarhet om vad som sedan kommer att gälla. Den enklaste lösningen för att undvika skatteskärpningen torde vara att stödrätterna beskattas som en anläggningstillgång, lämpligen hittills som mark, i inkomstslaget kapital.

Skatteverket har endast föreslagit några olika övergångsregler så att beskattning av stödrätterna under vissa mycket begränsade förutsättningar ska kunna ske i inkomstslaget kapital. Utskottet har avvisat detta och i stället, liksom regeringen, hänvisat till att vidare utredning får ske. Intill dess får de nya stödrätterna hanteras som lös egendom, vilket innebär att från årsskiftet skärps beskattningen mycket kraftigt.

Utskottets majoritet, en ohelig sådan, har fullt förtroende för regeringen i den här frågan och anser inte att det behövs ett särskilt uttalande vare sig om vad regeringens utredning ska leda till eller om i vilket tempo den bör ske.

Centerpartiet har tyvärr inte den här tilltron till regeringens goda vilja i frågan eller till dess skyndsamhet. Vi följer därför upp den motion som vi väckte med att reservera oss till förmån för att riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med lagförslag i syfte att motverka den skattehöjning som den nya jordbruksstödsreformen ger upphov till.

Det är bra att kd stöder den här reservationen, och jag yrkar bifall till den.

Anf. 43 PER ERIK GRANSTRÖM (s):

Fru talman! Det betänkande som vi nu behandlar tar upp vissa skattekonsekvenser med anledning av införandet av elcertifikat och utsläppsrätter samt att det införs nya regler för jordbrukets stödrättigheter.

Syftet med lagen om elcertifikat är att främja produktionen av el med användande av förnybara energikällor. Uppskattningsvis handlar det om ca 1 000 produktions- och leverantörsföretag som kommer att beröras av detta. Förhoppningsvis kommer de också att följa de grundtankar som vi har med elcertifikaten.

Utsläppsrätter hör samman med att industriländerna genom det så kallade Kyotoprotokollet har förbundit sig att minska sina utsläpp av växthusgaser. Utsläppsrätterna kommer uppskattningsvis att beröra ca 600 anläggningar i landet.

Ändringarna i jordbrukets stödrättigheter har samband med att EU har beslutat om en genomgripande jordbruksreform, som innebär att i princip samtliga nuvarande direktstöd inom vegetabiliesektorn och animaliestöden ska frikopplas från produktionen.

När det gäller skattereglerna för elcertifikat och utsläppsrätter är utskottet enigt. Förslaget innebär att de skatterättsligt ska utgöra näringsbidrag och därmed ska beskattas först vid avyttringen. Staffan Danielsson har bekräftat detta och tycker att det är bra att vi på den här punkten har kunnat bli eniga. Därför finner jag ingen anledning att ytterligare kommentera detta.

När det däremot gäller förslagen om jordbrukets stödrättigheter finns det en gemensam reservation från Centerpartiet och Kristdemokraterna. I grunden tror jag att reservanterna och utskottsmajoriteten i stort är överens om att de nya stödrättigheterna *kan* komma att leda till att en del av marknadsvärdet på fastigheten som i dag utgörs av kapitaliserade stöd överförs till marknadsvärdet på de nya stödrättigheterna. Denna synpunkt delas också av Skatteverket. Hur stor den här värdeöverföringen kommer att bli har dock inte tidigare kunnat bedömas.

Eftersom en försäljning av en näringsfastighet beskattas i inkomstslaget kapital kommer värdeöverföringen från fastigheten till de fristående rättigheterna att leda till en högre beskattning än i dag eftersom de kommer att beskattas i näringsverksamhet.

Detta har uppmärksammats i den departementspromemoria som föregick propositionen. Remissinstanserna har dock anfört att ett hänsynstagande till detta saknar konsekvensanalys och att man därför bör utreda den här frågan ytterligare.

Regeringen har tagit fasta på detta i propositionen och föreslår att man ska gå vidare med utredning i frågan. Till dess får frågan hanteras inom befintligt regelverk, och eventuella tillämpningsproblem får då naturligtvis lösas i rättstillämpningen.

Utskottsmajoriteten delar den syn som regeringen har framfört. Eftersom regeringen har aviserat en översyn finner majoriteten inte någon anledning till uttalande eller tillkännagivande.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till förslagen i skatteutskottets betänkande och avslag på reservationen.

Anf. 44 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Utskottet hänvisar alltså till att regeringen jobbar vidare med att utreda frågan och kanske kommer tillbaka med någon form av förslag. Vilket förslag det kan bli sägs det dock inget om. Min första fråga är om det är acceptabelt att det om några veckor sker en skatteskärpning som kommer att påverka all handel från den 1 januari 2005 och framåt. Bör regeringens utredning syfta till att skatteskärpningen ska neutraliseras? Detta måste vara den rimliga uppfattningen, men den finns inte med i vår reservation och inte heller i utskottets skrivning.

Min andra fråga är: Är det bråttom eller inte? Utredningen har ännu inte kommit i gång. Det har inte getts några uppdrag fastän vi nu i tre kvarts år har vetat om hur den här reformen ska se ut. Vi anser att regeringen bör återkomma skyndsamt med förslag som ska neutralisera de här effekterna. Vill man göra det går det att fixa, men vill man det inte går det inte att fixa. Skatteverket verkar inte vilja göra detta eftersom det ser en chans till högre skatteintäkter. Det har visserligen sagts att beskattning i vissa mycket begränsade fall ska kunna ske i inkomstslaget kapital, men den möjligheten är så obetydlig att vi har avvisat den.

Anf. 45 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Staffan Danielsson sade i sitt anförande att jordbruket inte skulle klara sig utan de här stöden. Det är kanske sant med tanke på att det är stöd som förekommer inom hela EU-området. Personligen hade jag hoppats att vi på sikt skulle kunna komma fram till en tingens ordning där vi slapp att på detta sätt subventionera jordbruket, men det är kanske en annan debatt.

Jag ska försöka att besvara Staffan Danielssons frågor. För det första upplever jag att Staffan Danielsson är väldigt kategorisk och bestämd och vet vad som kommer att hända. Jag var mycket mer försiktig i mitt anförande och sade att det *kan* innebära detta. Anledningen till att jag är försiktig är att vi inte har något underlag att bygga ett ställningstagande på. Med det menar jag att det är väldigt väsentligt att en utredning kommer till stånd och att regeringen kommer tillbaka till riksdagen när det föreligger underlag för detta. Intill dess är jag inte beredd att göra några kategoriska uttalanden.

Jag tror att det enda som vi egentligen strider om, Staffan, är ordet ”skyndsamt”.

Anf. 46 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tolkar det svaret positivt så att om det skulle bli ett värde på stödrätterna som höjer skatten vid försäljningen, bör regeringen återkomma med förslag som neutraliserar detta. Jag vill tolka det så att vi är överens om det, och i så fall är det mycket bra.

Sedan är det min uppfattning att det inte alls är bra att stödrätterna från och med om några veckor kommer att beskattas som lös egendom, vilket innebär en fördubblad skatt. Det är inte någon liten skatteskärpning utan en fördubblad skatt vid försäljning: från i dag 30 % reavinstskatt till 45–70 % vid beskattning i inkomstslaget näringsverksamhet. Detta *kan* riskera att om inte lägga en död hand över så ändå allvarligt försvåra försäljningar av fastigheter som verkligen behöver göras. Det är väldigt tuffa tider för jordbruket nu, och det behövs rationaliseringar, sammanläggningar och handel med fastigheter. Det här kan allvarligt komma att begränsa sådana transaktioner.

Jag anser att det här bör ske skyndsamt. Det är mycket angeläget att ärendet snart kommer tillbaka på riksdagens bord med skarpa förslag som kan rätta till förhållandena. De här stödrätterna har ett betydande värde. De avkastar varje år flera tusen kronor per hektar. Självklart har en sådan rätt ett värde.

Vad sedan gäller om jordbruket ska ha några skyddstullar eller ersättningsrättigheter eller inte kan jag hålla med om att det på lång sikt är bra om jordbruket lever på sina intäkter och att det här faller bort. Som läget är i världen nu och har varit sedan 100 år tillbaka skyddar alla länder jordbruksproduktionen, inte minst USA. Så länge USA och EU gör detta måste också vi i Sverige göra det, om vi vill behålla jordbruket, och det tror jag ändå att vi vill.

Anf. 47 PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Om jag ska säga något mer om EU:s jordbruksstöd är det att jag faktiskt tycker att det är en bra ordning som vi nu är på väg in på, det vill säga att stödet hamnar i rätt kolumn, i rörelsen. Tidigare fördes

stödet på den kapitaliserade sidan, men nu hamnar det i kolumnen ”inkomst av näringsverksamhet”, och det tycker jag är bra.

Det är också alldeles korrekt att vi har anledning att se över hur det här påverkar jordbrukets beskattning. Låt oss ta den debatten när ett förslag härom kommer på vårt bord.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

10 § Slopad arvsskatt och gåvoskatt

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU18

Slopad arvsskatt och gåvoskatt (prop. 2003/04:170 delvis, prop. 2004/05:19 delvis, prop. 2004/05:21 delvis och prop. 2004/05:25).

Anf. 48 LENNART AXELSSON (s):

Fru talman! Alla beslut som vi fattar här i kammaren är historiska. Jag vill påstå att det ärende som vi nu ska debattera och fatta beslut om är mer historiskt än många andra.

Det här gäller skatter som infördes under stor politisk strid i slutet av 1920-talet. De har skapat mycket debatt ända sedan dess.

Det känns lite grann vemodigt som socialdemokrat att presentera det här förslaget. Det är ett förslag som det är stor enighet om i utskottet. Det finns en reservation från Kristdemokraterna när det gäller om beslutet ska gälla retroaktivt eller inte.

Det är en föränderlig värld med en ökande uppfinningsrikedom när det gäller att hitta sätt att slippa betala de här skatterna, och det finns framför allt ett behov av att underlätta generationsskiften i företag. Det har varit de främsta orsakerna till att vi nu har detta ärende på riksdagens bord.

Jag vill avsluta min presentation med ett citat som jag tycker på ett sätt knyter ihop dessa skatter som vi haft sedan 1928. Det är ett citat, som man använde i debatten kring införandet, av en filosof som hette Lord Bacon. Han lär ha yttrat: ”Det är med pengar som med gödsel, de är inte till glädje om de inte blir spridda.” Jag håller med om det.

Jag hoppas att de samlade rikedomar som vi har här i landet kommer att göra nytta trots eller kanske tack vare, beroende på hur man ser det, det beslut som vi förmodligen kommer att fatta i dag.

Med dessa ord överlämnar jag ärendet för debatt.

Anf. 49 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! Lennart Axelsson sade nyss att vi kommer att fatta ett historiskt beslut när vi så småningom går till votering i det här ärendet, som vi i grunden dock är eniga om. Det är inte bara ett historiskt beslut, utan det är tveklöst det viktigaste beslut för enskilda människor och företagare i vårt land som fattas under denna riksdagshöst.

Det är dessutom ett beslut som har en mycket stark folklig förankring. En opinionsundersökning som Demoskop genomförde 2002 på Ågar-

främjandets uppdrag visade att tre av fyra svenskar, 74 %, ansåg att arvs- och gåvoskatterna borde sänkas eller avskaffas helt. Anledningen till att vi nu är där är att avskaffandet av dessa skatter står i överensstämmelse med vad folk tycker.

Vi moderater har under en längre tid, år efter år, återkommit till vårt krav. Denna mandatperiod, då vi i andra avseenden gjort förändringar av vår skattepolitik i den meningen att vi tydligt angivit vad som är viktigast att göra allra först, har vi haft just avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna som ett skarpt förslag om ett omedelbart avskaffande.

Fru talman! Man ska komma ihåg att allt som ligger till grund för arvs- och gåvoskatterna redan tidigare har beskattats på ett eller annat sätt eller byggts upp av redan beskattade medel. Arvs- och gåvoskatterna har kanske just därför av en bred opinion ansetts som orättfärdiga skatter.

För enskilda människor är det mycket obehagliga skatter som har lett till en mängd orationella transaktioner i syfte att försöka undgå dem. Det har för många varit möjligt att undgå dem just genom att göra olika typer av transaktioner, men för många har arvsskatten blivit en skatt vid oväntade, plötsligt inträffade dödsfall då en sådan planering inte kunnat ske. Det är vad som har gällt för många enskilda människor i vårt land.

För företagare, som byggt upp Sveriges välstånd, och inte minst familjeföretagen, har arvs- och gåvoskatterna mycket kraftigt försvårat generationsskiften. För samhällsekonomin har de här skatterna varit påtagligt skadliga. Därför, fru talman, är det självfallet glädjande att de nu avskaffas. Det är inte en dag för tidigt. Det borde ha skett redan från den dag då regeringen kungjorde att de skulle avskaffas.

Detta att man låtit hela år 2004 gå har fått till följd att efterlevande vid oväntade dödsfall under årets sista kvartal drabbas av att arvsskatten finns kvar. Det är inhumant och orättfärdigt.

Det är typiskt att när de här skatterna nu ändå ska avskaffas har majoriteten i utskottet inte kunnat medge den skadliga effekt som skatterna har haft. I stället för man fram att skatterna är administrativt kostsamma. Detta är i någon mening rätt. Men de är inte särskilt mycket mer kostsamma än andra skatter. Skadan av de här skatterna ligger i att själva skatterna är skadliga och att de innebär skador på de välståndsskapande krafterna i och med att de drabbar redan beskattat ägande.

Fru talman! När skatterna nu avskaffas innebär det avsevärda verkningar för förmögenhetsskatten. Fler transaktioner kommer med säkerhet att ske för att undgå förmögenhetsskatt. Skatteutskottets ordförande lär väl känna till sådana transaktioner.

De intäkter som förmögenhetsskatten ger kommer samtidigt att öka tydligheten i förmögenhetsskattens skadliga verkningar. Det kommer att innebära att antalet orationella transaktioner kommer att öka, och det blir en accentuerad utveckling.

Den kvarvarande skattebasen för förmögenhetsskatten, alltså att förmögenhetsskatten kommer att vara kvar, innebär att ytterligare kapital kommer att lämna landet. Däremot skulle ett avskaffande av förmögenhetsskatten nu, i kombination med borttagandet av arvs- och gåvoskatterna, kunna locka tillbaka kapital till vårt land, med följd att skatteinkomsterna på kapital skulle öka.

Det är märkligt att regeringen nu när den lagt fram ett förslag om avskaffande av arvs- och gåvoskatterna inte också kunde samla sig till att lägga fram ett förslag om avskaffande av förmögenhetsskatten.

Man kan dock, fru talman, rimligen lämna en klockren prognos om att även förmögenhetsskatten kommer att avskaffas, liksom sker och har skett i vår omvärld.

Det är självfallet så att förmögenhetsskatten kommer att avskaffas vid ett regeringsskifte 2006. Men det skulle inte förvåna mig om även en socialdemokratisk regering mycket snart skulle ta skeden i vacker hand och avskaffa förmögenhetsskatten, just därför att man rimligen inser, åtminstone i slutna rum, förmögenhetsskattens skadliga effekt också på samhällsekonomin. De argument som till sist har varit avgörande för arvs- och gåvoskatternas avskaffande kommer naturligtvis också att ta över när det gäller att avskaffa förmögenhetsskatten.

Fru talman! Vi är självfallet eniga i sak i detta ärende. Arvs- och gåvoskatterna *ska* avskaffas. Vi är dock oeniga om motiveringen eftersom Socialdemokraterna har vägrat att ange den egentliga motiveringen till arvs- och gåvoskatternas avskaffande. Därför föreligger det en gemensam borgerlig motivreservation. Därutöver har Kristdemokraterna och Moderaterna ett särskilt yttrande där vi har påtalat att arvs- och gåvoskatterna borde ha avskaffats från den dag det i budgetpropositionen angavs att så skulle ske.

Jag yrkar, fru talman, bifall till motivreservationen.

I detta anförande instämde Björn Hamilton och Henrik Westman (båda m).

Anf. 50 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp):

Fru talman! Det är alltför sällan den här församlingen avskaffar en skatt. Man måste ändå börja med att säga att det är väldigt glädjande att vi i dag kommer att ta beslut om att avskaffa arvs- och gåvoskatterna.

Det är väldigt gamla skatter som går i graven, precis som Lennart Axelsson sade tidigare. Jag tror dock att det är väldigt få som kommer att sörja.

Vi har i många år sett de konsekvenser som arvs- och gåvoskatterna har inneburit för svensk företagsamhet. Ett företag som ABU, som tillverkar rullar till fiskespön, var tidigare ett svenskt familjeföretag, men tack vare vår arvs- och gåvobeskattning har det hamnat i utländsk ägo. Andra företag man kan nämna som valt att flytta utomlands för att slippa arvs- och gåvoskatterna är exempelvis Ikea och Tetra Pak. Hade de stannat kvar i Sverige hade det helt enkelt inneburit att företagen inte hade överlevt. En flytt innan arvsskatten realiserats har därför blivit lösningen för att dessa företag ska kunna ha ett långsiktigt ägande.

Från Folkpartiets sida har ett avskaffande av arvs- och gåvoskatterna tidigare inte varit någonting som vi prioriterat i vår budget. Den uppkomna situationen har dock gjort att vi bedömt att det i dagsläget är helt nödvändigt att avskaffa arvs- och gåvoskatterna. Det handlar primärt om företagsamheten.

Den reform som vi i dag ska rösta igenom är bra för svensk ekonomi. Den hindrar nämligen småföretagen från att pensioneras bort. Vi står i dag inför en extrem situation eftersom antalet 40-talister som är företa-

gare är betydligt större än antalet 40-talister bland arbetstagarna. Var fjärde företagare kommer att gå i pension och 180 000 företag byta ägare under den kommande tioårsperioden. Det är en ofantlig summa.

Våren 2003 genomförde Företagarna en undersökning där man konstaterade att 30 % av enmansföretagarna och 16 % av småföretagarna med upp till fyra anställda räknade med att lägga ned sin verksamhet när man skulle gå i pension.

Nutek har också gjort en undersökning ganska nyligen. Där tog man inte med ensamföretagare, men man räknade fram att 2 300 småföretag skulle läggas ned varje år under en femårsperiod. Det skulle innebära att 47 000 sysselsättningar stod på spel.

Att avskaffa arvs- och gåvoskatterna hjälper generationsskiften; det är helt klart. För många småföretag har det varit omöjligt att skifta från en generation till en annan eftersom skattebördan har blivit så otroligt stor. Ska man ta ut skattade pengar från företaget blir det ofta inte mycket kvar i företagets resultat.

Jag skulle vilja påstå att detta är en väldigt viktig reform, och särskilt viktig är den för landsbygden. Om man tittar på hur företagsstrukturen ser ut i Stockholms eller Göteborgs innerstad kan man konstatera att i våra storstadsregioner har många av de 40-talister som kommer att gå i pension konsultföretag. Jag tänker inte prata illa om dessa, men det kanske inte är den största undergången om de läggs ned. Går man i stället ut på vår landsbygd och tittar på vilka företag som där kommer att läggas ned kan man ganska snabbt konstatera att det är de företag som upprätthåller infrastrukturen i stora delar av vårt land som skulle ha tvingats lägga ned om vi inte hade genomfört det här viktiga avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna.

Det handlar om att Ica i Karesuando kanske hade tvingats lägga ned därför att sonen inte kan ta över efter mamman som i dag driver butiken. Det handlar om att bensenmacken i Övre Soppero kanske inte hade funnits kvar därför att det inte är möjligt att överlåta den till en nära släkting.

Nej, borttagandet av arvs- och gåvoskatterna är verkligen ett steg i rätt riktning. Men om vi ska kunna få till ännu fler generationsskiften i företag krävs det faktiskt ytterligare reformer på det här området. Det krävs att fämansbolagsbeskattningen sänks så att de företag som tas över faktiskt är solida. Det krävs också att man avskaffar förmögenhetsskatten för att de här företagen ska kunna ha en bättre bas att stå på när de går från en generation till en annan.

Så här långt är vi dock väldigt nöjda med det som i dag ligger på riksdagens bord. Däremot är vi väldigt ledsna över att skatteutskottets majoritet inte kunde ytterligare skärpa formuleringarna och skriva lite mer om hur viktigt det är för just företagsamheten att avskaffa arvs- och gåvoskatterna. Därför, fru talman, har det tyvärr blivit nödvändigt för oss att lämna en motivreservation.

Med detta avslutar jag. Jag yrkar bifall till motivreservationen och vill också passa på att önska samtliga skatteutskottets ledamöter och givetvis fru talmannen en god jul och ett gott nytt år.

I detta anförande instämde Gunnar Andrén och Anne-Marie Ekström (båda fp).

Anf. 51 PER LANDGREN (kd):

Fru talman! Fattigdom fördras lättare om den delas av alla – det var en del av den motivering som låg bakom 1928 års arvs- och gåvoskattelagstiftning. Nu har regeringen kommit så långt att man strukit ett streck över detta och kommit med ett förslag om att slopa arvs- och gåvoskatterna. Det är ytterst välkommet – om än mycket sent och, vågar jag säga, motvilligt påkommet från socialdemokratins sida.

Motiveringen har varit otillfredsställande. För att börja med budgetpropositionen var den första motiveringen att intäkterna av skatteuttaget till statskassan blivit för små relativt kostnaderna. Det handlade om fiskus, att gå runt med skattekorgen. Nu inbringar detta för lite och kostar för mycket.

Man kunde ha hoppats att majoritetens företrädare i skatteutskottet skulle ha haft en mer både försonlig och realistisk inställning till vad arvs- och gåvoskattelagstiftningen faktiskt betytt och hur den slagit mot människor i Sverige sedan den kom till. I stället konstaterar nu utskottets majoritet att man ”anser liksom regeringen att det inte är möjligt att möta den kritik som riktats mot arvs- och gåvoskatten”.

Hit är man alltså pressad. Det är förstås bra att vi lever i en demokrati som tillåter kritik och som också leder till att vår regering, även om den är av fel färg, föreslår beslut som stödpartierna, i alla fall ett av dem, motvilligt går med på och som egentligen inget av dem gillar, möjligtvis Miljöpartiet. Vi får höra sedan. Men så är det: Man orkar inte längre möta kritiken från verkligheten, och då ger man upp.

Ett mer trovärdigt sätt att motivera förslaget skulle ju vara att hävda att man nu insett det orimliga i arvs- och gåvobeskattningen över lag. Det förvånar mig faktiskt att man inte väljer att göra det. Tydligen får det dock inte gå till på det sättet.

Tydligen hade majoriteten velat behålla arvsskatten om man bara hade orkat argumentera för den. Det är tur för svenska folket, således, att orken hos Socialdemokraterna och stödpartierna har tagit slut.

På en punkt tycker jag att man bör lyfta fram Vänsterpartiet. Det är kampen för familjeföretagen, för de onoterade företagen och för generationsskiftena. Där vet jag från vårt utredningsarbete att Per Rosengren har kämpat väl för att skatten faktiskt skulle tas bort. Han gick på mitt förslag. Hade inte Rosengren satt hårt mot hårt hade det inte blivit så. Det är bra att Vänsterpartiet kan göra det någon gång. Då tycker jag också att de ska få en viss *credit* för det.

Men inte ville de slopa hela arvsskatten inte. Och hur den har slagit mot enskilda människor har kanske inte varit lika viktigt i kampen mot den här delen av skatten.

Vår kamp för att komma så här långt har varat i ganska många år. För min del har jag i alla fall varit med under de senaste åren, och det är med stor tillfredsställelse som jag kan stå här och konstatera att vi och våra åsiktsfränder nu fått helt rätt.

I synnerhet får jag säga att vårt fokus har varit på familjen, på att kunna få efterlämna något till sina närstående. Det var därför jag i Egen-
domsskatteutredningen drev att arvsskatten till att börja med skulle tas bort mellan makar och sambor. Jag uppfattade det som fullständigt orättfärdigt att man efter ett dödsfall skulle få den typen av slag i ansiktet.

Sedan gällde det att peka ut de mest orättfärdiga delarna, som till exempel arvsskatt för föräldrar när minderåriga barn dör. Där gick majoriteten på mitt förslag och den argumenteringen i Egendomsskattekommittén. Dessutom underlättar man nu generationsskiftet för dem som vår finansminister brukar kalla för 40-talisterna och ord som jag inte vill ta i min mun. Det är bra. Det är jättebra. Och det är på tiden att så sker.

Att Socialdemokraterna inte ville hit framgick som jag beskrev innan av majoritetstexten i betänkandet. Man känner sig tvingad. Men det finns ett annat bevis för att man inte riktigt förstått – nu vet jag att socialdemokraterna kommer att skruva på sig i bänken igen – att det finns en etisk dimension i det här också. Det är själva genomförandet av slopan. Där finns det ett övertramp, förutom hur skatten har slagit under den tid som den har funnits.

Implementeringen, som det så fint heter, av slopan av arvs- och gåvoskatterna är klumpig och, som Lennart Hedquist tidigare sagt, faktiskt inhuman. Det är ett hårt ord kan tyckas men dessvärre en korrekt beskrivning av hur det slår i verkligheten och har slagit under hösten. Detta förslag innehåller nämligen exakt samma misstag som motsvarande proposition och betänkande gjorde förra året, när arvsskatten för makar skulle avskaffas.

Hösten 2003 föreslogs på kristdemokratiskt initiativ i Egendomsskattekommittén, som jag tidigare sagt, att arvsskatten för makar skulle slopas från den 1 januari 2004. Det gjorde att de makar som levde i sitt livs slutskede under hösten och vintern 2003, fram till årsskiftet 2004, hade vetskapen om att ett dödsfall före nyåret skulle innebära en ekonomisk katastrof för den efterlevande maken. Vi föreslog att införandet skulle ske samtidigt som man proklamerade ändringen i kammaren. Men ändå vidhöll majoriteten att det skulle ske från årsskiftet. En sådan tillvaro bör och borde människor i livets slutskede givetvis förskonas och förskonats ifrån.

Nu kan jag inte riktigt föreställa mig att vi kommer att avskaffa arvs- och gåvoskatterna någon mer gång i det här landet, så det kanske är svårt att lära av detta för framtiden vad gäller den här skattebasen. Men vi hade kunnat lära en hel del från det beslut som fattades tidigare om att avskaffa arvsskatten mellan makar och sambor.

Trots att Kristdemokraterna, Moderaterna och naturligtvis människor ute i verkligheten liksom i intresseföreningar envist försökte uppmärksamma Socialdemokraterna på detta valde Socialdemokraterna att inte ändra sig. Jag vet vilken vända miljöpartister och vänsterpartister hade därför att de intuitivt i maggropen kände att detta var fel. Men uppenbarligen hade de inte kraft nog då och inte nu heller att i budgetöverenskommelsen få till stånd ett rimligt agerande. Det handlar inte om, menar jag, att rida på några höga hästar utan om en etiskt vettig hantering.

Då säger majoriteten, och gjorde det tidigare också i ett annat sammanhang, att man inte ska ha retroaktiv lagstiftning. Men orsaken till att vi är rädda för det är ju att en retroaktiv lagstiftning hotar rättssäkerheten. Men när det gäller skattelättnader hotar den inte någon rättssäkerhet. Så det argumentet faller platt till marken. Det känns bara barnsligt att behöva ta upp retroaktiviteten i det här sammanhanget, eller det tidigare för övrigt.

När nu samma hantering föreslås är det samma misstag, och det tycker jag inte bara är olyckligt utan det är moraliskt betänkligt, till och med felaktigt.

Jag yrkar bifall till vår reservation och är ändå tacksam och glad över att den här kampen mot arvs- och gåvoskatterna har nått ett sådant här lyckligt slut. Jag ser det ändå som någon typ av början på att även avveckla förmögenhetsskatten, för att tala i klartext. Det är väl ingen profetia, men låt oss ändå säga en förutsägelse om att så kommer det att bli, eller hur? Åtminstone år 2006.

I detta anförande instämde Lars Gustafsson (kd).

Anf. 52 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Varje politisk församling har ett direkt ansvar för att varje skattekrona används så effektivt som möjligt. Det är ett krav som vi alla måste ställa på den fiskala verksamheten. Ibland kan det innebära att ingen skatt ska tas in utan att kronan gör bäst nytta där den är. Så är fallet vad gäller arvs- och gåvoskatterna.

I ingången av tillväxtsamtalen mellan regeringen och företagen, i det senare skedet även de små och medelstora företagen, var det tre områden som man ville reformera. Ett av de områdena var slopande av arvs- och gåvoskatterna. Kravet på förändring på de andra två områdena kvarstår. Det är områden som slopande av förmögenhetsskatten, där nuvarande system hindrar svensk kapitalförsörjning och driver kapitalet utomlands. Det tredje området är regelverket kring fåmansbolagen, där nuvarande diskriminering måste slopas så att fåmansbolagsägare kan satsa på sina egna verksamheter.

Alla de här förändringarna har ett gemensamt syfte, nämligen att lägga grunden för tillväxt och därmed att skapa nya jobb.

För att göra listan komplett för att tillväxten ska stimuleras behövs även ett sjuklönesystem som är anpassat efter de mindre företagens villkor.

Varför ska då de här småföretagen stimuleras? Svaret är givet. Vi hade det uppe även under punkten om periodiseringsfonderna. Sverige behöver tillväxt för att kunna värna välfärden. Vi behöver produktion i landet. Vi behöver alltså arbeten för människor av kött och blod. Vi behöver skatteintäkter i landet så att vi kan värna och utveckla välfärden.

Det skattesystemet ska vara effektivt, förutsägbart, rättvist och enkelt. Skatterna ska vara utformade så att människors skaparglädje stimuleras. När någon väljer att satsa på en egen idé och därmed utsätter sig för ekonomiskt risktagande måste vi ha system som gör det möjligt att lyckas. En entreprenör som satsar måste dessutom tillåtas bli rik. Det är inte bara på Bingolotto man ska ha möjlighet att bli rik. Risktagandet måste kunna löna sig. De skatter som är skadliga för samhällsekonomin ska därför avskaffas eller reformeras.

Förslaget om slopande av arvs- och gåvoskatt gör det möjligt för 40-talisterna att överlåta sina företag till efterkommande generationer utan att behöva skuldsätta sig upp över öronen. Alternativet är ofta att lägga ned företaget. Det här förslaget lägger grunden till fler arbetstillfällen.

Konstruktionen i det nuvarande systemet för arvs- och gåvoskatterna ger stort utrymme för fifflande, sägs det. Det är något som knappast kan

vara vare sig rättvist eller bra. Administrationen av skatten är dessutom hög, vilket visar att även andra faktorer talar för att skatten ska avskaffas. Men när man hörde Lennart Axelssons inledning funderade man över varför skatten inte har slopats tidigare.

76 år har vi genomlidit med skatten. Det är en skatt som är direkt hämmande för tillväxten. Men förslaget är ett bra förslag. Vi väntar på efterföljd på till att börja med de andra två stegen.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till den motivreservation som finns i ärendet.

Anf. 53 CATHARINA BRÅKENHJELM (s):

Herr talman! I dessa juletider när jag läser propositionen om arvs- och gåvoskatt flyger tankarna lätt i väg. Just nu hamnar de vid några rader ur Matteus evangelium. De handlar om när stjärntydarna, de tre vise männen, fick i uppdrag av kung Herodes att ge sig ut och finna judarnas nyfödde konung som skulle ha fötts i Betlehem vid just denna tid. De följde stjärnan de hade sett gå upp, och till slut stannade de vid den plats där barnet befann sig. De gick in i huset, och där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ned och hyllade honom. De öppnade sina kistor och räckte fram gåvor: guld, rökelse och myrra.

På den tiden fanns förstås ingen gåvoskatt i det landet. Det finns det inte nu heller. I dag, 2 000 år senare, ska vi fortsätta på den väg vi började gå för ganska precis ett år sedan när vi beslutade att ta bort arvs- och gåvoskatterna för efterlevande makar och sambor. I dag fullföljer vi den promenaden genom att ta bort hela arvs- och gåvoskatterna.

Det här innebär en lättnad för företagare, då man slopar skatten vid överlåtelse av små och medelstora företag. Detta ska också kunna underlätta för familjeföretag vid generationsskiften. Vi var överens då, och vi är överens nu.

Alla de borgerliga partierna har i sin reservation skrivit att de tillstyrker propositionen och avstyrker den motion som finns från Kristdemokraterna. Men, herr talman, kd och Moderaterna har ändå ett särskilt yttrande där de talar om att de egentligen inte tillstyrker propositionen i den del som avser ikraftträdandedatumet och motsätter sig skrivningen i sin reservation. Jag gissar att det hör till spelets regler, man kan ju inte hålla med om regeringens förslag fullt ut. Man vill ju ha lite mer hela tiden. Har man fått fyra vill man ha fem, och så vidare.

Vårt skattesystem är väl fungerande, och vi har en bra välfärdsolitik i vårt land. Det finns ett skäl till att vi betalar skatt. Skattepolitikens främsta syfte är att finansiera välfärdssamhället. Stor gemensam betalning, höga skatter, ger också en hög välfärd. Lågs katteländer vet vi har oftast en låg välfärd. Detta är alltså kommunicerande kär!

Som en isolerad händelse kan det vara bra med sänkt skatt, men våra totala skatteinkomster behövs för att finansiera det samhälle vi i dag har och vill fortsätta leva i. Vi genomför nu förändringar som är viktiga och riktiga och dessutom finansierade. Den här lagändringen beräknas kosta 2 ½ miljard kronor på årsbasis från 2006.

När man lyfter blicken och tittar ut över länderna i vår omvärld kan man se att av 20 länder har 17 länder någon form av arvs- och gåvoskatt. Endast Estland, Lettland och Kanada av dessa länder saknar de skatterna.

För den som har lyssnat på de borgerliga rösterna om avskaffandet måste en lätt förvåning uppstå. Man skulle kunna tro av debattens höga vågor att det var tvärtom, att det var Sverige som var den främmande fågeln som hade kvar beskattningen.

Tittar man på Estland och Lettland, som varken har arvs- och gåvoskatt eller förmögenhetsskatt, kommer man osökt in på varför vi beskattar och vad de pengarna används till och om avskaffande ger alla de dynamiska effekter som har hörts i luften. Även i USA, som är ett föregångsland för många i den här kammaren, beskattas arv och gåva.

I Per Landgrens och kd:s motion Sk6 skriver han att lagförslaget har en otillfredsställande motivering och att man genom sin representant i Egendomsskattekommittén – alltså Landgren själv – har försökt att göra majoriteten uppmärksam på, skriver han, de rena övergrepp som statsmakterna gjort sig skyldiga till. Man skriver vidare att regeringens förslag innebär att döende personer och deras arvingar sannolikt räknar dagarna fram till den 1 januari 2005. Jag skulle tro att man som nära anhörig gör det, men kanske inte av det skälet som Per Landgren anför. Jag tycker att det är en rätt makaber skrivning som tarvar sin förklaring.

Sällan har vi hört ett enda ord om livskvalitet från kd utan det mesta handlar faktiskt om att få minskad skatt. Som om det vore livets yttersta mål!

I det särskilda yttrandet från Moderaterna och Kristdemokraterna trycker man på att regeringen vägrat att tillämpa lagen retroaktivt och att det tyder på en inhuman och ovärdig behandling av arvingarna till de personer som har avlidit det sista kvartalet 2004.

Här finns en betydande skillnad mellan oss.

Vi vill lagstifta klart och tydligt och inte införa någon retroaktiv lag som gäller dåtid. Det är normalt sett inte bra att införa en rättslig lagstiftning retroaktivt.

Människor fattar beslut efter den lagstiftning som gäller nu och vidtar åtgärder, eller för den delen avstår från att vidta åtgärder, i den förvissningen att det är de reglerna som gäller – arvsavståelse, arvsskiften med mera. Att då i efterhand ändra reglerna med retroaktiv verkan kan vara helt fel.

Hade de som vidtog åtgärderna med gällande lagstiftning vetat vad som skulle komma att gälla hade de naturligtvis handlat annorlunda. Är det en human och värdig behandling? Man måste poängtera att den mest nära gruppen, efterlevande makar och sambor, ju fick skattefrihet vid förra årsskiftet.

Att bröstarvingar och andra arvingar blir skattskyldiga ännu en liten tid om arvlåtaren avlider före nyår torde inte innebära någon större ekonomisk katastrof på samma sätt som det tidigare kunde vara i en del fall när makan måste betala arvsskatt.

Skattesatsen för bröstarvingar är trots allt bara 10 % upp till 300 000 kr med ett grundavdrag på 70 000 kr. Den merkostnad som uppstår vid en retroaktivitet på 700–800 miljoner kronor ska också finansieras. Jag kan inte finna det i det borgerliga budgetförslaget. Det är väl inte så att man tänker höja skatten för någon annan grupp retroaktivt för att få det att gå ihop?

Svensk skattelagstiftning ska vara trygg och den ska inte ske bakåt i tiden. Med det yrkar jag bifall, herr talman, till förslaget i betänkandet och avslag på motionen.

Prot. 2004/05:52
16 december

*Slopad arvsskatt
och gåvoskatt*

Anf. 54 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Catharina Bråkenhielm förde oss tillbaka till tiden för Kristi födelse och stjärntydare i det sammanhanget. Jag påstår att man inte behöver vara stjärntydare nu för att kunna ange en klockren prognos för att borttagandet av arvs- och gåvoskatterna kommer att innebära att snart åker också förmögenhetsskatterna.

Catharina Bråkenhielm gjorde vissa internationella jämförelser och sade att det finns länder som har arvs- och gåvoskatterna kvar. Hon nämnde till exempel USA. Ja, det är alltid en bedömning hur man ska göra med de skadliga skatterna. De flesta länder har väl insett att den allra mest skadliga skatten är förmögenhetsskatten med dess konfiskatoriska effekter. Den tar man i regel bort först eller sänker mycket. Sedan åker arvs- och gåvoskatterna.

Här i Sverige gör vi nu tvärtom. Vi börjar med arvs- och gåvoskatterna. Effekten på detta innebär att man slår in ordentliga spikar på förmögenhetsskatten. Redan nu ser vi att privatekonomer och andra råder människor hur de ska göra från och med nästa år för att skotta pengar fram och tillbaka för att undvika förmögenhetsskatt. Det kommer att leda till en mängd orationella transaktioner människor emellan. Kvar kommer att vara en förmögenhetsskattebas som berör arbetande kapital i stora företag, företagsägare och stora förmögenheter. De kommer att frestas att föra pengar utomlands.

Därför är det rätt att åstadkomma att förmögenhetsskatten avskaffas med det snaraste, med anledning av arvs- och gåvoskatternas avskaffande nu.

Anf. 55 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! Jag uppfattade inte någon direkt fråga från Lennart Hedquist. Man kan säga att de länder som inte har arvs- och gåvoskatt har förmögenhetsskatt, och tvärtom. Det är inte så många länder som har tagit bort båda delarna.

Lennart Hedquist refererar i sitt anförande till en opinionsundersökning som visar att väldigt många människor – över 73 %, tror jag att det var – inte vill ha någon arvs- och gåvoskatt. Det beror lite grann på hur man frågar. När man frågar människor på ett annat sätt vill de flesta ha omsorg, vård och bra skola, och de är beredda att betala för det.

Moderaterna vill vid varje tillfälle sänka skatten, och om man gör det finns det inte någon möjlighet att ha ett bra samhälle med en bra skola och omsorg. Det beror lite grann på hur man frågar som man får svar. Hade man ställt det emot någonting annat är jag inte helt säker på att människor skulle prioritera borttagande av arvs- och gåvoskatt och förmögenhetsskatt så högt som Moderaterna vill göra gällande.

Anf. 56 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Samhällets kärnfunktioner måste alltid finansieras med skatter, och då är det fråga om hur man tar in dem. Men det är framför allt viktigt att inte ta in pengar på skadliga skatter, skatter som innebär att

man i praktiken får färre inkomster längre fram. Just förmögenhetsskatten är ett exempel på detta.

Min fråga till Catharina Bråkenhielm är: Vilken bedömning gör regeringspartiet av effekten av förmögenhetsskattebasen med anledning av att man tar bort arvs- och gåvoskatterna? Varenda människa inser ju att det här kommer att ha kraftiga effekter på förmögenhetsskattebasen. Vanliga människor kommer att göra transaktioner för att försöka undgå förmögenhetsskatt. Andra kommer att placera kapital utomlands.

Tar vi nu också bort förmögenhetsskatten skulle vi kunna få ett inflöde av kapital in i landet i stället för utflöde, och då skulle de samlade kapitalinkomsterna väl kompensera borttagandet av förmögenhetsskatten.

Min fråga är: När är regeringspartiet moget att ta bort den skadliga förmögenhetsskatten?

Anf. 57 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! Det finns inte något exakt svar på frågan när vi är mogna för det. Det kan jag inte svara Hedquist på. I fråga om skatter och hur vi finansierar det hela skiljer sig våra partier från höger till vänster ganska kraftigt. Ni vill öka antalet karensdagar i sjukförsäkringen, och ni kallar det andra skadlig skatt. Vi ser på det här på olika sätt.

Det finns länder som inte har någon förmögenhetsskatt, men det är inte säkert att de har en bättre tillväxt än de länder som har förmögenhetsskatten kvar. Vi har inte heller sett att det har kommit så mycket kapital tillbaka till landet när man har tagit bort förmögenhetsskatten.

Det är någonting man målar upp som inte alltid stämmer. Det man säger är inte alltid sant.

Anf. 58 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! När Catharina Bråkenhielm nästan läser från Matteus evangelium kommer jag att tänka på de tre vise män som nu ska utreda 3:12-reglerna och komma med någon form av gåva fram till trettondagen. Det blir väl lite uppskjutet, men det kan hända att de lämnar något väldigt gott arv för småföretagare och andra efter sig – vem vet?

Jag kan förstå att historieintresset, som sträcker sig 2 000 år tillbaka i tiden, kanske inte är lika stort vad gäller den omedelbara närhistorien. När arvs- och gåvoskattelagstiftningen nu ska slopas finns det, som Catharina Bråkenhielm vet, ett beredningstvång. Utredningsapparaten är ju någonting fint, och i det här fallet hänvisar regeringen till Egendomsskattekommittén.

Jag har ingenting emot att Catharina Bråkenhielm läser från vår motion, herr talman, och hon skulle gärna ha fått läsa längre. Det är nog ingen hemlighet att jag också satt med i Egendomsskattekommittén och drev en viss linje vad gäller arvs- och gåvoskatterna som dina partikamrater inte drev. Jag tror inte att det är någon hemlighet – i så fall får det stanna mellan dessa fyra väggar – att vid vårt slutsammanträde drevs tesen att man skulle försämra värderingsreglerna för arvsskatten för att själva skattesatsen inte skulle bli så låg att regeringen då skulle ta bort den.

Du och dina partikamrater har inte drivit den här frågan. Du kan inte bara ge sken av det.

Anf. 59 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag någonstans i mitt anförande sade att det är vi som har drivit frågan. Jag hänvisade också till Egendomsskattekommittén. Men här står vi i dag, och vi har det här förslaget på bordet. Vi är eniga om att avskaffa arvs- och gåvoskatterna från den 1 januari 2005.

Anf. 60 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Vad Catharina Bråkenhielm sade, även om jag inte kan citera exakt, var ungefär det här: Har man fått fyra vill man ha fem, och har man fått lite vill man ha mer. Det var ett sätt att reagera. Vi har följt en konsekvent linje, som jag tycker att Catharina Bråkenhielm även i kammarens talarstol borde kunna respektera.

Varför vi då vill att avskaffandet av arvs- och gåvoskatterna, såväl tidigare mellan makar som nu över huvud taget, ska gälla från den dag finansministern säger det i riksdagens kammare när budgetpropositionen presenteras är att vi ska slippa absurda konsekvenser. När man är i livets slutskede är tillvaron hemsk redan som den är, och att då veta att om man lever över årsskiftet drabbas man inte av arvsskatten men om man inte gör det drabbas man av den. Alla människor kan begripa att detta är galet.

När då Catharina Bråkenhielm med partikamrater talar om att vi inte ska ha en retroaktiv lagstiftning handlar det om rättssäkerheten. Jag hörde inte att du bemötte min argumentering. Det är fel att ha en retroaktiv lagstiftning som till exempel dömer människor i efterhand. Men här handlar det om skattelättnader. Det är ingen som drabbas av den här typen av retroaktivitet. Det handlar om skatters legitimitet.

Ge inte sken av att vi inte skulle vilja försvara välfärd! Man kan använda olika begrepp om detta, som att människor naturligtvis ska få ut vad de betalar in i skattesatser. Men skatterna ska vara etiskt, moraliskt legitima. Det har inte den här skatten varit.

Anf. 61 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! Per Landgren sade från talarstolen att det var barnsligt att ta upp retroaktiviteten. Jag vet inte om jag kan hålla med om det. Per Landgren har tagit upp den ett antal gånger. Det var det jag menade med att säga att får man fyra vill man ha fem.

Vi är eniga om att vi ska avskaffa skatten från den 1 januari, men man är inte riktigt nöjd utan för en stor debatt om tre månader och vill lagstifta tillbaka i tiden. Då drabbar det också de människor som gjorde val under den tid då dagens lagstiftning gällde. Man måste ha det framgent, alltså tre månader framåt, inte tillbaka i tiden.

Anf. 62 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Att arvs- och gåvoskatterna är tillväxthämmande verkar vi nu vara helt överens om. Det är uppenbart att det har tagit 76 år för majoriteten att komma fram till det beslutet.

Det är intressant att man har tagit till sig signalerna från Svenskt Näringsliv och Företagarna i den här frågan. Dessa två organisationer är helt eniga om att det här är en nyckelfråga, om man ska få de små och medelstora företagen att kunna generationsskifta och leva vidare, det vill säga

de företag som är nyckeln för att vi ska kunna klara tillväxten och välfärden i framtiden.

Min fundering gäller egentligen detsamma som Lennart Hedquist tidigare tog upp om förmögenhetsskatten. I de här tillväxtsamtalen togs ju tre frågor fram. Det var arvs- och gåvoskatterna, det var förmögenhetsskatten och det var regelverket kring fåmansbolagen. När kommer de andra stegen? Såväl vi från den borgerliga sidan som de från företagsidans anser ju att förmögenhetsskatten är en skadlig skatt. Det är en skatt som snarast bör försvinna. Därför vore det bra med ett besked om när den skatten kommer att avvecklas.

Sedan har jag en annan fråga. Det har nämnts här i debatten att Socialdemokraterna står för begreppen arbete, välfärd och trygghet. Nu anser man då att arvs- och gåvoskatterna är tillväxthämmande, och man slopar den. Är det då rimligt att de som så att säga ska åtnjuta det här också ska betala notan?

Anf. 63 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! Ja, det tycker vi är rimligt.

Du ställde samma fråga som ställdes tidigare. Då blir det faktiskt samma svar som jag gav tidigare om när förmögenhetsskatten ska avskaffas. Det kan vi inte svara på nu. Vi har sagt att man ska titta på det, så den frågan kommer det naturligtvis att arbetas vidare med, om och när en förmögenhetsskatt eventuellt ska slopas.

Anf. 64 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Det vore ändå intressant att höra hur Catharina Bråkenhielm ser på förmögenhetsskatten som fenomen. Är den skadlig, eller hur ser Socialdemokraterna på den?

Anf. 65 CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik:

Herr talman! I dag diskuterar vi ett betänkande om arvs- och gåvoskatt. Vi har nu kommit fram till att den ska avskaffas om några månader. Förmögenhetsskatten är ju inte föremål för debatt här i dag, utan vi har sagt att vi tittar på den frågan. Och man får precis som man har gjort med arvs- och gåvoskatterna gå igenom för- och nackdelar med den. Och så kommer man så småningom att lämna ett besked om det, dock inte i den här kammaren i dag.

Eftersom detta var den sista repliken vill jag passa på att önska god jul och gott nytt år från majoriteten.

Anf. 66 PER ROSENGREN (v):

Herr talman! Det är en lite underlig situation här i dag. Vi inledde med att diskutera periodiseringsfonderna, men den debatten handlade egentligen mest om arvs- och gåvoskatterna. Nu debatterar vi arvs- och gåvoskatterna, och då diskuterar vi inte arvs- och gåvoskatterna så mycket, utan då är det mest ett betänkande som ännu inte har kommit och förhoppningsvis inte kommer till kammaren, nämligen det om förmögenhetsskatten. Så det är en lite märklig debatt och diskussion.

Jag skulle vilja göra en liten historisk tillbakablick när det gäller arvs- och gåvoskatterna. Under den allmänna motionstiden 2001 motionerade

jag om att man skulle ta bort arvsskatten mellan makar. Efter visst motstånd fick vi lägga fram den motionen – vi hade ett samarbete då också. Och faktiskt med anledning av den motionen diskuterade man sedan huruvida det skulle göras en utredning just om arvs- och gåvoskatterna. Men då lade man in det i den så kallade Egendomsskattekommittén där även förmögenhetsskatt och fastighetsskatt bakades in.

I den utredningen, där Marie Engström först deltog, drev Vänsterpartiet hela tiden att arvsskatten mellan makar skulle tas bort, i enlighet med den motion som vi hade lagt. Vi kan också konstatera att kommittén, enigt, i ett delbetänkande som lades fram föreslog att man skulle ta bort arvsskatten mellan makar. Och det tyckte vi var väldigt rimligt.

I kommitténs betänkande föreslogs också ett visst datum, och det är väl inte hemligt att vi hade en väldigt stor batalj i samband med diskussionen – eftersom vi också då hade ett samarbete. Vi ville alltså lägga denna i enlighet med vad kommittén föreslog, men vi fick ge oss i de förhandlingarna, och det blev den 31 december. Vi tyckte att det var olyckligt eftersom man hade givit folk en uppfattning om att ett visst datum skulle gälla. Jag tror att det var den 1 juli.

Nu står vi här i dag med ett totalt avskaffande av arvs- och gåvoskatterna. Vi drev i förhandlingarna att man skulle underlätta generationsskiften genom att ta bort arvs- och gåvoskatterna i samband med generationsskiften. Där kan vi nämligen konstatera att den i viss mån har varit skadlig. Men man ska samtidigt vara medveten om en annan sak. Anna Grönlund sade att ICA-affären i Korpilombolo eller var det var – det var någonstans långt uppe i alla fall – och bensinmacken inte skulle kunna överlåtas. Det stämmer inte alls med verkligheten. Vi hade faktiskt lätttnadsregler som gjorde att generationsskiften när det gäller den typen av verksamheter inte var några som helst problem. Jag var själv involverad i ett generationsskifte i en vitvaruaffär med en ganska stark balansräkning. Där kostade hela generationsskiftet 9 000 kr. Det var inte några större komplikationer, och det var denna lätttnadsregel som fanns.

Det är snarare problem i fråga om de större generationsskiftena. Det kan gälla stora bygg- och fastighetsföretag i Stockholm och så vidare. Det är där det har varit problem med att man har plockat ut så mycket pengar ur företaget att verksamheten har drabbats – i stället för att bygga mer lägenheter. Det kunde handla om 800–900 lägenheter som motsvarade vad man skulle betala i arvsskatt. Det där var naturligtvis inte särskilt lyckat. Därför skulle arvsskatten i generationsskiften naturligtvis tas bort, och det var precis det som jag lyckades förhandla fram i Egendomsskattekommittén mellan det näst sista och justeringssammanträdet. Jag tycker att det är bra att Per Landgren ger Vänsterpartiet ett litet erkännande för att det faktiskt var så.

Lennart Axelsson sade att det är vemodigt när man tar bort skatten, och någon annan sade att man väl aldrig här i riksdagen igen kommer att stå och diskutera att man ska ta bort arvsskatten. Jag hoppas faktiskt att vi kan ta en debatt efter att ha infört den igen. Då menar jag arvsskatten. Jag anser alltså inte att arvsskatten är skadlig. När det gäller generationsskiften, som jag har sagt, och mellan makar är det problem – inte i övrigt. Är det någon gång man kan betala skatt är det väl när man får ut ett stort arv. Hur kan man säga att den är skadlig i det sammanhanget? De där 2,3

miljarderna som vi nu spelar bort på det här sättet tycker jag att man kan använda på annat sätt.

Nu är det så att betänkandet ligger här, och vi står bakom det, men jag vill ta bort lite av övertonerna. Man säger att arvsskatten som sådan är så fruktansvärd. Per Landgren sade att den har slagit människor sedan den kom till. Det är ju inte så. Den har fått, som jag sade förut, väldigt negativa konsekvenser mellan makar och när det gäller generationsskiften, inte i övrigt. Är det någon gång man kan betala är det ju när man ärver pengar.

Sedan slås jag också av det där lite storstadsfientliga som Anna Grönlund ger uttryck för när hon säger: Det gör väl inget om några konsulter i Stockholm får lägga ned på grund av skatten. Det är mycket värre när en ICA-affär i Korpilombolo eller en bensinmack får lägga ned.

Det synsättet är ju ganska förfärligt för tillväxten. Konsulter i Stockholm och i storstäder betyder väldigt mycket för tillväxten, kanske till och med mer än ICA-affären uppe i Korpilombolo. Den är viktig för bygdens folk, men nu talar jag om tillväxten. Folkpartiet säger sig stå för tillväxt, och så har man det där föraktet gentemot konsultverksamhet. Jag har lite svårt att förstå det.

Det finns också en reservation som jag är väldigt konfunderad över. Den sägs vara en motivreservation. Men man står bakom allt. Jag tycker att det framgår av betänkandet som sådant att en av anledningarna är att man vill underlätta generationsskiften i onoterade bolag och så vidare. Man menar att skatten har varit skadlig i det avseendet. Jag tycker inte att man behöver göra det tydligare. De borgerliga säger att arvsskatten som sådan är av en så fruktansvärd karaktär att den gör samhällsekonomisk skada. Då ska man peka ut de punkterna där den är skadlig. Och det är just när det gäller de två punkter som jag har refererat här.

Sedan kommer vi till den mer mobila delen, som Per Landgren drog fram. Det handlar om tron att det enda som tankarna hos de efterlevande och hos människan i livets slutskede cirklar kring är arvsskatten. Det är inte så. Jag tror inte att en människa som ligger på sitt yttersta funderar över vilken arvsskatt arvingarna ska betala. Jag tror de funderar över hur det ska gå för de efterkommande generationerna, för barnbarnen. De ägnar nog inte en tanke åt hur mycket arvsskatt man ska betala. Det förs ett resonemang att det dessutom skulle vara inhumant. Varje tidsgräns som sätts skulle uppfattas som inhuman. Jag tycker att man drar ned den här debatten på en väldigt låg och hemsk nivå när man resonerar som både Moderaterna och Kristdemokraterna gör i det här sammanhanget.

Jag yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande.

Anf. 67 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Per Rosengren försöker ofta framstå som en tänkande August i skattefrågor, med viss framgång får man väl säga. Jag vill ställa en fråga.

Utifrån förslaget att slopa arvs- och gåvoskatterna undrar jag vilken bedömning du gör av den effekt som avskaffandet har på förmögenhetsskatten och förmögenhetsskattebasen. Det måste du rimligen ha funderat lite över såsom en tänkare i de här frågorna.

Det handlar nu i väldigt hög utsträckning om att det kommer att uppstå, skulle jag nästan vilja säga, en marknad för konstiga transaktioner

människor emellan för att i görligaste mån undvika förmögenhetsskatten. Ofta handlar det om människor med måttliga förmögenheter som skulle bli föremål för beskattning. Jag tror att kvar av den här basen kommer att bli ett antal hyggligare förmögenheter där frestelserna blir väldigt stora att de kommer att lämna landet på grund av förmögenhetsskattens höjd i Sverige i relation till vår omvärld. Då kommer förmögenhetsskattens skadliga effekt i samband med att den här skatten avskaffas att bli ännu mer uppenbar. Då är min andra fråga: Vilken bedömning gör du beträffande hur lång tid den skadliga förmögenhetsskatten får lov att vara kvar?

Anf. 68 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det är klart att slopande av arvs- och gåvoskatterna, framför allt då gåvoskatten naturligtvis, innebär att det är lättare att göra förmögenhetsöverföringar mellan olika individer. Försök och även planerade genomföranden av flykt från förmögenhetsskatt har skett redan innan genom olika lagliga och på gränsen till lagliga åtgärder.

Man ska veta att i runda tal är en tredjedel av förmögenhetsskatten fastigheter, en tredjedel aktier och en tredjedel övrigt. Det är klart att man kan göra vissa överföringar, men jag tror inte att det kommer att få så våldsamma effekter som vissa befarar. Jag tror att de transaktioner som redan har gjorts tidigare genom tricksande på olika sätt och som Lennart Hedquist redan har redogjort för i ett annat ärende här tidigare – det handlar om olika typer av kapitalförsäkringar och så vidare – har gjort att det funnits möjligheter redan där.

Visst, det här kommer att få marginella effekter, men inte alls av den omfattning som Lennart Hedquist vill påskina.

Anf. 69 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! I kombination med det ärende som vi då diskuterade, kapitalförsäkringarna, kommer slopandet av arvs- och gåvoskatterna och framför allt slopandet av gåvoskatten att få effekter på förmögenhetsskattebasen. Kvar kommer att vara ett förhållandevis blygsamt belopp som förmögenhetsskatten kommer att ge. Då måste det ställas i relation till den samhällsekonomiska skada det innebär att ca 500 miljarder eller kanske ännu mer ligger utomlands och inte blir föremål för kapitalbeskattning här i landet. Det är ju så fruktansvärt felaktigt tänkt när man har kvar en konfiskatorisk förmögenhetsskatt. Det blir ännu mer accentuerat när man nu har tagit steget, som i och för sig är riktigt, att avskaffa arvs- och gåvoskatterna. Självfallet borde man ha tagit de här stegen samtidigt. Det är ju en skam att så inte sker.

Anf. 70 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det var som jag sade inledningsvis. Nu pratar vi arv- och gåvoskatt. Då är det förmögenhetsskatten som ska diskuteras. Förut var det periodiseringsfonder. Då skulle man diskutera arv och gåva.

För det första: Vi har inte en förmögenhetsskatt som är konfiskatorisk. Den är 1,5 %. Jag tror inte att det är någon här i landet som uppfattar förmögenhetsskatten som konfiskatorisk.

Om vi skulle få tillbaka 500 miljarder är det inte troligt att vi skulle få kapitalinkomstskatt i motsvarande mån. Det skulle nog placeras på något sätt, om nu allt över huvud taget skulle komma tillbaka.

Det är väl inte den intressanta frågan. Om vi nu underlättar förmögenhetsöverföringar genom slopande av gåvoskatt säger Lennart Hedquist att det skulle bli så vansinnigt mycket. Jag tror snarare att mycket av de transaktioner som är gjorda redan i dag gör man inte, utan man går över till detta i stället, för det är så mycket enklare. Det har ju funnits möjligheter vid årsskiftet redan tidigare att undgå förmögenhets-skatt genom olika typer av transaktioner. Nu blir det lättare att göra det. Nu behöver man inte göra det svårare. Man kan göra det genom gåvoskatten.

Samtidigt tror jag att man överskattar risken här. Det är inte i alla lägen man vill ge gåvor på det sättet. Det kan inträffa saker som gör att gåvan försvinner totalt sett.

Anf. 71 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Jag tycker att man ska hedra den som hedras bör. Därför har jag sagt vad jag har sagt tidigare. Men Per Rosengren är väldigt selektiv i sitt historiska minne, i alla fall i sin redovisning av det. Det må vara så att Per Rosengren har besökt Skattebetalarna, varit med på en konferens och fått en del inblick i verkligheten och hur arvsskatten slog mot makar. Men i Egendomsskattekommittén, där Rosengren inte själv satt med, var det faktiskt undertecknad som drev den ståndpunkten. Jag vill minnas att ni dessutom hade en reservation eller ett särskilt yttrande att det skulle vara relaterat till fastighetens värde. Som Rosengren då kanske inte minns var det först vid justeringssammanträdet som det ändrades och majoriteten gick på den linje som jag drev.

Men det är historia. Något liknande var det vad det gäller att ta bort arvsskatten för onoterade företag. Jag hade tydligt dokumenterat och sagt vilka som var mina förslag för att jag över huvud taget skulle vara med och nå en slutöverenskommelse. Jag tror att inte bara jag utan också svenska företagare är tacksamma för att Rosengren sedan drev den linjen i själva slutuppgörelsen.

När det gäller att den varit skadlig på två punkter mellan makar kan jag säga att den har varit skadlig på fler punkter. Jag nämnde själv för tidig död för barn. Det handlar också om arvsskatten för barn när föräldrar dör. Det är klart att det har varit skadligt.

Anf. 72 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Det kan väl hända. När vi skrev motionen pekade vi i första hand på fastigheter och mellan makar. Det var där det verkligt stora problemet var. Sedan var vi öppna för en diskussion.

När det gäller onoterade företag började vi med att se till – man måste arbeta sig fram i en utredning – att lättnadsregeln skulle utvecklas, men målet var hela tiden att generationsskiftet skulle underlättas genom att man skulle ta bort det helt. Det var det vi fick igenom i slutändan när vi satt och förhandlade.

Det är helt riktigt som Per Landgren säger i fråga om när föräldrar ärver barn, och det uppmärksammades också av sekretariatet. Det är mycket riktigt, det var inte vi som drev det i första hand. Men det var natur-

ligtvis också ett problem med den lagstiftningen och som nu försvinner. En enig Egendomsskattekommitté föreslog faktiskt detta.

Jag vidhåller fortfarande att arvsskatten generellt, bortsett från de här problemen, inte är skadlig på det sätt som har utmålats av minoriteten. Den inbringar dock 2,3 miljarder.

Anf. 73 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Den här diskussionen visar ändå att historieskrivningen kan förbättras replik efter replik och på något sätt likna verkligheten – om man nu tror att det går att beskriva verkligheten på ett hyfsat samfällt sätt. Både Per Rosengren och jag tror nog att man kan göra det.

Per Rosengren sade i sitt anförande att vi på något sätt skulle vara fixerade vid att människor vid dödsfall bara tänker på pengar. Per Rosengren lade sedan till – jag kan inte citera exakt – att man ändå bekymrar sig för sina efterlevande.

Vi tycker att det är bra lagförslag när de genomförs. Vi har egentligen varit överens om det. De kunde genomföras vid ett bättre datum så att man slipper övergångsproblematiken.

Jag vet från verkligheten att du har fel. När man befinner sig i livets slutskede bekymrar man sig naturligtvis om sina efterlevande, även ekonomiskt. Det gjorde man tidigare mellan makar och sambor. Man bekymrar sig förstås om vad som kommer att hända. Kommer han eller hon att få behålla huset och bo kvar och så vidare?

Det är precis den typen av rent humana överväganden som vi gör och har gjort. Jag har även tidigare försökt driva detta i utredningssammanhang. Det är påståendet att vi skulle vara monetärt fixerade som för ned debatten på den låga retoriska nivå där Per Rosengren inte vill ha den. Det är intressant att han sänker den och sedan kritiserar att den är på den sänkta nivån.

I din slutreplik kan du justera det. Jag hoppas att du inte tvingar mig att begära nytt anförande genom att vara elak.

Anf. 74 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Att detta skulle vara inhumant bara för att vi inte lägger viss retroaktivitet i lagstiftningen har jag oerhört svårt att förstå, i synnerhet i ett sådant här läge.

Jag måste rätta till en sak. Jag vet att det har stått i någon skattebetalartidning att jag fick upp ögonen för detta problem i samband med något möte som Skattebetalarna anordnade. Så var det inte. Detta blev jag uppmärksam på genom några inslag i medierna. Jag tror att det var i Rapport eller Aktuellt som man visade vilka konsekvenser det fick att ha kvar arvsskatten på fastigheter. Det innebar att efterlevande make kanske tvingades sälja och lämna sitt hem. Det tyckte jag var orimligt. Det var därför Vänsterpartiet väckte en sådan motion.

Jag vill inte säga att det finns en övergångsproblematik i att man väljer ett visst datum. I så fall finns det alltid en övergångsproblematik. Som Catharina Bråkenhielm sade vidtar man vissa åtgärder utifrån den lagstiftning som finns. Ändras lagstiftningen kanske ens handlande drabbas.

Det viktiga är ju att vi nu tar bort framför allt generationsskiftesproblematiken. Jag tycker att vi ska vara väldigt nöjda med det.

Prot. 2004/05:52
16 december

*Slopad arvsskatt
och gåvoskatt*

Inom Vänsterpartiet är vi tveksamma till att ta bort den generellt. Det beror på att vi har en statlig budget som inte går ihop. Vi lånar pengar varje år – 50, 60, 70 miljarder. Det glömmet vi bort när vi står här och föreslår skattesänkningar.

Anf. 75 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik:

Herr talman! Jag kommer att fatta mig mycket kort. Jag vill bara förklara frågan om motivreservationen. Per Rosengren var inte närvarande på det sammanträde där skatteutskottet tog det här betänkandet.

Jag tycker, precis som jag sade från talarstolen, att det var onödigt att vi tvingades till en motivreservation. Det berodde på att majoriteten i utskottet inte ens ville diskutera de små – skulle jag vilja säga – förändringar som vi hade. Vi hade säkert varit beredda att pruta. Det hade inte blivit de skrivningar som finns i den motivreservation som ligger eftersom vi var beredda att föra en diskussion.

Det fanns ingen vilja till diskussion, och tyvärr blev det då en motivreservation.

Jag hoppas att vi kan ha ett bättre diskussionsklimat i ärenden där vi är överens. Det gynnar ju saken bättre att vi går fram gemensamt.

Jag vill klargöra – jag sade det också från talarstolen – att konsultföretag naturligtvis är bra för tillväxten. Det råder det inget som helst tvivel om. Givetvis är grundidén till varför Folkpartiet nu vill ställa sig bakom förslaget i betänkandet att vi värnar om generationsskiftena.

Skälet till att jag lyfte fram att småföretagen i speciellt glesbygdskommuner är så viktiga att ha kvar är att om man tvingas lägga ned en ICA-butik, en bensinmack eller ett företag som upprätthåller infrastrukturen leder det till att folk åker och handlar på andra ställen. Man får då mindre intäkter i kommunen. Man kanske får mindre möjlighet att leva ett bra liv i kommunen, och till sist kanske folk väljer att flytta.

Om vi tror på grundidén att hela Sverige ska leva är det viktigt, inte minst av den anledningen, att vi nu reformerar och tar bort arvs- och gåvoskatterna.

Anf. 76 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Jag börjar med det sista.

Arvs- och gåvoskatterna har inte varit något problem för den typen av företag och generationsskiftena där. Det kan jag lova. De lättnadsregler som har funnits har väl klarat ut de problemen.

Jag var själv med om att göra ett generationsskifte med hjälp av lättnadsreglerna. De innebär att man bara behöver ta upp 30 % av substansvärdet för arvsskatten. Det var ett företag som säkert hade betydligt starkare balansräkning än både bensintappen och ICA-handeln. De fick betala 9 000 kr i arvsskatt. Jag tror inte att det är avgörande för om en ICA-affär ska finnas kvar och om man ska överlåta den till nästa generation eller inte.

Jag är helt enig med Anna Grönlund Krantz om att det är oerhört viktigt att infrastrukturen finns kvar på de här orterna. Tro inte att det har haft att göra med den gåvoskatt vi har haft. Jag tror inte att det har någonting med den att göra.

Om det ska vara en motivreservation eller ett särskilt yttrande kan man alltid diskutera. Jag anser att det hade räckt med ett särskilt yttrande

i det här sammanhanget. Läger man en reservation, även om det är en motivreservation, ska den ha lite mer substans än vad som finns i denna, tycker jag.

Jag hoppas också att vi kan diskutera sådana här saker i utskottet.

Anf. 77 LENNART HEDQUIST (m):

Herr talman! Jag begärde ordet därför att Per Rosengren har gjort sig till försvarare av att arvs- och gåvoskatterna i vissa fall borde vara kvar. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt när vi nu är eniga om att avskaffa dem.

Jag vill påtala att existensen av arvs- och gåvoskatterna har lett till att en mängd vanliga människor har känt sig föranlåtna att genomföra orationella transaktioner för att undvika dem. Vi ska komma ihåg att det handlar om flera gånger beskattade pengar.

Jag tycker att det är allvarligt att vädra synpunkten att de egentligen borde finnas kvar, eftersom de har de samhällsekonomiskt skadliga effekter som uppstår när människor gör orationella transaktioner. Det ligger ett värde i att vi nu avskaffar dem för att ekonomin ska kunna fungera bättre. Det tycks inte Per Rosengren förstå.

Anf. 78 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Man måste diskutera vad samhällsekonomiska konsekvenser är. Ett litet antal har på olika sätt planerat för att undgå arvsskatt.

Det handlar om 2,3 miljarder i arvsskatt. Jag menar att vi inte i längden kan fortsätta driva Sverige med 50–60 miljarders upplåning varje år. Det är vad vi ständigt gör, och även ni. Och ni skulle alltså dränera budgeten ännu mer på sikt genom att fortsätta med detta.

Å andra sidan har vi haft en förhandling omkring detta, och vi står ju bakom förslaget i betänkandet. Jag bara försöker ge en bakgrund till hur vi har agerat hela tiden och till vad vi har för grundläggande uppfattning. Vi är fortfarande av den uppfattningen att arvsskatten som sådan, bortsett från de punkter som vi har tagit upp här, inte är skadlig på det sätt som de borgerliga anför. Det var kanske också därför som man inte kunde komma överens i skatteutskottet – ni brer på med oerhört breda penslar.

Anf. 79 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Nu är det intressant att vi får del av historieskrivningen. Vänsterpartiet och Per Rosengren har egentligen inte velat avskaffa skatterna. Socialdemokraterna har tydligen varit måttligt förtjusta. Då förefaller det att vara så att det är Miljöpartiet som har bestämt att de här skatterna ska avskaffas. Det har vi kanske inte vetat fullt ut tidigare.

Nu använder Per Rosengren detta att det handlar om 2,3 miljarder som han vill ha kvar. Samtidigt har det ju framgått mycket tydligt att du accepterar en väldigt stor del av avskaffandet. Hur mycket är det egentligen som du menar skulle ha varit kvar med de metoder som du har använt här?

Jag vill påstå att det inte är särskilt trevligt ens för vanliga människor att hålla på och genomföra transaktioner för att försöka undgå den här skatten. Det har inte minst gällt väldigt många myndiga barn som har försökt få sina föräldrar att avstå kapital i god tid innan ett dödsfall be-

räknas inträffa. Det tycker jag har varit väldigt grymt mot många av våra pensionärer, att man har kunnat använda arvsskatten på det sättet.

Anf. 80 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Nu är det så att man har ett fribelopp på 70 000 kr. Där-
efter har man 10 % på de första 300 000 kronorna i arvsskatt. Jag tror
inte att det har fått de konsekvenserna. De allra flesta hamnar faktiskt
under grundbeloppet.

Problematiken med generationsskiftet skulle enligt utredningen kosta
300 miljoner kronor. I dag inbringas 2,5–2,6 miljarder. Nettot är 2,3 mil-
jarder, och då har vi redan tagit bort arvsskatten mellan makar. Så det är
2,3 miljarder som det här kostar extra i förhållande till vårt förslag.

När det gäller Miljöpartiets roll kan jag väl säga att Birger Schlaug
och jag var totalt eniga i Egendomsskattekommittén när det gäller hur vi
såg på det här med arvs- och gåvoskatt. Såväl han och jag som många
andra har argumenterat för detta. Det finns två tillfällen då man kan be-
tala skatt. Det ena är när man säljer en fastighet. Då kan man betala en
realisationsvinstskatt. Då har man pengar. Och så är det när man ärver.
Då har man också pengar.

Man kan inte påstå att detta skulle vara så där extremt skadligt. Om
jag ärver 370 000 kr och då får en skatt på 30 000 kr tycker jag inte att
det är ett sådant jätteproblem, och framför allt inte så extremt samhällse-
konomiskt skadligt, som den borgerliga motivreservationen menar. Jag
tycker inte att man ska måla med riktigt så breda penslar. Man ska vara
lite sansad.

Jag tycker att vi kan enas om att det har varit jätteproblem med gene-
rationsskiftet och arvsskatt mellan makar. Det gäller också det som Per
Landgren tog upp, när föräldrar ärver sina barn. Där har det varit pro-
blem. När det gäller generationsskiftena är det också fråga om en sam-
hällsekonomisk skada, det kan jag hålla med om. Men att generellt ut-
måla arvsskatten som ett jätteproblem har jag väldigt svårt att gå med på.

Anf. 81 LENNART HEDQUIST (m) replik:

Herr talman! Nu hör vi att det har varit en måttlig förtjusning bland
båda stödpartierna, och det är en måttlig förtjusning hos Socialdemokra-
terna. Man kan undra: Vem är det då som här i riksdagen har drivit att
det här ska avskaffas? Då kan man konstatera att vi moderater hela tiden
under denna mandatperiod har haft skarpa förslag. Då handlar det alltså
om att droppen har urholkat stenen. Till slut har man insett att man måste
göra det här. Nästa gång vi håller den här typen av debatt är när ni före-
slår att förmögenhetsskatten ska avskaffas!

Anf. 82 PER LANDGREN (kd):

Herr talman! Jag tycker att det finns anledning att be Vänsterpartiet,
och kanske också skatteutskottets ordförande, om besked. Nu har vi fått
höra ett ganska långdraget försvar av arvsskatten generellt från Per Ro-
sengren.

Inom två år har vi val. I går fick vi erfara, eller kanske i dag, hur
Vänsterpartiet försöker sätta sig på rätt så många stolar. Har Per Rosen-
gren med sig sitt parti på att avskaffa arvsskatten? Kommer arvsskatten
att komma upp i budgetförhandlingar nästa år? Kommer det att komma

upp om till äventyrs, Gud förbjude, den här trepartikonstellationen vinner valet? I så fall blir ju arvsskatten och om den kommer att återinföras en valfråga. Vi kunde ju höra tidigare apropå den här debatten om övergångsproblematisering – och man kanske borde ha en värre beteckning än så – att Rosengren inte skulle ha något emot att föra den igen. Så jag tycker att både kammaren och faktiskt, om vi ska ta i lite grann, svenska folket behöver besked från Vänsterpartiet. Kommer arvsskattefrågan och gåvoskattefrågan att komma upp igen?

Anf. 83 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Jag sade detta smått raljerande för det var någon som sade att det kanske inte kan komma upp här i kammaren igen att vi ska diskutera avskaffandet av arvsskatten. Då sade jag: Nja, det kanske kan komma någon gång långt in i framtiden.

Jag kan väl säga att vi inte har några som helst avsikter att i någon förhandling så länge vi sitter och förhandlar i majoriteten driva fram den här frågan. Nu har en kraftig majoritet i riksdagen bestämt detta. Jag kan naturligtvis inte gå i god för dem som eventuellt ska efterträda mig när det gäller skattefrågor i partiet, men så länge jag sitter här i riksdagen har jag svårt att tro att Vänsterpartiet skulle driva att återinföra arvs- och gåvoskatterna i en förhandling.

Anf. 84 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Det var ju ett bra besked rörande den här mandatperioden. Per Rosengren sade att det var någon som tog upp om denna fråga, arvsskattefrågan, skulle komma upp igen. Det var jag som tog upp den frågan. Det går att apostrofera mig direkt. Vi för debatten här, du och jag.

Jag kanske inte ska rota för mycket i gamla historiska sår, men egendomsskatter har ju också en ideologisk motivering. Egendom ska beskattas och beskattas rejält från Vänsterpartiets håll, inte minst från vänsterpartister som kallar sig för kommunister. Nu vet jag inte om Per Rosengren gör det. Men under förutsättning att Per Rosengren är kvar, och han är väl snarare en reformist, kanske vi kan slippa få upp frågan igen.

Men hur blir det om Rosengren med flera försvinner, om de – vad vet jag – kanske röstas bort? Då har vi kanske ett parti som vill ta upp arvsskattefrågan igen. Öppningen finns ju även hos reformistiskt sinnade vänsterpartister. Mer ytterlighetsbetonade kanske vill driva det här ännu hårdare.

Det är ett varningstecken, skulle jag säga, inför valet. Ett litet parti som kan bestämma en agenda för en regeringsmajoritet – vi har sett i andra länder hur illa det kan gå.

Anf. 85 PER ROSENGREN (v) replik:

Herr talman! Först vill jag säga: Att jag inte kom ihåg vem som sade vad beror på att ni står och säger precis samma sak från den borgerliga sidan. Så det är inte så lätt att särskilja er.

Sedan är det ju så att jag naturligtvis aldrig kan garantera något. Jag är inte ens säker på att Socialdemokraterna är helt främmande för detta i en statsfinansiell kris. Jag kommer ihåg när vi var med och sanerade landets ekonomi. Då handlade det inte om miljardbelopp. Det handlade om att plocka in 40, 50 eller 100 miljoner här och där, för då var det en

ekonomi i fritt fall. Vi höjde skatter. Vi höjde skatter för låginkomsttagare. Men vi fick ordning på landets ekonomi. Jag kan naturligtvis inte stå och säga att vi aldrig kommer att använda oss av arvsskatten i ett krisläge.

Det skulle vara lättare att använda den än många andra skatter som slår betydligt hårdare. Däremot har vi inga som helst planer i partiet på att driva denna fråga – inga som helst planer. Det är klart att Per Landgren kan göra det till en valfråga nästa gång. Då kan vi säga: Nej, vi har inga sådana planer. Då kan ni balansera och säga: Jodå, det har ni visst! Då säger vi: Nej, det har vi inte. Inte ens de i partiet som kallar sig kommunister och som vill införa det klasslösa samhället vill, såvitt jag vet, införa detta.

Jag kan också säga att det var vårt verkställande utskott och partistyrelsen som tog beslutet att vi skulle gå med på detta i förhandlingarna. Partiet står helt enigt bakom att avskaffa arvs- och gåvoskatterna i nuvarande läge, och vi har inga tankar på återinförande. Jag har 18 sekunder kvar så jag kan hur länge som helst upprepa: Nej, vi tänker inte lyfta denna fråga, såvitt jag vet. Det kommer vi inte att göra.

Anf. 86 PER LANDGREN (kd) replik:

Herr talman! Tänk om jag skulle säga att någon vänsterpartist här i kammaren – jag minns inte riktigt vem det var för de har så lika anföranden allihop – har sagt: Nej, vi kommer inte att under översiktlig tid eller på medellång sikt ta upp frågan om arvsskatten igen eller motionera om att den ska införas. Jag tror att det var en karl i Vänsterpartiet. Kanske hette han Per precis som jag själv.

I normala sammanhang kan vi skoja lite grann om det, men det är nonchalant att säga att vi håller så lika anföranden allihop att det inte går att skilja på vem som har sagt vad. Det är klart att Rosengren kan göra det. Det är den enklaste sak i världen, inte minst om man har sysslat med skattefrågor på Skatteverket, som Rosengren har.

Nu har vi alltså hört att Vänsterpartiet för närvarande inte tänker driva arvsskattefrågan, men vid behov kan de mycket väl tänka sig att driva den. Framtiden är ju tämligen osäker. Skulle Rosengren inte komma in i riksdagen är den, om möjligt, ännu mer osäker, om han ersätts av en kommunist.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

11 § Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2004/05:FiU14
Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003 (redog.
2003/04:RRS2).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2004/05:FiU2

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2003/04:1 delvis).

*Samhällsekonomi
och finansförvaltning*

Anf. 87 ARNE KJÖRNSBERG (s):

Herr talman! Som naturligtvis alla ledamöter av riksdagen vet, i varje fall de som sitter i finansutskottet och, gissar jag, i skatteutskottet, är statens budget indelad i 27 utgiftsområden. Nu ska vi debattera ett av dessa, utgiftsområde 2, som handlar om samhällsekonomi och finansförvaltning, finansiella system och tillsyn av dessa.

Sammantaget är kostnaden på det här området 11,5 miljarder kronor. Det här är, lite slarvigt uttryckt, ett ”med mera”-betänkande, för det är många saker som behandlas i det. Det är anslag till Riksrevisionen och ett antal motioner.

Jag kan ta några exempel: Försök med trängselskatt i Stockholm, försäljning av ett antal statliga företag, könsuppdelad statistik och kostnader för mäns våld mot kvinnor. Min uppgift är bara att översiktligt presentera innehållet i betänkandet. Debatten kommer att föras av mina ärade kollegor i finansutskottet.

Herr talman! Med detta vill jag överlämna ärendet till kammarens behandling.

Anf. 88 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Om riksdagen tidigare under hösten hade ställt sig bakom det moderata budgetförslaget och de ramar som vi lagt där, hade staten inom det här utgiftsområdet kunnat spara 1 766 miljoner kronor. Det skulle ha varit resultatet av att vi säger nej till förslaget om en extra straffskatt på bilister i Stockholm och föreslår effektiviseringar inom myndighetsorganisationen. Vi föreslår även en privatisering av bland annat Statens Bostadsfinansiering AB, SBAB, och fastighetsbolaget Vasakronan. Båda företagen bedriver affärsmässig verksamhet på väl fungerande marknader som präglas av hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer.

Staten ska enligt vår mening inte bedriva affärsmässig verksamhet eftersom detta skapar en snedvriden konkurrens. Vidare innebär statens inblandning i affärsverksamhet i förlängningen att man också tar risker med skattebetalarnas pengar.

Vi anser vidare att det är hög tid att avskaffa monopolet på spelmarknaden och öppna upp för privata entreprenörer. På den svenska spelmarknaden har Svenska Spel i dag, tillsammans med ATG, en dominerande ställning, och konkurrensen är, förutom olika spelformer på Internet, i stort sett obefintlig. Andra spelföretag och ideella organisationer har därmed små eller obefintliga möjligheter att utveckla spel- och lotteriverksamhet i syfte att skapa intäkter och nya jobb inom landet. I synnerhet är det här allvarligt för de folk- och idrottsrörelser som på det här sättet skulle kunna få ett viktigt tillskott till sin verksamhet. För spelkonsumenterna leder den begränsade konkurrensen till sämre vinstmöjlighet-

er. Vi föreslår således en omreglering av spelmarknaden i syfte att öppna upp för en ökad konkurrens.

När detta är gjort anser vi att även Svenska Spel bör privatiseras.

En försäljning av SBAB, Vasakronan och Svenska Spel leder till att vi kan amortera på statsskulden och därmed minska statens lånekostnader, räntorna på statsskulden, som vi kommer att debattera senare i dag.

Vad gäller Statistiska centralbyrån, som också finns inom detta utgiftsområde, föreslår vi dels att anslagen minskas genom att vi minskar på den administrativa bördan för företagen vad gäller att leverera in statistik till staten, dels att uppdragsfinansieringen ökas för att säkerställa att det också finns en efterfrågan på den statistikproduktion som SCB arbetar med.

Vad gäller SCB måste dessutom en mycket tydligare uppdelning ske mellan uppdrags- och anslagsfinansierad verksamhet. Riksrevisionen har nyligen i en rapport uttalat skarp kritik mot den sammanblandning som i dag sker av de två olika verksamheternas finansiering. Det går enligt Riksrevisionen inte att avgöra hur olika intäkter fördelar sig, om man når full kostnadstäckning eller om det sker en korssubventionering mellan olika verksamheter. Då SCB:s uppdragsverksamhet utförs på en konkurrensutsatt marknad är detta mycket allvarligt. En korssubventionering där anslagsmedel subventionerar uppdragsverksamhet skapar en snedvriden konkurrens på marknaden och ger SCB fördelar gentemot andra konkurrenter.

I likhet med vad Riksrevisionen anfört i sin rapport anser vi att detta måste åtgärdas.

Herr talman! Med detta ber jag att få yrka bifall till reservation 3.

Anf. 89 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Det är en viktig uppgift att på varje område i statsbudgeten fundera över hur pengarna kan användas mer effektivt och hur byråkratin kan minskas. Varje ineffektivt använd skattekrona är, som bekant, en stöld från skattebetalarna.

Folkpartiet vill se en översyn av de myndigheter som finns inom utgiftsområde 2. Vi är övertygade om att det finns stora möjligheter till samordningsvinster och därmed stora möjligheter att öka effektiviteten och minska kostnaderna. Ett exempel är möjligheten att samordna verksamheten inom Konkurrensverket och Nämnden för offentlig upphandling. Det är bra i sig därför att det skärper konkurrensen inom den offentliga sektorn. Det innebär också att man använder de offentliga medlen, skattebetalarnas pengar, på ett bättre sätt i kommuner och landsting. Bara med denna åtgärd skulle det också vara möjligt att begränsa kostnaderna inom utgiftsområdet med 4–5 miljoner kronor.

Vi väljer dock att inte räkna hem de besparingarna i vårt budgetförslag för nästa år. Vi är, som bekant, noga med att inte ha svarta hål i vårt budgetalternativ. Vi vill också omedelbart avskaffa Statens kvalitets- och kompetensråd. Också här är vi försiktiga med att räkna hem besparingar det kan ge första året.

Samma sak gäller för övrigt för Statistiska centralbyrån. I en reservation föreslår vi en ökad anslagsfinansiering för SCB, och det är förmodligen möjligt att räkna hem några tiotal miljoner i besparingar också där, men vi har valt att vara försiktiga.

Riksrevisionen har granskat Statistiska centralbyråns uppdragsverksamhet, och rapporten som publicerades i april i år överlämnades till regeringen. Sedan dess har tyvärr såvitt känt ingenting skett. Regeringen har inte på någon av punkterna följt upp Riksrevisionens rekommendationer.

Vi anser att SCB:s avgiftsfinansiering bör öka som andel av verksamheten. Man bör i enlighet med Riksrevisionens förslag göra en tydligare uppdelning mellan anslagsfinansiering och uppdragsverksamhet. Så blir SCB:s verksamhet både tydligare och billigare för skattebetalarna.

Herr talman! Folkpartiet vill se en ökad försäljning av statliga företag, och vi har en lång lista på företag som kan säljas. Inom detta utgiftsområde sorterar två av dessa, nämligen SBAB och Vasakronan. Båda de här bolagen bedriver, som Gunnar Axén tidigare sade, en affärsmissig verksamhet på marknader som präglas av hög konkurrens och effektivitet. Man konkurrerar på detta sätt med privata aktörer.

Staten stiftar lagar och regler. Staten bestämmer vilka skatter som ska finnas och ska dessutom som myndighetsutövare kontrollera att andra företag följer dessa skatter, regler och andra lagar. Att på samma gång agera som aktör på denna marknad innebär en orimlig sammanblandning av rollerna. Den vars verksamhet är beroende av gällande regler ska inte själv, direkt eller indirekt, vara med att bestämma över dessa regler.

I detta betänkande behandlas också trängselskatterna. Ett helt nytt anslag har dykt upp i statsbudgeten, och från det ska staten betala ut pengar från statens budget för att finansiera en extra satsning på kollektivtrafik i Stockholmsområdet, ökade myndighetskostnader till följd av det här försöket och bygget av kontrollstationer. Så går det ännu ett varv i den här affären, och rollerna blandas alltmer ihop. Folkpartiet har konsekvent och genomgående sagt nej till detta förslag om statliga trängselskatter, och vi följer upp det i ett gemensamt borgerligt särskilt yttrande här.

Herr talman! När detta utgiftsområde diskuteras i kammaren brukar jag lägga rätt mycket tid och kraft på den finansiella marknaden, finansiella system och finansiell tillsyn. Jag har valt att inte göra det i dag, men det innebär inte att allt är frid och fröjd. Det finns till exempel fortfarande all anledning att fundera över förtroendet på finansmarknaden för finansmarknadens aktörer. Ännu viktigare är kanske att uppmärksamma det internationella samarbetet. Det behövs ett mer effektivt internationellt samarbete för att undvika finansiella kriser och mildra spridningseffekter av regionala kriser. Kanske än viktigare är att det behövs för att stärka möjligheterna att dra nytta av den globala finansmarknaden för att stärka tillväxten i Sverige och i andra länder.

Vi lär återkomma till detta många gånger i kammaren, men jag ber att få avsluta med detta och yrkar bifall till reservation nr 1.

Anf. 90 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag kommer i mitt anförande att uppehålla mig vid den reservation som gäller ansvaret för mäns våld mot kvinnor.

I motionen föreslår Vänsterpartiet att en utredning tillsätts med uppgift att utveckla vetenskapliga metoder för beräkningen av de samhällsekonomiska effekterna samt genomföra en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor.

Kvinnors liv begränsas av den rådande könsmaktsordningen på en mängd olika plan. Mäns våld mot kvinnor, eller begreppet sexualiserat våld, har ojämlikheten mellan könen som grogrund, och dess uttryck existerar och återkopplas överallt i samhället. Mäns våld mot kvinnor är inte en marginell företeelse, utan det är ett allvarligt samhällsproblem.

Den första omfångsundersökningen om mäns våld mot kvinnor i Sverige publicerades i maj 2001 med titeln *Slagen Dam*. Undersökningar visar hur omfattande mäns våld mot kvinnor är och synliggör de flytande gränserna mellan hot, våld och sexuella övergrepp. Undersökningen visar bland annat att var fjärde kvinna efter sin 15-årsdag har upplevt fysiskt våld från någon man. 56 % av alla kvinnor har trakasserats sexuellt. Var tredje kvinna har åtminstone en gång efter sin 15-årsdag utsatts för sexuellt våld av en man. Totalt har nästan hälften av alla svenska kvinnor erfarenhet av våld någon gång efter sin 15-årsdag.

Med statistik från Brottsoffermyndigheten kan man säga att det förra året skedde fem mordförsök på kvinnor i veckan. Det dödades minst en kvinna i veckan. Det misshandlades 62 kvinnor per dag. Det skedde fem fall av grov kvinnofridskränkning per dag och sex våldtäkter per dag. Det är skrämmande siffror. Samtidigt vet vi att mörkertalet är stort.

I förlängningen påverkar det här alla kvinnors liv och handlingsutrymme. Vi har ett samhällsklimat där rädslan för våld begränsar alla kvinnors livsutrymme. I 80 % av misshandelsfallen är misshandlaren en man som är bekant med kvinnan, och majoriteten av misshandeln sker i hemmet.

Herr talman! Statistiken är entydig: Mäns våld mot kvinnor är inte en marginell företeelse – det är ett allvarligt samhällsproblem. Kvinnors utsatthet har inte bara sociala konsekvenser utan även stora ekonomiska aspekter.

I utskottsmajoritetens ställningstagande sägs att man delar uppfattningen att vissa mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt brott. Vidare motiverar man sitt avslag på förslaget om att tillsätta en utredning med att det är svårt att genomföra den typen av studier och att osäkerheten i beräkningen talar för att värdet av beräkningen är relativt begränsat. I stället vill man i första hand använda pengarna till det sociala området för att på olika sätt bekämpa våldet mot kvinnor.

Jag förstår inte att man ställer en kostnadsutredning mot att satsa på det sociala området. Det ena bör ju inte utesluta det andra. Ställningstagandet är ett typiskt exempel på hur vanligt det är med den så kallade oproblematiserade förståelse som tolkar våldet i termer av avvikelser utan koppling till mäns och kvinnors relationer.

Jag läste debattartikeln i Dagens Nyheter från den 13 december i år med rubriken ”Regeringen står handfallen inför våldet mot kvinnorna” undertecknad av dem som satt i utredningen om kvinnofridsuppdragen. De skrev debattartikeln i samband med att de lämnade en utredningsrapport som underkänner regeringens arbete för att skydda kvinnor och barn mot mansvåld. Av artikeln framgår att 90-talets kvinnofridsreform är den största satsning som gjorts mot mansvåldet, men reformen blev ett slag i luften. Mäns våld mot kvinnor är fortfarande ett lågprioriterat och förminskat problem. Vidare sägs att våldet hänger samman med den diskriminering och de kränkningar kvinnor dagligen utsätts för på alla samhällets arenor – på jobbet, i familjen, på krogen, på gatan. Forskningen

visar att mansvåldet är statistiskt vanligt. Många män i Sverige utövar våld mot kvinnor, och det är vanliga män som slår. De skiljer sig inte från andra när det gäller till exempel alkoholvanor eller etnicitet.

Herr talman! Det som jag anför talar för att vid sidan av de sociala konsekvenserna för enskilda individer orsakar våldet stora samhällsekonomiska kostnader i form av till exempel kostnader för vård för utsatta kvinnor och barn, kostnader för sjukskrivningar, uteblivna arbetsinkomster, kostnader för rättsväsendet och kriminalvården samt kostnader för jour och skyddsverksamhet – pengar som i stället skulle kunna användas till att till exempel höja kvinnors löner samt förbättra hälso- och sjukvården och arbetsmiljön. I flera länder har beräkningar gjorts av samhällets direkta kostnader för mäns våld mot kvinnor. I USA beräknas de våldsrelaterade frånvarofrekvenserna på arbetet och ökade hälsokostnader för arbetsgivarna till ca 4 miljarder USA-dollar per år. I Kanada räknar man med att de direkta kostnaderna för mäns våld mot kvinnor, exempelvis rättsliga kostnader, och kostnader för medicinsk vård och frånvaro från arbetet, uppgick till ca 900 miljoner USA-dollar per år.

Kan Storbritannien, Nederländerna, Finland och Tyskland måste också Sverige kunna! Ska Sverige göra skäl för epitetet att vara ett av världens mest jämställda länder är det hög tid för Sverige att börja agera nu. Jag yrkar därför bifall till reservation 7.

Att mäns våld mot kvinnor tar stora ekonomiska resurser i anspråk är helt klart. Vad som behövs är en prislapp på problemet. Vi anser att det behövs en allomfattande analys av vilka faktorer som har påverkan på mäns våld och en beräkning av vad det kostar samhället.

Herr talman! Mäns våld mot kvinnor kan inte ses som enstaka händelser som avvikande män står för, utan man måste koppla det till att det är en del av samhällelig maktordning där kvinnor underordnas och där många män utövar makt och våld. Man kan alltså inte bara hänvisa till individens ansvar, utan man måste också sätta in det i ett större sammanhang. Det är inte enbart ett problem för dem som utför våldet utan något som kräver aktiva insatser från samhällets sida.

I den artikel som jag nämnde riktas hård kritik inte mot bara regeringen utan också mot politiken. Det saknas tillräckliga resurser, institutionaliseringen är svag, kunskaperna är bristfälliga och förståelsen för våldet är inkonsekvent. Jag citerar: ”Avsaknaden av insikter om – eller snarare ett aktivt motstånd mot att ta till sig – våldets omfång, innebörd och karaktär leder till en politisk nedprioritering av frågan. Mäns våld mot kvinnor blir problemet som i teorin och den politiska debatten lyfts fram men som i praktiken försvinner.”

Anf. 91 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Ärade kolleger och åhörare! Det är sällan som det finns bara ett rätt sätt att göra saker på. Det gäller livet i allmänhet, men jag tror att det också gäller i en statsbudget. Ett område i statsbudgeten som skulle kunna göras väldigt annorlunda handlar om de statliga myndigheterna.

Sverige har många myndigheter och många små myndigheter. Det finns undersökningar som visar att de är rätt ineffektiva. Man skulle kunna göra dem väldigt mycket effektivare. Det blir också otydligt vad olika myndigheter har för roller.

Inom utgiftsområde Samhällsekonomi och finansförvaltning finns, om jag har räknat rätt, 14 myndigheter. Det finns ytterligare några anslag. Myndigheterna går att effektivisera, det går att göra annorlunda, utan att det för den skull ligger något dramatiskt i det.

Herr talman! I Centerpartiets budgetalternativ har vi valt att göra annorlunda. Vi har valt att prioritera verksamheter före transfereringar. Vi har valt att prioritera nytta och effektivitet i myndigheter före byråkrati. Därför har vi gjort besparingar i flertalet av de myndigheter som finns inom detta utgiftsområde.

Exempelvis har vi föreslagit att Nämnden för offentlig upphandling slås samman med Konkurrensverket. Nämnden för offentlig upphandling är just ett exempel på en sådan liten myndighet. Om man slog samman den med Konkurrensverket till ett konkurrens- och upphandlingsverk skulle tillsynen av offentlig upphandling bli effektivare, vilket i sin tur skulle betyda mycket för samhällsekonomin. Det skulle också bli lite mindre administration helt enkelt. Detta är ett exempel, ett exempel som riksdagens vänstermajoritet valt att avvisa i betänkandet. Också när man antog ramarna för statsbudgeten avvisade man Centerpartiets budgetalternativ och även andra budgetalternativ.

Man avvisar de effektiviseringar av bland annat statliga myndigheter som vi har föreslagit. Jag beklagar det och lovar att återkomma med våra förslag. Jag ser att det finns stora möjligheter att effektivisera och förenkla Myndighets-Sverige. Vi deltar inte i det här beslutet utan har ett särskilt yttrande.

I betänkandet finns också ett helt nytt anslag. Det gäller trängselskatten i Stockholm. Det är stora pengar, vilket har lyfts fram här tidigare i debatten, som staten totalt sett går back med. Man tar in en trängselskatt men betalar sedan ut bra mycket mer för att genomföra försöket. Min och Centerpartiets inställning har hela tiden varit att detta ska vara en lokal eller regional fråga. Det är väldigt konstigt att staten på det här sättet gör ett ingrepp. Ursprungligen var det för att man skulle klara regeringsmakten. Därmed tvingade man på Stockholms stadshus den här pjäsen.

Följden vi nu ser är nästan 1,7 miljarder, som är en utgift inom det här utgiftsområdet, för att behålla makten i Sveriges riksdag kopplat till makten i Stockholms stadshus. Vi har ett särskilt yttrande tillsammans med de andra borgerliga partierna i den här frågan. Vi tycker att detta är fel tillvägagångssätt. Beslutet ska fattas och också hanteras ekonomiskt i Stockholms stadshus.

Anf. 92 CARIN LUNDBERG (s):

Herr talman! Varje ineffektiv skattekrona är en stöld från skattebetalarna, skriver Folkpartiet i sin reservation. Samtidigt beskriver de övriga oppositionspartierna problemen i statsförvaltningen i sina särskilda yttranden. Jag håller med om innebörden.

En av Socialdemokraternas förgrundsgestalter, Gustav Möller, som brukar kallas för folkhemmets skapare, brukade säga till sina medarbetare: Varje felaktigt använd skattekrona är en stöld från folket. Det är inte ett exakt citat, men jag håller i sak med om att ingen får slarva med skattemedel.

Därför är det bra att, som regeringen har gjort, börja jobba med en renodling av stabsfunktionerna. Man avser att ta fram ett detaljerat för-

slag till en framtida uppgifts- och ansvarsfördelning för Ekonomistyrningsverket, Statskontoret och Statens kvalitets- och kompetensråd. Därför yrkar utskottet avslag på reservationerna.

Statens statistiska centralbyrå är en annan myndighet som vi har olika uppfattningar om. Moderaterna anser att SCB:s uppgifter ska begränsas och att graden av avgiftsfinansiering ska öka. Kristdemokraterna och Centern anser att man ska minska på anslagen, och Folkpartiet anser att SCB:s uppdrag ska förtydligas. Här pågår redan ett arbete både inom Regeringskansliet och hos SCB. Därför tycker utskottet att det inte finns någon anledning att föreslå någon åtgärd.

Även inom ett annat område pågår arbete. Det gäller mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn.

Det övergripande målet lades fast i samband med beslutet om budgetpropositionen år 2001. Kristdemokraterna har i en motion också i år föreslagit att målen ska kompletteras.

Hösten 2003 behandlade utskottet motsvarande yrkande och skrev följande: En god etik och välutvecklad moral är självklart något som måste genomsyra den finansiella sektorn såväl som övrigt privat och offentligt näringsliv. Utskottet har emellertid svårt att se att de tillägg Kristdemokraterna föreslår på ett avgörande sätt skulle bidra till att förtydliga den politiska ambitionen som finns inom detta område.

Utskottet vidhåller denna uppfattning också i år. Det innebär inte att allt är bra och att inget ska göras. Eftersom också jag tycker att detta är viktiga frågor vill jag använda en del av min tid till att redovisa en del insatser.

I budgetpropositionen för 2005 redovisar regeringen ett antal utredningar, förslag från utredningar, propositioner och ny lagstiftning som alla syftar till att värna om stabiliteten i det finansiella systemet, trygga ett gott konsumentskydd och lägga grunden för en sund konkurrens.

Marknadsmissbruksutredningen har överlämnat ett betänkande till regeringen. Det handlar om frågor om insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan. Regeringen räknar med att lämna en proposition under det kommande året.

En annan utredning ser över frågor som rör värdepappersprospekt. Arbetet avser de prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en börs eller marknadsplats. En ny fondlagstiftning träder i kraft om investeringsfonder. Reglerna syftar till att säkerställa ett gott konsumentskydd för fondspararna.

Till detta kommer en genomgripande översyn som pågår av de associationsrättsliga reglerna för försäkringsföretag. Syftet är att ta fram ett förslag till en modern, tydlig och enhetlig reglering för de olika associationsformer som finns i dag. Förslagen ska överlämnas senast i augusti 2005.

Vi har också förslag till nya bestämmelser om försäkringsförmedling. Dessa förslag planeras att genomföras under år 2005.

I Förtroendekommissionens slutbetänkande föreslås att Finansinspektionen ges huvudansvaret för konsumentfrågorna inom det finansiella området. Vidare föreslås en förstärkning av Konsumenternas bank- och finansbyrå. Dessa förslag remissbehandlas för närvarande.

Jag kan därför försäkra min kolleger inom Kristdemokraterna att mycket mer ska bli gjort än det som redan är genomfört.

Herr talman! I ett avseende kan vi se en tydlig ideologisk skillnad i detta betänkande. Det gäller de statliga bolagen. Det är samma diskussion som förs år efter år.

Moderaterna föreslår att Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag och Vasakronan ska privatiseras. De anser att staten inte ska vara ägare till bolag som bedriver affärsmässig verksamhet på konkurrensumsatta marknader. Detta skapar osunda konkurrensvillkor, skadar marknaden och är skadligt för själva bolaget anser Moderaterna.

Folkpartiet anser detsamma och dessutom att man inte ska vara med och utforma regler som gäller en själv.

Jag vill börja med att understryka att statliga företag ägs av svenska folket. Det statliga företagsägandet har bidragit till väldigt mycket som är positivt för svenska folket: bra och likvärdig service över hela landet, inkomster till statskassan för att finansiera välfärden och viktiga och riktiga jobb i hela landet.

Var ligger felet i att staten äger företag? På detta skulle jag vilja ha ett uppriktigt och sanningsenligt svar. Av det jag läser i motionerna kan jag bara dra slutsatsen att ni försöker slå blå dunster i ögonen på oss och på svenska folket. För mig verkar det som om ni inte gillar att svenska folket gemensamt ska få äga företag som skapar värden för nationen och som bidrar till en positiv utveckling i olika delar av landet och som också bidrar till finansieringen av vår gemensamma välfärd.

Finansutskottet anser att både Vasakronan och SBAB väl fyller sina platser i kretsen av statliga bolag. De bidrar till konkurrens och mångfald på sina respektive marknader samtidigt som de redovisar god avkastning.

Ett annat av de statliga företagen är Svenska Spel AB. Regeringen har formulerat att målet för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under ordnade former. Överskottet av spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna och allmännyttiga ändamål. Finansutskottet finner ingen anledning att ompröva ägarförhållandena i Svenska Spel AB, vilket riksdagen inte heller tidigare har gjort.

Om frågan om statliga företag enligt min mening är djupt ideologisk, borde nästa fråga inte vara partiskiljande på något sätt. Jag avser mäns våld mot kvinnor. Frågan har varit aktuell i medierna under den senaste tiden. Den är aktuell för oss i dag med anledning av en motion från Västerpartiet där man föreslår en utredning för att synliggöra hur mycket våldet kostar samhället.

Frågan är naturligtvis inte ny. Tvärtom visar den utredning som lades på regeringens bord i måndags att mäns våld inte är avvikelser, inte tecken på missbruk, psykisk sjukdom eller kulturella klyftor, utan ett uttryck för det yttersta utslaget av en kultur där män är överordnade och kvinnor underordnade, en patriarkal kultur. Att bekämpa våldet är att göra upp med djupt rotade och bekväma föreställningar och i stället se mäns gemensamma ansvar.

Finansutskottet delar motionärernas uppfattning om att vissa mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt brott som påverkar såväl enskilda människor som samhället i stort. Svårigheterna med att genomföra den här typen av studier och osäkerheten i beräkningarna talar enligt utskottets mening för att värdet är begränsat. Samhällets resurser bör i stället användas för åtgärder som på olika sätt bekämpar våldet.

Den utredning som lades på regeringens bord i måndags visar också att otillräckliga ekonomiska resurser har satts, att utbildningen har varit otillräcklig och att samordningen inte har fungerat. Utredningen har en rad konkreta förslag, allt från en nationell expertgrupp och forskningscentrum till specialister på mäns våld mot kvinnor på viktiga myndigheter som polisen, Domstolsverket och Socialstyrelsen.

Jag vill tacka Siv Holma för hennes genomgång av den här svåra frågan. Och det är min förhoppning att vi kan gå vidare från ord till verklig handling i fråga om detta grundläggande samhällsproblem.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till förslaget i finansutskottets betänkande och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 93 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Herr talman! Carin Lundberg började med att konstatera att vi år efter år står här och diskuterar huruvida man ska privatisera statliga företag eller inte. Hon efterlyste samtidigt besked om varför svenska folket gemensamt inte ska få äga dessa företag. Hon undrade vad vi egentligen har emot detta.

Jag upprepar gärna – vi brukar göra det år efter år – varför det är olämpligt att staten äger företag. Det handlar om att det i grunden är en affärsmässig verksamhet som kan gå bra och gå med vinst. Men verksamheten kan också gå dåligt och med förlust. Man tar nämligen risker i all affärsmässig verksamhet. Och när verksamheten går med förlust är det skattebetalarna som får betala notan.

Det är inte rimligt att vi ska tvinga människor till ett kollektivt ägande av företag som de inte har bett om. Det är inte rimligt att vi ska spekulera med skattebetalarnas pengar. Det vore bättre att sälja statliga företag och betala av på vår skyhöga statsskuld så att vi får lägre räntekostnader i framtiden.

Jag kan fråga Carin Lundberg: Vad är det för nytta med att staten äger hotell – Kista Science Center, Infra City och kontorsfastigheter i Stockholms innerstad? Varför ska staten syssla med detta när det i slutändan faktiskt handlar om att man tar risker med skattebetalarnas pengar?

Anf. 94 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Herr talman! Jag vill fråga Moderaterna: På vilket sätt är det osund konkurrens i fråga om SBAB? Jag är säker på att de villaägare som har sina lån i SBAB inte tycker att det är fel att staten äger detta bolag som på det här sättet bidrar till konkurrensen. SBAB har de lägsta bostadsrätterna. Jag tittade på text-TV i går kväll. SBAB:s tremånadersränta var 2,99 %, medan SEB:s och Spintabs tremånadersränta var 3,65 %.

Jag tror att det är många som tycker att det är bra med statlig företagsamhet. Jag har klargjort min ståndpunkt, och jag anser att statliga företag väl fyller sin funktion. Och jag har inte något problem med att de bidrar till konkurrens och mångfald samtidigt som de ger god avkastning till staten.

Gunnar Axén har uppfattningen att försäljningen av statliga företag ska minska statens skuldsättning. Statsskulden tas upp i nästa betänkande, och då får vi diskutera den. Men som jag ser det är effekten på det finansiella sparandet inte alls självklar. Statsskuldsräntan borde rimligt-

vis sjunka om skulden amorteras. Skulden blir mindre, men det blir också tillgångarna. Samtidigt minskar inkomsterna till staten. Och jag har svårt att se de positiva effekterna av ett sådant förslag.

Om statliga företag ska säljas måste utgångspunkten naturligtvis vara att det ska vara näringspolitiskt motiverat och genomföras vid en tidpunkt då utbytet är så gynnsamt som möjligt för ägarna, det vill säga staten och därmed också folket.

Jag funderar fortfarande på varför staten inte kan äga företag. Är det fel att staten gör bra affärer?

Anf. 95 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Herr talman! Carin Lundberg undrar vilken osund konkurrens det handlar om. Jag upprepar det som vi brukar upprepa i den här debatten varje år: Den osunda konkurrensen består huvudsakligen av två delar. Först och främst är det staten som sätter upp lagar och spelregler, inte minst för låneinstitut som SBAB. Staten bestämmer vilka regler som ska gälla på marknaden samtidigt som den är aktör på marknaden.

Det andra argumentet är att de statliga företagen alltid har staten, i slutändan skattebetalarna, som garant i bakgrunden. Det betyder att de får högre kreditvärdighet eftersom man räknar med att om ett statligt företag skulle hamna på obestånd skjuter staten till av skattebetalarnas pengar. Därför ses fordringar till sådana företag och de företagens investeringar som säkrare.

Carin Lundberg frågade varför staten inte kan få göra goda affärer. De senaste åren har väl ganska tydligt visat att staten kanske inte är den bästa företagsägaren. Jag tänker på korruptionen i Systembolaget, mutmisstankar i Vin & Sprit AB och de stora förlusterna i SJ, där skattebetalarna fått gå in och skjuta till pengar för att täcka förlusterna. Teracom's tiomiljarderssatsning på ett digitalt mark-TV-nät har inneburit att skattebetalarna fått tillskjuta pengar för att Teracom inte skulle gå i konkurs.

Så skulle vi kunna fortsätta. Under årens lopp har det funnits många exempel på statliga företag som gått med förlust och där skattebetalarna fått tillskjuta pengar. Jag tycker inte att vi ska lägga denna börda på skattebetalarna.

Anf. 96 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Herr talman! De bolag som vi i detta betänkande hanterar är SBAB och Vasakronan. Vasakronans hyresgäster är mycket nöjda. Det senaste exemplet på detta är att SE-banken tecknat ett tioårigt avtal med Vasakronan. Det måste innebära att SE-banken gjort bedömningen att Vasakronan är ett bra bolag att göra affärer med. Samtidigt agerar Vasakronan på en konkurrensutsatt marknad på samma villkor som andra fastighetsbolag.

Jag kan fortfarande inte se något skäl till att staten inte ska kunna äga företag och driva dem enligt de regler som gäller för andra företag på samma marknad.

Anf. 97 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i Carin Lundbergs gillande av Siv Holmas redovisning av omfattningen av mäns våld mot

kvinnor. Jag delar den oron, men jag håller inte alltid med om de medel som Siv Holma förelår för att bekämpa detta våld.

Jag skulle vilja ställa några frågor till Carin Lundberg. Anser Carin Lundberg att det finns för mycket eller lagom byråkrati i Sverige? Anser Carin Lundberg att det finns för många eller lagom antal myndigheter i Sverige?

I utskottsmajoritetens text välkomnas utredningen om en sammanslagning av Statskontoret, ESV och KKR – eller att man ska hitta en gemensam lösning för dessa tre myndigheter. Varför är det optimala att stanna vid just dessa tre? Varför är ni inte beredda att gå vidare och också titta på andra områden – Nämnden för offentlig upphandling, Konkurrensverket, Bokföringsnämnden. Kanske kan man göra någonting även där. Det är viktigt att fundera på hur vi, i Gustav Möllers anda, använder skattebetalarnas pengar på bästa möjliga sätt.

Låt mig också säga något om försäljning av statliga företag. Det är klart att det är ett principiellt problem när domaren för en fotbollsmatch också är med i matchen. Den som avgör vilka lagar som ska gälla, vilka spelregler som gäller för matchen, kan rimligen inte delta i matchen på samma villkor som andra. De bekymren finns naturligtvis på alla marknader där staten agerar som företagare.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att man ska sälja statlig egendom motsvarande 15 miljarder kronor. Jag tror att man föreslagit detta nästan varje år de senaste åren. Riktigt varför man varje år landar på just den nivån har jag aldrig förstått, och det motiveras inte heller.

Jag skulle därför vilja fråga: Varför är en försäljning på just 15 miljarder det mest optimala? Varför ger en försäljning på just 15 miljarder effekter på till exempel räntekostnaden för statskulden? Varför skulle inte de försäljningar som de borgerliga partierna föreslår i så fall kunna få ännu större effekt?

Anf. 98 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Herr talman! Beträffande lagom mycket eller för mycket byråkrati i Sverige kan jag som tidigare byråkrat – jag har jobbat en stor del av mitt liv inom offentlig sektor – säga att jag är helt övertygad om att Sveriges byråkrati är bra och effektiv. Vi ska dessutom vara stolta över den öppenhet som råder inom vår offentliga förvaltning. Samtidigt får vi inte, precis som jag sade i mitt huvudanförande, slösa bort några skattekröner. Där är vi helt överens. Det är en sanning som gällt sedan Gustav Möllers dagar, och den kommer att gälla även framöver.

Jag tog bara upp ett par av de exempel som vi beskrivit i betänkandet. När det gäller Nämnden för offentlig upphandling har utskottet redan tidigare tagit ställning. Nu pågår ett arbete inom EU som syftar till att göra EU-sanktioner i fråga om upphandling mer effektiva. Sverige kommer att stödja det förslaget.

Utskottet delar regeringens uppfattning att frågan om organisation av Nämnden för offentlig upphandling ska avgöras när regeringen tar ställning till hur sanktionssystemet ska vara utformat. Utskottet påtalade redan i sitt betänkande 2003/04 att det är viktigt att regeringen snarast tar ställning i denna fråga. Utskottet har fortfarande samma inställning.

När det gäller statliga företag som agerar på en konkurrensutsatt marknad har jag fortfarande inte förstått vilka lagar och regler det är som

gynnar statliga företag. Jag erkänner att jag har svårt att förstå detta. Konkurrensreglerna är ju lika för alla företag.

Anf. 99 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Herr talman! Byråkratin i Sverige är bra och effektiv, säger Carin Lundberg. Det är möjligt att den på sina ställen är det, men frågan är om vi inte varje sekund måste fundera på att minska byråkratin och få ned kostnaderna för administrationen i staten. För finansutskottet är det kanske allra viktigast att fundera på detta när det gäller de utgiftsområden som vi själva har ansvaret för – allt i Gustav Möllers anda.

Jag frågade om de 15 miljarder kronorna. Jag tror att det är den summa som regeringen tagit upp i sin budgetproposition för nästa år. Den summan gällde också i år, liksom alla de år jag läst budgetpropositioner. Det händer att man når upp till den summan, men det är väldigt sällan.

Varför är det lämpligt att försälja statlig egendom för just 15 miljarder kronor? Jag tycker att man kan gå längre. Jag tror att Folkpartiet föreslår 50 miljarder kronor, vilket rimligen skulle ge större ränteeffekter och minska statsskulden. De pengar som i dag går till ränteutgifter skulle vi kunna använda till andra och viktigare saker. När regeringen föreslår 15 miljarder får det effekt på ränteutgifterna, men när de borgerliga partierna föreslår det skulle det enligt Carin Lundberg inte alls få samma effekt.

Det är klart att det är ett bekymmer att den som äger att bestämma spelreglerna är med och konkurrerar på den marknad där dessa gäller. Staten avgör vilka regler som ska gälla för fastighetsmarknaden, och då är det olämpligt att staten konkurrerar med andra fastighetsföretag.

Jag skulle vilja fråga: På vilket allvarligt sätt skulle fastighetsmarknaden försämrans om staten inte ägde ett fastighetsföretag som Vasakronan? På vilket allvarligt sätt skulle bolånemarknaden försämrans om staten inte ägde ett företag som agerade på den marknaden?

Anf. 100 CARIN LUNDBERG (s) replik:

Herr talman! Jag har försökt redovisa hur statliga företag påverkar marknaden. SBAB har den lägsta boräntan, vilket påverkar för dem som lånar hos SBAB. Jag har också visat på SE-banken, som tycker att Vasakronan är en bra hyresvärd att skriva tioåriga avtal med. Det är viktigt för marknaden att det finns duktiga företag som Vasakronan och SBAB, vilka håller nere kostnaderna för villaägare och hyresgäster.

När det gäller de 15 miljarderna för statliga företag kan jag inte bedöma varför regeringen landat på just den summan. Jag menar bara att om statliga företag ska säljas – det är ju inget självändamål att äga statliga företag – måste utgångspunkten vara att försäljningen är näringspolitiskt motiverad och görs vid en tidpunkt när utbytet för ägarna blir så gynnsamt som möjligt. Inte heller staten ska göra dåliga affärer.

Beträffande försäljning för att minska statens skuldsättning måste jag tyvärr upprepa mig och ge samma svar som till Gunnar Axén.

Jag kan inte se att det skulle bli någon effekt. Det är inte självklart med någon effekt på det finansiella sparandet. Om statsskuldsräntan sjunker, och det gör den om skulden amorteras, blir skulden mindre. Men

det blir också tillgångarna. Då minskar också inkomsterna. Därför har jag svårt att se de positiva effekterna av ett sådant förslag.

Prot. 2004/05:52
16 december

Anf. 101 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Vi har fått lite ofrivillig frånvaro i partiet. Jag vill under punkten 3, politikrådet Finansiella system och tillsyn, yrka bifall till reservation 2 som Kristdemokraterna har. Kristdemokraterna begär i reservationen att regeringen återkommer till riksdagen med en mer ändamålsenlig finansiering för Finansinspektionen. Det skulle innebära en utvidgning av myndighetens rätt att disponera avgiftsintäkterna.

*Samhällsekonomi
och finansförvaltning*

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

*Allmänna bidrag
till kommuner*

13 § Allmänna bidrag till kommuner

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2004/05:FiU3

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2004/05:1 delvis och skr. 2003/04:102).

Anf. 102 KJELL NORDSTRÖM (s):

Herr talman! Kammaren ska nu behandla utgiftsområde 25 i statsbudgeten. Detta utgiftsområde omfattar huvudsakligen statens bidrag till kommuner och landsting samt bidrag och avgifter i det nya kommunala utjämningsystemet. Anslaget uppgår till drygt 57 miljarder.

För nästa år inrättas ett helt nytt anslag inom detta utgiftsområde för kommunalekonomisk utjämnning genom att sammanföra utjämningsystemet, det generella statsbidraget och vissa specialdestinerade bidrag till ett anslag.

Från detta utgiftsområde kan även bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting lämnas. Dessutom ligger bidragen för utjämnning av LSS-kostnader inom detta anslag.

Betänkandet behandlar även det tillfälliga sysselsättningsstödet, som regeringen har föreslagit att man ska kunna lämna till kommuner och landsting under 2005 och 2006.

Slutligen handlar betänkandet om den skrivelse som regeringen lämnat till riksdagen om utvecklingen i den kommunala sektorn.

Anf. 103 TOMAS HÖGSTRÖM (m):

Fru talman! Låt mig redan nu informera om att beträffande punkterna 1 och 2 i detta betänkande avstår vi från att yrka, eftersom riksdagen redan har lagt fast ramarna för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, och våra förslag innebär en högre anslagsram. Jag ska också i detta sammanhang passa på att yrka bifall till reservation 1.

En bidragande orsak till kommunernas problem är regeringens politik. Utformningen av skatteutjämningsystemet har fått som konsekvens att de kommuner som lyckas förbättra näringslivet och vända en

negativ utveckling inte i tillräcklig utsträckning får behålla resultatet av sina insatser.

Statliga reformer som LSS och maxtaxesystemet inom barn- och äldreomsorg har inneburit nya förpliktelser för kommunerna eftersom kostnaderna inte fullt ut finansierats av staten. Detta säger jag med stöd av Kommun- och Landstingsförbunden.

De olika bidragen bland annat i form av sysselsättningsstöd som syftar till att öka antalet anställda har också drivit upp kostnaderna för kommunerna. Att genomföra reformer utan att följa finansieringsprincipen och samtidigt detaljreglera har inneburit att kommunerna förlorat kontrollen över en stor del av sin ekonomi.

Att reformera de ekonomiska relationerna mellan stat och kommun är angeläget mot bakgrund av de utmaningar som kommunerna står inför på lite längre sikt. Långtidsutredningen pekar på att den demografiska utvecklingen kommer att leda till att efterfrågan på vård och omsorg ökar samtidigt som arbetsutbudet utvecklas svagt. Den nyutnämnde finansministern beskriver problemen med situationen helt riktigt. Dock är varken ordval eller liknelsen med köttberg korrekt.

Situationen om några år kommer att vara särskilt allvarlig eftersom medelåldern bland anställda i landsting och kommuner ökar. Skickliga och erfarna anställda kommer i ökad takt att gå i pension. På goda grunder kan vi anta att det kommer att bli svårt att fylla luckorna. Tyvärr visar det sig också att Sverige faller tillbaka som kunskapsnation. Det framgår inte minst genom rapporter om allt sämre resultat bland annat när det gäller matematikundervisningen i jämförelse med andra länder.

På tidningarnas debattsidor förs i dagarna en diskussion om den dåliga maten som serveras våra äldre. Vårdköer, sjukskrivningar, långtidsarbetslöshet och förtidspensioner är också signaler på att förändringar är nödvändiga. Över 80 kommuner höjer skatten nästa år, enligt text-TV.

Kommunförbundet säger i sin långtidsutredning att kommunalskatten riskerar att hamna på 40-kronorsnivån år 2015. Statsminister Göran Persson räknar med att skattesatserna i kommunerna kan behöva uppgå till 37 % år 2025. Så kan det naturligtvis inte fortsätta. Det behövs en ny politik för Sverige, en ny politik som även innefattar kommunerna.

Moderaternas förslag innebär i jämförelse med den ram som regeringen föreslår en kraftig uppräkningskraft som till största del beror på att vi neutraliserar effekterna av våra skattesänkingsförslag för kommunerna. Kommunerna får trots det med våra förslag större ekonomiskt utrymme.

Det vi anser behöver göras är att de ekonomiska relationerna mellan stat och kommun reformeras. Det innebär att det staten bestämmer över ska staten också betala för. Det omfattar även förändringar av utjämningsystemet, som vi tidigare har debatterat i kammaren.

Beslutanderätten ska i större utsträckning flyttas till medborgarna. Alternativ till kommunalt drivna verksamheter måste fortsätta att utvecklas. Med hjälp av våra förslag om pengsystem för vård, skola och äldreomsorg ges vanligt folk ekonomiska möjligheter att välja mellan olika alternativ.

Mångfald är en viktig del i arbetet med att utveckla kvalitet. Vi vill därför öppna och konkurrensutsätta kommunala verksamheter i större utsträckning än i dag. Vårdgaranti och möjlighet att söka vård hos andra vårdgivare är viktiga inslag i detta arbete. Finansieringen av till exempel

vård och skola ska även i framtiden vara gemensam. Men vi anser att det ska vara staten som svarar för finansieringen.

Kommunerna har en viktig uppgift i det svenska samhället. Men det får inte tas som intäkt för att allt ska drivas och skötas av kommunalt anställd personal. Kommunerna måste i större utsträckning upphandla och utnyttja de möjligheter som lokala lösningar kan ge. Inte minst skulle det öppna möjligheterna för ett ökat kvinnligt företagande.

Dessutom måste kommunerna sluta ägna sig åt olika former av regelstridig näringsverksamhet, vilket vi redovisat i samband med diskussionen och debatten här i kammaren med anledning av betänkandet om offentlig upphandling.

Vi anser att den högskattepolitik som kännetecknar Sverige är av ondo. Vår politik syftar till att förbättra kommunernas möjligheter att sänka kommunalskatterna. Nu är vi tyvärr i den situationen att vi inte har majoritet. Våra förslag kommer med största sannolikhet att falla. Sverige får fortsätta att leva med den rödgröna röra som vi är i. Men det kommer nya tider, fru talman, och jag ser fram emot dem.

Anf. 104 GUNNAR NORDMARK (fp):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservation 2, även om vi givetvis står bakom samtliga våra reservationer i betänkandet.

Anföranden har sina öden. Jag hade tänkt inleda med att ge en vacker pastoral av ett Förmiddags-Sverige som på olika sätt stötte på de olika välfärdstjänster som kommuner och landsting levererar. Sedan satte vännerna i finansutskottet tänderna i arvs- och gåvoskatterna, och då föll detta anförande ganska snabbt. Det skulle vara en tapper avskedsföreläsning. Men det verkar som man ska göra som Gyllene Tider och ha *reunions* med jämna mellanrum. Vi ser fram emot det.

Man kan konstatera att för oss alla betyder de tjänster som kommuner och landsting levererar mycket. De betyder mycket för våra barn som går i skolan, för våra föräldrar när de behöver äldreomsorg och för människor som är i behov av sjukvård och så vidare.

Därför är det så oerhört viktigt att kommunerna har goda förutsättningar, både organisatoriskt och ekonomiskt, att sköta sitt uppdrag.

Jag tycker också att det finns all anledning att konstatera att den välfärd som svenska kommuner och landsting levererar på många sätt är mycket bra vid en internationell jämförelse. Man kan konstatera att jämfört med alla andra människor på den här planeten har vi när det gäller välfärdstjänster fått den oerhörda förmånen att åka i den mest extremt uppgraderade första klass som finns.

Men om vi tittar på jämförbara länder är det självfallet inte riktigt lika bra. Vi betalar förhållandevis mycket för välfärden, och vi kan konstatera att de resultat som kommer ut kanske inte alltid är så bra jämfört med dem som man har i andra industrialiserade, mogna länder.

Vi kan se att vi har långa värdköer. Vi kan se hur förhållandena inom äldreomsorgen väcker kritik. Det gäller inte bara vilken mat som serveras utan framför allt vilket bemötande man får och det sätt man behandlas på.

Som har tagits upp här tidigare kan vi konstatera att resultaten försämrats i den svenska skolan framför allt under de senaste tio åren. Ele-

verna inhämtar inte de kunskaper de behöver för att kunna skapa och forma sina liv såsom de själva vill.

Vi kan se hur man i Kommunförbundet och Landstingsförbundet är djupt oroad över kommunernas ekonomiska läge i framtiden. Man ser att man bara kan lösa sina uppgifter genom antingen ständigt ökande statliga bidrag eller genom att höja skatterna till nivåer som inte är acceptabla för någon.

På andra områden lägger Folkpartiet fram förslag som ska syfta till att lösa detta. Vi tror att kommunerna bäst får en förmåga att lösa sitt uppdrag om det skapas en bättre skattebas och om man ser till att man driver näringspolitik och en tillväxtinriktad politik som gör att fler människor kommer i arbete. Vi måste återupprätta arbetslinjen och föra en ny integrationspolitik som gör att de många hundratusentals människor som ställs utanför svensk arbetsmarknad därför att de kommer från ett annat land tillåts komma in. Så skapar vi bättre skattebaser för kommunerna.

Vi måste också se till att vi rent organisatoriskt skapar möjligheter för kommunerna att fullgöra sitt uppdrag. Det gäller sådana saker som finansieringsprincipen, som måste följas bättre än den gör i dag. När vi skickar nya uppgifter till kommunerna måste vi också se till att vi från riksdagen finansierar dem fullt ut.

I några fall är det nödvändigt med en helstatlig finansiering, till exempel när det gäller LSS. LSS är en av de viktigaste reformer som har gjorts i Sverige under de senaste årtiondena. Den gav människor med funktionshinder möjlighet att leva ett betydligt bättre och värdigare liv än tidigare. Men LSS är också utformat på ett sådant sätt att vare sig när det gäller ekonomin eller när det gäller hur verksamheten ska vara utformad har kommunerna speciellt stor möjlighet att påverka detta. Jag tycker att det är rätt. Det ska inte spela någon roll var du bor om du har behov av LSS. Det ska vara likvärdigt. Men då är det också rätt att det är staten som tar över ansvaret för finansieringen.

Vi vill se över de specialdestinerade bidragen och i görligaste mån göra dem generella. De styr kommunernas verksamhet på ett olyckligt sätt, och det är tveksamt vilka effekter de ger. Vi måste göra noggranna konsekvensanalyser när vi i riksdagen fattar beslut som rör landsting och kommuner. I dag är beslutsunderlaget oftast undermåligt. Vi vet inte vilka effekter vi får.

Vi tycker att det är viktigt att vi uppmuntrar kommunerna till lokala och otraditionella lösningar och till att de konkurransutsätter för att förbättra såväl effektivitet som kvalitet.

Det börjar bli en form av jultradition här att ta upp anslaget om hivpreventiva åtgärder till storstadsregionerna. Förr om åren förlängdes förslaget alltid ytterligare ett år. Nu kom regeringen i sin proposition med en innovation; man tog bort det helt utan att kommentera det. Men i betänkandet är vi tillbaka till det vanliga, nämligen att det förlängs ett år till. Detta är inte ett bra sätt att ordna det hivpreventiva arbetet i de regioner och områden som bäst behöver det. Vi från Folkpartiets sida tycker att det är rimligt att bidraget permanentas och förs över till utgiftsområde 9. Man måste ha långsiktighet i arbetet, och möjligheterna att se över, kontrollera och fördela pengarna görs effektivare genom Socialstyrelsen än via finansutskottet eller Finansdepartementets fögderi.

Anf. 105 LARS LINDÉN (kd):

Fru talman! Kommunsektorn påverkas mycket av hur regeringen sköter sitt uppdrag i Rosenbad. Regeringens tidigare skatteutjämningsystem har varit svårt att beräkna och budgetera för kommunerna. Inte heller har det varit lätt att påverka sina inkomster och utgifter i det skatteutjämningsystemet. En positiv utveckling inom kommunerna har inte sällan motverkats i stället för att stimuleras av det gamla systemet.

Även om vi kristdemokrater har velat ha ett statligt skatteutjämnings-system och inte ett mellankommunalt är det system som nu införs bättre än det gamla. De senaste tio åren av socialdemokratiskt styre har inneburit ökade klyftor mellan människor, som har framkommit här i tidigare inlägg. Det har skapat problem i kommunsektorn. Många barns, äldres, invandrades, sjukas och arbetslösas situation har försämrats. Välfärden blir alltmer ojämnt fördelad. Kvaliteten på skolundervisningen sjunker, och det drabbar det uppväxande släktet. Vi ser hur drogmissbruket går längre ned i åldrarna. Föräldrarna har mindre och mindre tid att umgås och prata med sina barn. Vi ser hur fler och fler inte längre har råd att sköta sina tänder. En växande grupp äldre får inte hjälp att komma ut i friska luften och solen. Tusentals äldre är i dag undernärda, som flera har nämnt tidigare här. Det kanske framför allt är ensamheten som minskar aptiten.

Psykiskt sjuka, missbrukare och invandrare blir en växande socialgrupp fyra, som hamnar utanför samhället. Kriminaliteten ökar. Regeringens handlingsförlamning vad gäller alkoholpolitiken gör att vi i dag har alkoholrelaterade kostnader på ca 160 miljarder per år. Det är fyra gånger försvarsbudgeten!

Sjukskrivna får vänta i årtal på rehabilitering om de inte förtidspensioneras för att förbättra arbetslöshetsstatistiken. Arbetslösa har svårt att ta sig ut på arbetsmarknaden för att regeringen driver en dålig näringslivspolitik som gör att de flesta företagare inte tycker att det är mödan värt att låta sina företag växa.

Med andra ord marginaliseras fler och fler i Socialdemokraternas Sverige. Kostnaden får oftast bäras av kommuner och landsting medan regeringen ägnar sin tid åt att utforma kostsamma kompromisser med v och mp – allt för att få behålla makten. Det är tydligen viktigare än att värna välfärden.

Sammanfattningsvis är detta det största problemet i relationen mellan den kommunala sektorn och staten i dag. Kommunernas ekonomi är framför allt beroende av sysselsättningsutvecklingen i den privata sektorn. Sveriges långsiktiga tillväxtförutsättningar hade varit mycket bättre om regeringen hade lagt kraft på att åtgärda den dåliga näringslivspolitik som i många år urholkat den svenska tillväxtkraften. Det har inte gjorts, vilket har begränsat tillväxten och därmed skatteintäkterna. En illustration av det sambandet får man om man ser på Finland. Om Sverige mellan åren 1994 och 2004 hade haft samma utveckling som Finland så hade vi haft 160 miljoner kronor högre BNP. Kommunsektorns skatteunderlag skulle då ha varit ca 35 miljarder större varje år. Det är lika mycket som om vi fick en statsbidragsökning med 20 % i kommunsektorn.

Den ökade kostnad som kommunerna får på grund av regeringens dåliga politik blir sällan kompenserad av de statliga bidragen. Det är kommuner och landsting som ansvarar för en stor del av välfärdstjänsterna i

Prot. 2004/05:52

16 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

vårt land. För att klara det uppdraget efter lokala behov och förutsättningar har vi en uttalad kommunal självstyrelse. Vi kristdemokrater menar att självstyrelsen är den bästa garanten för att välfärden blir likvärdig i hela landet. Regeringens förhållningssätt gentemot kommunsektorn präglas tyvärr av en ökad detaljstyrning och en större ryckighet. Det leder till minskad effektivitet och till otrygghet för människor som är beroende av vård, omsorg, skola och möjligheter att få jobb. Otryggheten skapar även stora problem för den personal som jobbar med dessa uppgifter.

Genom självstyrelsen ges trots allt ett handlingsutrymme för att utifrån lokala behov och förutsättningar forma en hållbar välfärd. Kristdemokraterna menar dessutom att den utvecklingskraft som finns i självstyrelsen gynnar en god hushållning med gemensamma resurser.

Kristdemokraterna vill bland annat att alla barn ska ges rätt att få del av kommunernas stöd till barnomsorgen. Kommunerna ska därför erbjuda ekonomiskt stöd även till de föräldrar som själva tar hand om sina barn. Den möjligheten öppnas om man förändrar skollag och kommunallag. Vi vet att en majoritet av småbarnsföräldrarna skulle önska att den här reformen genomfördes, men regeringen hindrar här kommunerna att utöva sin rätt till självstyrelse.

Många brister i kommunsektorns verksamhet har sin viktigaste orsak i otillräckliga ekonomiska resurser, inte i dåliga lokalpolitiker. Den kommunala självstyrelsen måste bekräftas av en stabil och tillräcklig skattebas. I annat fall ökar beroendet av staten och den kommunala självstyrelsen minskar. Enligt vår mening ska självstyrelsen så långt som möjligt kopplas till ett ekonomiskt oberoende. Det kan ske genom att staten, via exempelvis skattelindring, i större utsträckning tillämpar skattereduktion och inte avdrag från den beskattningsbara inkomsten. Då skulle statens skatteintäkter reduceras och inte kommunsektorns. En större andel av kommunsektorns finansiering är kopplad till den ekonomiska utvecklingen i landet.

För att stärka kommunsektorns självförsörjning vill Kristdemokraterna också avskaffa den statliga fastighetsbeskattningen och i stället införa en kommunal fastighetsavgift.

Det tillskott som nu aviseras i form av bibehållet och utökat sysselsättningsstöd innebär ett välkommet ekonomiskt tillskott. Kommunsektorn ges nu en hygglig chans att undvika försämringar inom vården och skolan. Men med det nyligen beslutade ökade arbetsgivaransvaret för sjukskrivningskostnaderna äts en del av de här pengarna upp. Det drabbar kommunsektorn hårdare än andra arbetsgivare. Det vet vi. Därför sade också kommunsektorn nej till förslaget till beslut om den här avgiften i remissyttrandet.

I våras var situationen den att regeringen beslutade att under löpande verksamhetsår dra in tidigare aviserat statsbidrag till kommunsektorn. Då handlade det om 2,6 miljarder. Det medförde en våg av varsel och framför allt oro bland brukare och personal. Oron ledde också till än högre sjukskrivning hos personalen i kommunsektorn.

Den ryckighet och det planlösa förhållningssätt som regeringen visar gentemot kommunsektorn är samhällsekonomiskt kostsamt och minskar effektiviteten. Trots de senaste tio årens stora påfrestningar har kommunsektorn genomfört en betydande strukturomvandling. Vi menar att det

inte hade varit möjligt utan den kommunala självstyrelsen, även om den naggas i kanten mer och mer. Det finns en utvecklingskraft i det handlingsutrymme som självstyrelsen ger. I takt med den socialdemokratiska regeringens allt klåfingrigare detaljstyrning minskar sektorns möjligheter att klara de påfrestningar som uppkommer framöver. Den här klåfingrigheten måste upphöra, som vi ser det.

Socialdemokraternas fördomar om att inte någon annan än kommuner och landsting kan utföra välfärdstjänster är mycket skadliga och har ökat kostnaderna för kommunsektorn. Sätt stopp för alla stopplagstankar för kommunsektorns bästa, säger vi. Vi kristdemokrater vill hävda att icke vinstdrivande företag med ideell grund, personalkooperativ och vinstdrivande privata företag kan tillföra såväl ekonomisk som ideell nytta, och dessutom mycket stor nytta. Offentligt finansierade tjänster måste kommunsektorn ha mod att i högre grad lägga ut på andra utförare än sina egna enheter. Då ska inte regeringen lägga fingrarna emellan. Detta kommer att öka förutsättningarna för förnyelse och förändring och radikalt minska kostnaderna för skattebetalarna. För Kristdemokraterna är kommunmedborgarnas behov av trygghet och valfrihet i fokus oavsett driftsformer.

Fru talman! Jag avslutar med att yrka bifall till reservation 4.

Anf. 106 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Kommun- och Landstings-Sverige ser ljus på framtiden. Regeringen har gett dem nya pengar, mer pengar. Men de ser inte att det är lånade pengar, och lånade pengar ska betalas tillbaka. Frågan är bara vem som ska betala tillbaka och när notan kommer.

Jag har under hösten frågat ett otal kommunala och landstingskommunala förtroendevalda och företagsledare vad de märker av konjunkturen. Alla har samfällt svarat: Vilken konjunktur?

I ett läge där det bedöms vara högkonjunktur märker inte ens de som arbetar i verkligheten något av den. Det är då man ska samla i ladorna för att klara kommande prövningar i lågkonjunktur. I den här högkonjunkturen går regeringen ut och ger och lovar mer pengar till kommunerna under planperioden. Det är pengar som egentligen inte finns, alltså lånade pengar. Man kan fråga sig vad vi som lagstiftare menar med begreppet god ekonomisk hushållning. Jag är övertygad om att det är många som skulle kunna likna det här förhållandet med Ebberöds bank.

Kommuner och landsting har haft svåra år. Behovet av mer pengar är framträdande. Jag vill repetera det. Behovet av pengar är framträdande. Men också behovet av nytänkande och förändring i den kommunala verksamheten är och har varit stort. Det är bara att hoppas att det här förändringsarbetet inte stannar upp nu när man ser att det kommer pengar från ovan. Jag hoppas kort sagt att kommunpolitikerna ser den parentes av penningtillskott som regeringen nu ger dem. Med den politiska inriktning som regeringen nu har sett i ett helhetsperspektiv är det en parentes.

Vi i Centerpartiet har ett budgetalternativ som ger kommunerna riktiga pengar. Det ger kommunerna rätten att själva bestämma över sin verksamhet och rätten att ta hand om frukterna av den tillväxt de själva kan skapa i sina kommuner och landsting.

I Centerpartiets budgetförslag är det inte frågan om någon överprövning av den politiska hanteringen i kommunerna från regeringens sida. Vi i Centerpartiet tror och litat på våra folkvalda.

Vårt budgetförslag innebär en radikal förändring av synen på budgetarbetet. I stället för att skicka pengar fram och tillbaka ger vi kommunerna rätten att själva ta hand om pengarna redan vid källan. Det innebär att tillväxten i skattebasen dessutom tillfaller kommunerna. Många av de problem som vi diskuterar, som generella respektive riktade statsbidrag, bidrag som bibehåller den nominella prisnivån och ständiga överlastningar av ansvar utan medskick av pengar, skulle försvinna med Centerpartiets modell. Det skulle bli klara och tydliga ansvars- och kostnadsgränser mellan de olika politiska nivåerna. Det skulle bli ett reellt kommunalt självstyre.

Ofta när jag lyssnar på sakdebatten här i kammaren får jag intrycket att det är en debatt som förs på fel ställe. Det är alltför ofta en debatt som hör hemma i kommunfullmäktige som förs i den här salen. Många borde fråga sig vad det är vi ska besluta om här och vad som ska beslutas i annan församling. Jag tror att ett tydliggörande av ansvars- och kostnadsområden skulle vitalisera debatten såväl här i kammaren som i övriga politiska församlingar.

Ett stort problemområde i dagens Kommun-Sverige är LSS-frågan. Kostnadsutvecklingen på det här området har varit betydligt större än intäktssidan. Antalet personer med stöd- och servicebehov har dessutom ökat.

Det utjämningsystem som nu finns ska ha ett basår för den framtida beräkningen av kostnadsfördelningen. Här har valet stått mellan år 2002 respektive 2003. Som jag ser det är det naturligt att välja det år som ligger närmast i tiden för att man ska vara anpassad till verkligheten, det vill säga den senast kända verkligheten. Nu har regeringen aviserat att det i stället är år 2002 som kommer att bli basår. Effekten blir enorm för vissa kommuner.

I vissa kommuner uppstår underskott på motsvarande kronor på den kommunala utdebiteringen. Andra blir överösta med pengar som de givetvis har behov av men knappast just för LSS. Det finns exempel på kommuner som får en överkompensation motsvarande 1:50 på utdebiteringen på skatten.

Det är alltså inte ett bra system som införs. Det bör skyndsamt ses över. Förhoppningen är att det görs senast i samband med utredningen om LSS som nu har startat. De bör prioritera den översynen. Förhoppningen är att den utredningen dessutom kommer fram till att det för såväl de funktionshindrade som för kommunerna vore mer lämpligt att staten hade huvudmannaskapet för den här verksamheten.

Fru talman! Regeringen aviserar i budgeten att man ska stödja sammanslagningen av kommuner. Som jag ser det rimmar det illa med målet om att det ska bli 10 000 fler förtroendevalda.

Jag är väl medveten om kommunernas ekonomiska problem, de demokratiska avarter som florerar bland våra kommuner och den aktiva viljan från de lokalt och regionalt folkvalda att utveckla demokratin, inte avveckla den. Det fordras dock aktiva åtgärder.

Som jag ser det är behovet av förändringar mest framträdande inom landstingssektorn. Det är dags att skyndsamt se till att regionaliseringen i

landet skjuter fart. De försöksverksamheter som pågår i dag bör permanentas. De områden som naturligt kan ses ha ett samröre bör ges förtur, före Ansvarsutredningens långdragna hantering, att kunna bilda en funktionell region som mer aktivt kan ges förutsättningar att klara sina åtaganden inom exempelvis hälso- och sjukvårdsområdet.

Utjämningsystemet är en väsentlig del av den kommunala verksamheten. Den modell som nu införs vid årsskiftet har Centerpartiet avvisat. Vi anser att den gamla modellen var dålig, men även den nya modellen är dålig. Vi vill ha ett långsiktigt hållbart skatteutjämningsystem där såväl de tätbefolkade som de mer glesbefolkade kommunerna får ett rimligt utjämningsystem. Vi har hanterat den frågan tidigare i debatten i kammaren, varför jag inte går ytterligare in på den.

Dagens situation med finansiering via lånade bidrag med risk för ekonomiska bortfall innebär ett stort vågspel för våra kommuner och landsting. De stabila planeringsförutsättningar som Kommun- och Landstingsförbunden ständigt efterlyser saknas. Behovet av nytänkande, effektiviseringar och satsningar där varje krona hamnar på rätt plats är framträdande i våra kommuner och landsting. Här finns inte plats för några dogmatiska låsningar. Här gäller i stället att göra det bästa möjliga för befolkningen. Låsningar som exempelvis stopplagen inom vården hör därför till ett föråldrat tänkande. Det viktiga är att värna omvårdnaden om våra behövande medmänniskor i stället för att värna om glas och betong.

Fru talman! Centerpartiets budgetförslag har mycket av det nytänkande jag har redovisat. Jag delar givetvis samtliga skrivningar från Centerpartiet i ärendet men yrkar av tidsskäl bifall endast till reservationerna 4 och 9.

Anf. 107 SONIA KARLSSON (s):

Fru talman! Först vänder jag mig till Tomas Högström. Att utjämningsystemet är ett ekonomiskt problem för kommunerna kan endast en moderat påstå som är motståndare till ett rättvist kommunalt utjämningsystem.

När jag lyssnar på Lars Lindén har jag ännu svårare att förstå hur det kommer sig att Kristdemokraterna minskar statsbidragen till kommunerna vad gäller socialbidragskostnaderna samt föreslår att arbetslösa inte längre ska få avgiftsfri förskola. Det blir väldigt märkligt när man lyssnar på Lars Lindén.

Vården, skolan och omsorgen är kärnan i den socialdemokratiska välfärdspolitiken. Alla sjuka ska snabbt och effektivt få hjälp. Vi vill ha en skola som ger alla elever kunskap och trygghet. Äldre ska mötas med respekt och omtanke. Valfärden ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla.

Det är våra kommuner och landsting som står för välfärdens vardagsarbete. En bra utbildning och trygga uppväxtvillkor för alla barn och ungdomar är viktiga för tillväxt och framsteg, och detta bör alla kommuner kunna erbjuda sina medborgare. Vi vet dock att landets kommuner och landsting har mycket olika förutsättningar att kunna bereda sina medborgare en bra kommunal service. Därför, Tomas Högström, är det kommunala utjämningsystemet en förutsättning för reell självstyrelse i landets alla kommuner.

Att Sveriges kommuner ger en service till sina medborgare som på många sätt är unik genom sin kvalitet, precis som Gunnar Nordmark sade, sin omfattning och sin mångsidighet vet vi sedan tidigare. Men det uppmärksammas även av granskare utifrån.

I en rapport som Moodys, ett av de internationellt ledande kreditvärderingsinstitutet, presenterade i förra veckan framhålls att svenska kommuner och landsting förmodligen har mer långtgående ansvar än några andra regionala myndigheter i Europa, att den största delen av de offentliga utgifterna fördelas på regional nivå och att systemet med lokalt självstyre är ett av de starkaste i världen. Moodys pekar också på det ekonomiska utjämningsystemet som en faktor bakom kommunernas starka ställning som också möjliggör att alla invånare i Sverige har tillgång till en bra skola, vård och omsorg.

Genom att vi från nästa år sammanför utjämningsystemet, det generella statsbidraget och vissa specialdestinerade statsbidrag – med det beslut om utjämningsystemet vi tog i riksdagen den 27 oktober – kan det statliga stödet på ett tydligare sätt riktas till de delar av landet som har mindre goda förutsättningar. Detta gör statens ansvar för finansieringen tydligare, samtidigt som vi bibehåller en långtgående utjämning av skillnader i beskattningsbara inkomster och strukturella kostnadsskillnader. Detta är ett led i kampen för välfärden.

Utjämningsystemet är en förutsättning för att välfärden ska kunna vara likvärdig över hela landet. Som Moodys påpekar är utjämningsystemet en faktor bakom de svenska kommunernas starka ställning, med en utjämning som tar hänsyn till både skatteunderlag och kostnaderna för de verksamheter som varje kommun tillhandahåller.

När kommunernas och landstingens ekonomiska situation försvagades av den senaste lågkonjunkturen hade vi stor glädje av den sanering av de offentliga finanserna som vi gjorde under senare delen av 1990-talet. Då skapade vi nämligen ett utrymme som vi nu kan använda för att öka resurserna till kommuner och landsting.

Därför har finansutskottet vid ett antal tillfällen ställt sig bakom regeringens förslag att tillföra kommunsektorn ytterligare resurser för att klara nödvändiga satsningar. De förstärkningar som regeringen nu föreslår innebär att kommuner och landsting får stärkta resurser under det kommande året för att säkra en god vård, omsorg och skola.

I Kommun- och Landstingsförbundens ekonomiska rapport från november i år redovisas att ekonomin ser ljusare ut för kommuner och landsting 2005 och 2006. Man konstaterar att det i budgetpropositionen föreslås att det generella sysselsättningsstödet successivt höjs för att 2006 nå en nivå motsvarande 49 öre på skatten. För min hemkommun Motala innebär det ca 25 miljoner kronor ytterligare till skola, vård och omsorg. Eftersom även skatteunderlaget ökar med stigande sysselsättning, fler arbetade timmar och bättre konjunktur ger det kommuner och landsting betydligt bättre ekonomiska förutsättningar de närmaste åren, allt enligt rapporten.

Regeringens budgetförslag innebär att statsbidragen till kommuner och landsting ökar med sammantaget över 11 miljarder kronor de två kommande åren jämfört med 2004. Det ger bättre förutsättningar för att värna kvaliteten i skolan, vården och omsorgen.

Redan i år har vi ökat sysselsättningsstödet till kommuner och landsting med 1 500 miljoner kronor för att värna sysselsättningen. För 2005 förstärks stödet med 6 000 miljoner kronor till 7 500 miljoner kronor. För 2006 beräknas stödet till 7 000 miljoner kronor.

Det satsas också 1 700 miljoner kronor på införandet av en vårdgaranti samt ökade resurser till psykiatri och missbruksvården.

450 miljoner kronor avsätts 2005 för kompetensutveckling av personal inom vård och äldreomsorg. Detta är ett medel för att bland annat underlätta generationsskiftet.

Satsningen på 15 000 fler lärare och annan personal i skolan fullföljs. En satsning på 6 000 fler anställda i förskolan påbörjas nästa år.

Vad gäller det hivpreventiva arbete som bedrivs i storstadsregionerna föreslår finansutskottet att medel inom anslaget för särskilda insatser 2005 får avsättas till detta samt att stödets omfattning bör motsvara de anslagsmedel som anvisades för innevarande år, det vill säga 90 miljoner kronor. Finansutskottet delar samtidigt regeringens bedömning att insatserna för bekämpning av hiv/aids tillhör kommunernas och landstingens ansvarsområden.

Motioner som har tagit upp frågorna om förutsättningar för kommunal verksamhet, finansieringsprincipen och det kommunala självstyret omfattas av den pågående översyn av strukturen och ansvarsfördelningen inom staten och mellan staten, landstingen och kommunerna som genomförs av Ansvarskommittén. Finansutskottet anser att utredningens resultat ska inväntas, varför motionerna avstyrks.

Trots att riksdagen så sent som den 27 oktober i år som jag nämnde har behandlat regeringens förslag till ändringar i det kommunala utjämningsystemet har ett antal motionsyrkanden väckts angående utjämningsens överensstämmelse med grundlagen, statens ansvar för utjämningsystemet med mera. Utskottet avstyrkte snarlika motionsyrkanden när riksdagen antog det nya utjämningsförslaget, och vi har inte ändrat uppfattning i dessa frågor. Jag vill dock understryka att såväl nuvarande utjämningsystem som det nya utjämningsystemet har granskats av Lagrådet, som inte har gjort några anmärkningar i anslutning till grundlagsfrågan. Utjämningsystemets grundlagsenlighet är enligt utskottets mening ställd utom allt tvivel.

Vad gäller förslag om breddning av kommunala skattebaser konstaterar utskottet att kommunsektorns samlade skatteintäkter 2003 täckte nästan 90 % av sektorns totala verksamhetskostnader och de generella statsbidragen drygt 10 %. Detta innebär att skatteintäkternas bidrag för att täcka kostnaderna i kommunsektorn ökade med ca 3 procentenheter jämfört med 2002. Skatteintäkterna är således den helt dominerande – och växande – inkomstkällan för såväl kommuner som landsting.

Även vid internationella jämförelser har Sveriges kommuner en stor andel av sin finansiering från egna skatteinkomster. Det framkommer också i Moodys rapport.

Sammantaget innebär regeringens förslag att kommun- och landstingssektorn får stärkta resurser under det kommande året för att säkra en god vård, omsorg och skola. Det är ett viktigt tillskott, särskilt med hänsyn till de framtida ökade behoven av kommunal verksamhet.

Vad gäller oppositionspartiernas förslag innebär Moderaternas politik att kommunernas resurser minskar redan nästa år. För att täcka detta

underskott föreslår Moderaterna höjda avgifter i barnomsorgen, i sjukvården och för läkemedel. Det är alltså de sjuka och barnfamiljerna som tvingas stå för era satsningar på kommunerna, Tomas Högström. Dessutom minskar ni anslaget till särskilda insatser i kommuner och landsting med 500 miljoner kronor.

Folkpartiet minskar anslaget för särskilda insatser i kommunerna med 580 miljoner kronor. Dessutom, Gunnar Nordmark, vill ni förbjuda kommunala koncernbildningar. Ni drar in 2 miljarder till staten i form av ökade skatteintäkter, vilket gör att kommunernas resurser krymper med ca 2 miljarder kronor.

Också Kristdemokraternas förslag innebär att kommunernas resurser minskas väsentligt.

Även Centerpartiet minskar kraftigt bidraget till särskilda insatser i kommunerna.

Utskottet anser att det inte är möjligt att minska anslaget till särskilda insatser på ett sådant sätt. I stället måste medel reserveras för tillfälliga bidrag till kommuner och landsting för att kunna trygga den enskilda kommunens ekonomi i en krissituation.

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till finansutskottets förslag och avslag på alla reservationer.

Anf. 108 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Jag begärde replik med anledning av Sonia Karlssons påstående när det gällde det moderata motståndet mot ett rättvist kommunalt utjämningsystem. Vi är inte alls motståndare. Men vi har andra förslag. Dem har vi också redovisat i samband med att vi behandlade förslagen under hösten.

Visst finns det problem med det Sonia Karlsson kallar ett rättvist kommunalt utjämningsystem så som det fungerar i dag. Visst finns det problem med det. Då är det väl bara att erkänna det. Annars kan jag redovisa den lista för Sonia Karlsson som vi tidigare har diskuterat och som många kommunalt förtroendevalda står bakom, även kommunalt förtroendevalda med socialdemokratisk partibeteckning.

Sedan är det i vanlig ordning så att det Socialdemokraterna gör är att beskriva nuläget, medan många av oss andra när vi debatterar har ett framtidsperspektiv där vi redovisar vilka utmaningar vi står inför. Det är med det som baktanke vi lägger fram våra förslag, därför att vi står inför utmaningar som vi inte kan lösa med dagens förslag och med de resultat vi ser i dag. Det går inte att fortsätta med den politik som bedrivs nu utan vi behöver nya grepp. Det har vi också lagt fram förslag om.

Jag förstår att Sonia Karlsson naturligtvis har problem med de moderata förslagen och det moderata budgetalternativet med tanke på den omorientering vi har gjort och den uppstramning som också har skett av vårt förslag. Till det har vi också använt oss av riksdagens utredningstjänst, som åtminstone jag förlitar mig på i större utsträckning än på Sonia Karlssons uträkningar. Och jag hävdar fortfarande att Moderata samlingspartiet tillför kommunerna pengar.

Anf. 109 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det är väl inte så konstigt om vi pratar om nuläget, eftersom det är statsbidraget till kommunerna för nästa år som det handlar om.

Sedan är det viktigt att vi också ser framåt. Det som kommuner och landsting nu konstaterar är att de ser ganska positivt på de närmaste åren vad gäller ekonomin.

Visst, Tomas Högström, ni satsar mer pengar på kommunerna i år. Alla andra år har ni ju dragit ned ett antal miljarder kronor. Men problemet är ju att er politik bygger på att kommunerna ska få ökade intäkter genom högre avgifter på läkarbesök, mediciner och dagis.

En sänkning av utbetalningarna från a-kassa, sjukförsäkring, förtidspension och föräldraförsäkring leder till att fler hamnar under socialbidragsnormen. Ni finansierar era satsningar på kommunerna genom att färre har råd att gå till läkaren. På vilket sätt är det en satsning på vård och omsorg? Hur många färre sjuka ska ha möjlighet att söka sjukvård för att Moderaternas kalkyl ska gå ihop?

Anf. 110 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Det här betänkandet handlar inte bara om nuläget utan det handlar i allra högsta grad om den framtid som vi går till mötes. Det är visserligen en titt i backspeglarna om man ser till den redovisning som finns i regeringens skrivelse. Men där finns också beskrivningar av tänkbara utvecklingsscenarier som Sonia Karlsson väljer att helt negligera. Då är det faktiskt bra att jag i mitt anförande hänvisar till den nyutnämnde finansministern, som erkänner de problem som vi med våra förslag försöker att åtgärda.

Anf. 111 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Kommun- och Landstingsförbunden är ganska lugna nu. För åren 2005 och 2006, och faktiskt för de närmaste 10–15 åren, anser de att det är en så bra ålderssammansättning att det ser skapligt ut för ekonomin i kommuner och landsting. Men därefter blir det svårare. De säger att antalet invånare över 85 år kommer att fördubblas på 30 år.

Det är klart att vi där har ett problem, och där måste vi ha olika förslag. Givetvis måste vi se på detta långsiktigt, och det gör vi också. Men i det närmaste perspektivet är det ändå så att ni tycker att det är rättvist och rimligt att höja avgiften för medicin och sjukvård, och det ska pensionärerna betala för att kommunerna ska få mer pengar. Då kan man undra varför det är bättre än att vi gör det tillsammans via skattsedeln.

Dessutom måste jag motsäga alla de här uppgifterna. Problemet var ju att vi inte fick era tabeller förrän dagen innan vi skulle justera. De fanns inte med i er motion tidigare. Det är ändå så att ni inte har tagit hänsyn till de effekter som socialbidragen har på era förslag. Sänkta ersättningsnivåer ökar socialbidragsberoendet och kostnaderna för kommunerna. Den ökade kostnaden bedömer vi som ungefär 500 miljoner per år. Det blundar *ni* för, men det kan inte våra kommunpolitiker göra.

Anf. 112 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag håller med Sonia Karlsson om att välfärden ska ha en bra kvalitet. Jag håller också med om att Kommun- och Landstingsför-

bunden i dagsläget är tämligen nöjda. De har som sagt fått pengar. Men det är lånade pengar. 167 miljoner kronor om dagen i tre år kommer regeringen att låna. Inför nästa år kommer man, enligt Ekonomistyrningsverket, att spräcka utgiftstaket med 4 miljarder.

Det är naturligtvis lätt att konsumera om det är någon annan som betalar. Samtidigt måste vi se problemet i vitögat och fundera över hur vi går vidare. Som jag ser det måste vi göra en förändring av skattebasen för kommunerna. Frågan är bara hur Sonia Karlsson tänker se till att den här notan reds ut i slutändan.

Det Kommun- och Landstingsförbunden också säger är att man vill ha långsiktigt hållbara förutsättningar. Man har problemet med ohälsan, man har problemet med demografin, man har problemet med att stimulera företagande, och så vidare, alltså helhetssynen på i stort sett hela samhällsbilden. Men vad har Sonia Karlsson för lösningar?

Jag noterar att vi återigen är inne i en utjämningsdebatt. Den debatten har vi klarat av, och jag hoppas att vi inte hamnar i den igen utan i stället mer i den framtidsinriktade debatten.

Anf. 113 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det sista kan jag hålla med om. Vi har fattat ett beslut, och vi kommer att ha ett bra utjämningsssystem från nästa år. Det behöver vi inte diskutera just nu.

Försök inte att måla upp, Jörgen Johansson, att ekonomin skulle vara så dålig i Sverige. Sverige hör till de länder i Europa som har överskott i de offentliga finanserna. Det är bara fyra länder som har det i EU – inget av de stora länderna.

Låt oss titta på en jämförelse i fråga om statsskuld och liknande. Enligt stabilitetspakten ska det vara fråga om högst 60 % av BNP. Vi är nu nere på 49 %, och den kommer att sjunka. Den är halverad sedan 1994 när ni hade regeringsmakten.

Vad behöver vi göra? Ekonomin går bra, investeringar kommer i gång. Men det är arbetsmarknaden som inte har kommit i gång än, och arbetslösheten är för hög. Det är det vi måste överbrygga genom att göra satsningarna på kommuner och landsting. Precis som Jörgen Johansson sade ser kommuner och landsting framåt med tillförsikt de närmaste åren.

Anf. 114 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Vi har trots allt en högkonjunktur. Samtidigt lånar regeringen enorma pengar. Det är inte så man föreställer sig att man ska behöva agera i en högkonjunktur. Det är då man ska samla i ladorna för att klara framtiden.

Vi har en försvarsdebatt där vi ska försöka klämma fram så mycket pengar som möjligt för att få resurser till andra områden, och så vidare. Jag tror inte att det är den ljusblå situation som Sonia Karlsson vill måla upp.

Jag hoppar över till LSS-sidan och basåren. Jag tycker att de är intressanta. Jag ska jämföra tre kommuner.

Alingsås har ett behov på 25 miljoner kronor för sin LSS-verksamhet. Har man 2003 som basår får man 21,7 miljoner. Har man 2002 får man 46 miljoner. Behovet är 25.

Mellerud har ett behov på 2,8 miljoner. Har man 2003 som basår får man 1,8, och har man 2002, som man nu har, får man 19,7. Det motsvarar 1:50 mer på skatten än vad man har behov av.

Lilla Edet fick i utredningen när man tittade på utjämningsystemet en aviserad intäkt på 9 miljoner. Nu ska 2003 användas, och i stället får man i realiteten minus 7,1 och för 2002 minus 1,8.

På något sätt måste man ändå hamna i samma härad som utgiftssidan vad gäller inkomstsidan. Det är någon annan som ska betala notan. Systemet är inte bra och behöver ses över. Jag skulle vilja ha en kommentar.

Anf. 115 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag säger återigen, Jörgen Johansson: Sverige har en bra ekonomi, särskilt om vi jämför med våra länder inom EU. Vi ser att investeringarna är på väg, och det är på väg att bli bättre på arbetsmarknaden. Men det är därför vi har med i budgeten att det här är så viktigt att överbrygga i och med att vi har för hög arbetslöshet. Vi gör inte som ni inom den borgerliga maktalliansen. Vi låter inte arbetslösheten bli vad den blir. Det är därför vi menar att det är möjligt att tumma lite på överskottsmålet och i stället sätta in effektiva medel för att motverka arbetslösheten. Det är socialdemokratisk politik.

Sedan var det frågan om LSS. Först är det utredningen. Jag vill berätta för Jörgen Johansson att först och främst ska beslut enligt LSS fattas så nära medborgarna som möjligt. Jag bedömer att det av det skälet inte ska vara statligt. Jag kan informera om att regeringen ska ge SCB ett uppdrag att se över hur det går att jämna ut över åren så att det inte blir de svängningar Jörgen Johansson hänvisade till. Det är på gång.

Anf. 116 LARS LINDÉN (kd) replik:

Fru talman! Sonia Karlsson refererade till en undersökning där det kommunala självstyret hade fått beröm. Det var viktigt. Det håller jag med om. Det är märkligt om du inte inser att det kommunala självstyret har naggats i kanten år från år. Kommunerna har så klart inte fått kompensation för en mängd åtgärder som regeringen har fattat beslut om.

Jag har varit kommunpolitiker i 27 år. Jag vet inte hur länge sedan du var med i kommunpolitiken, men om du går till Kommunförbundet och träffar s-politiker skulle de nog tala om för dig att jag har mer rätt än vad du har i det här fallet.

Självstyret har blivit mindre och mindre värt. Det är det som är negativt.

Genom en passiv alkoholpolitik skapar ni ökade kostnader både för kommuner och för landsting. Det är inga små summor. Det är katastrofalt. Socialnämnderna i många kommuner har röda siffror, och landstingen får ta hand om fler och fler människor som är skadade av alkoholrelaterade sjukdomar. Då föreslår regeringen lägre skatter på alkohol på Systembolaget. Det är ypperligt. Då kommer problemen att minska med en gång, eller hur?

Anf. 117 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Jag vill påminna om att det är statsbidragen till kommunerna vi ska diskutera i dag.

Det är alltid en diskussion mellan kommun- och landstingsförbund och även med regeringssidan om fördelningen. Det är därför vi har finansieringsprincipen, som ni hänvisar till ofta. Det är faktiskt den som används. Det är därför det var fel när Lars Lindén påstod i sitt anförande att vi drog in 2,6 miljarder av statsbidraget förra året. Vi använde finansieringsprincipen, som ni brukar hänvisa till. Det var en reglering efter pensionsreformen som gör att pensionärerna numera betalar skatt på sin pension, varför kommunerna får en bredare skattebas. Då reglerar vi det via statsbidragen – helt enligt finansieringsprincipen.

Anf. 118 LARS LINDÉN (kd) replik:

Fru talman! Det var inte precis någonting kommunerna hade budgeterat.

Jag tänkte ta upp hur ni alltid försöker bromsa att skattefinansierade tjänster i kommuner och landsting inte läggs ut på entreprenad. Det tycker ni tydligen är viktigt. Det får inte hamna några skattepengar i fickorna på privata företag. Det låter kraftfullt.

Tror du skattebetalarna tycker att det är bättre att en massa extra pengar ska hamna i verksamheter som inte skulle behövas egentligen? Det är ständigt röda siffror i olika verksamheter.

I min röda kommun är 60 % socialdemokrater och vänsterpartister. Där har vi två vårdcentraler. Båda har gått med jätteförluster i många år. Nu lades den ena ut på entreprenad eftersom man var tvungen att testa något nytt. Helt plötsligt går den med 1–1 ½ miljon i plus. Tror du nu att det röda Timrå kräver att landstinget ska ta tillbaka verksamheten? Det är precis tvärtom. Nu kräver man att Timrå vårdcentral också ska läggas ut på entreprenad.

Men ni ska genomföra stopplagar. Det är precis tvärtom mot vad svenska folket vill, innerst inne när de har sett skillnaden. Vinst är en medalj för att man har lyckats med en verksamhet. Vinsten på vårdcentralerna i Timrå används inte för att stoppa i fickorna utan för att se till att verksamheten blir bättre. Annars får man inte behålla entreprenaden.

Anf. 119 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! De senaste åren har antalet anställda i kommunerna ökat med 50 000. Antalet anställda i just privata verksamheter har ökat med 40 000. Att påstå att vi inte har mångfald och inte har privata alternativ är inte alls sant. Många kommuner har en stor del av sin äldreomsorg hos privata entreprenörer.

Jag vet inte om Lars Lindén försöker att undvika att prata om Kristdemokraternas politik. Jag frågar mig hur det kommer sig att ni först och främst drar ned på socialbidragskostnaderna. Ni minskar statsbidragen till kommunerna. Sedan låter ni kommunerna betala de lägre sjuklönerna två gånger. Det jag tycker är allra mest anmärkningsvärt är att ni drar in 1,7 miljarder nästa år, och sedan säger ni att de arbetslösa ska betala för barnomsorgen. Jag känner inte igen mig. Är det medkännandepolitik att belasta dem som har det svårast? Det är de som Lars Lindén stod och pratade om i sitt inledningsanförande, och sedan är det på punkt efter punkt med hjälp av dem ni finansierar er budget.

Anf. 120 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag måste ge Sonia Karlsson rätt i en hel del. Svensk ekonomisk tillväxt är jämfört med andra länders inom EU i dag god. Det är en anledning till oro. När vi tittar på hur det ser ut är det en miljon människor som i en högkonjunktur står utanför den ordinarie arbetsmarknaden. Om vi tittar på kommuner och landsting, som under de senaste två åren har höjt skatten med närmare 1 kr, går man trots detta med förlust med ungefär 5 miljarder i år, i en högkonjunktur. Man klarar sitt resultat för nästkommande år bland annat därför att staten i en högkonjunktur med lånade pengar hjälper till att finansiera kommunernas verksamhet.

Detta ger stor anledning till oro. Vi borde alla vara mycket oroade över det här. Vad sker när den lågkonjunktur som vi alla vet kommer förr eller senare sätter åt? Då blir det än värre. Då kommer det inte att finnas några pengar från riksdag och regering att skicka vidare, därför att då kommer även vi att dras med än större underskott. Då kommer ännu fler människor att vara arbetslösa. Då kommer kommunernas underskott att accentueras ytterligare.

Därför är det så oerhört viktigt att man, för att kommunerna ska klara sig, satsar på en politik som ger mer tillväxt, fler arbeten och släpper in fler människor på arbetsmarknaden. Det är utifrån det som man ska se Folkpartiets budgetförslag.

Anf. 121 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Då tror jag att det är bättre att satsa på socialdemokratisk politik.

Vi har en väldigt god tillväxt. Sedan det bedömdes i budgetpropositionen bedömer nu både Konjunkturinstitutet och Riksbanken att den blir än högre. Jämfört med länder inom både euroområdet och övriga EU har Sverige högre tillväxt och har haft det under många år. Det är det ena.

Sedan är problemet – och det är därför vi nu satsar – att trots att exportindustrin går bra är det lågkonjunktur på arbetsmarknaden. Det är omöjligt att sitta still och inte göra någonting. I så fall har vi, i en kommande lågkonjunktur längre fram, ett alldeles för högt utgångsläge vad gäller arbetslösheten. Det är skälet till att regeringen har de satsningar som den har i sitt budgetförslag: för att överbrygga och för att pressa ned arbetslösheten. Det har ni kritiserat, men det visar sig att det är precis den politik som behövs just nu.

Anf. 122 GUNNAR NORDMARK (fp) replik:

Fru talman! Jag kan då konstatera att vi skiljer oss lite åt här. Sonia Karlsson tog upp de kommunala bolagen, och jag tar gärna upp denna handske igen. Det är en liten fin jultradition vi har att prata om detta, Sonia, och jag tycker att vi upprätthåller den.

Det finns en kritik från Folkpartiets sida mot de kommunala koncernbildningarna. För det första tycker vi att det är felaktigt att man använder kommunala koncernbildningar för att undandra staten från skatt.

För det andra tycker vi att det är fel att man via kommunala koncernbildningar undandrar kommunfullmäktige och de folkvalda politikerna möjligheterna att i en öppen politisk debatt, där alla kan granska, fatta beslut om hur olika kommunala verksamheter ska finansieras. När det

flyttas in i bolagen blir det inte offentligt på samma sätt. Då har inte kommunpolitikerna i fullmäktige på samma sätt den fulla kontrollen.

För det tredje tycker vi att dessa koncernbildningar såsom de är konstruerade innebär att människor till exempel i miljonprogrammen betalar kommunal verksamhet för samtliga kommuninvånare. Det är ett slags fördelningspolitik, men vi tycker att den är felaktig.

Dessutom är inte den demokratiska kontroll som ges tillräcklig när det gäller hur man styr kommunala koncernbildningar. De är en styggelse, och de borde avskaffas.

Anf. 123 SONIA KARLSSON (s) replik:

Fru talman! Det är det som är det verkliga problemet med Folkpartiet. Om det är något som ligger inom den kommunala självstyrelsen är det just att kommunerna har rätt att bestämma hur de vill ha sin verksamhet, och i vissa fall i bolagsform. Det vill ni förbjuda.

Det är inte nog med det. Förutom att ni ska avskaffa alla bolag och förbjuda koncernbildningar drar ni in de 2 miljarderna, som ni minskar resurserna till kommunerna med.

Det anmärkningsvärda är: Varför ska kommunala bolag behandlas på andra sätt än privata bolag med hänvisning till skattelagstiftningen?

Gunnar Nordmark har haft sitt sista inlägg, så jag vill bara nämna vad som står i ett urklipp som jag har från den 5 juli 2001 från NU. Där tycker en folkpartist att det är väldigt dystert att Folkpartiet bara säger nej till kommunala bolag. Han säger att det finns kommunala bolag som ur medborgarnas synpunkt varit både effektiva och informativa. Han menar att om man bara ska sälja ut så hamnar det många gånger i storföretag, och då minskar både mångfalden och det parlamentariska inflytandet.

Tyvärr är det väl så att Gunnar Nordmarks inställning är den övervägande i Folkpartiet. Men det finns till och med folkpartister som inser att kommunala bolag bestämmer kommunerna själva om.

Anf. 124 SIV HOLMA (v):

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Tidigare talare har beskrivit vad betänkandet innehåller. Debatten om kommunerna är en återkommande procedur varje år i december. Många argument har även denna gång upprepats av de olika partierna.

Mycket av det Sonia Karlsson har tagit fram instämmer jag i.

Jag tänkte i mitt anförande bara kort kommentera utifrån kommunernas ekonomiska situation.

Jag läser i den årliga rapport som Kommun- och Landstingsförbunden ger ut och som i år heter *Kommunernas & landstingens ekonomiska läge – november 2004*, att det behövs en strategi för att klara den framtida välfärden. Deras bedömning av hur de statliga resurstillskotten påverkar kommunsektorn de närmaste åren är att kommunerna och landstingen vänder årets beräknade underskott på 5 miljarder till ett nästan lika stort överskott nästa år.

Jag citerar: "Om bedömningen för nästa år (plus 4 miljarder) stämmer får kommuner och landsting sitt bästa resultat sedan 1992."

När det gäller landstingen framgår det av rapporten att den ekonomiska situationen vänder och det blir ett samlat överskott 2005 för första gången på 13 år. Detta beror på att tillsammans med de ökade statliga

resurserna och bättre arbetsmarknad finns det goda förutsättningar för landstingen att kunna redovisa ett överskott.

Jag läser att det har blivit bättre ekonomiska förutsättningar i kommuner. Det ser gynnsammare ut för kommunerna de närmaste två åren. Tre av fem kommuner klarar inte balanskravet i år, men nästa år bedömer fyra av fem kommuner att de får balans i ekonomin. Det är positiva tongångar. Jämfört med vad Kommunförbundet tyckte i maj i år har förutsättningarna ändrats radikalt. Då befarade man att underskottet skulle växa till närmare 17 miljarder 2007.

Jag vill ta fasta på vad som sägs om välfärdens långsiktiga finansiering. Det finns en ideologisk skillnad. Det som är intressant att ha som utgångspunkt, tycker vi i Vänsterpartiet, är att möjligheten att bevara ett internationellt sett högt skattetryck avgörs framför allt av kvaliteten och omfattningen på de tjänster som den offentliga sektorn tillhandahåller. Trots att dagens välfärdssystem uppvisar uppenbara brister visar olika undersökningar att uppslutningen bakom en skattefinansierad välfärd alltså är stor. Utifrån ett sådant resonemang stärker det vår uppfattning att välfärden måste få gå före skattesänkningar.

Jag skulle bara vilja säga några saker till det som jag har hört här. Tomas Högström från Moderaterna sade till exempel att det sysselsättningsstödet som vi i de samverkande partierna föreslår driver upp kostnaderna. Då undrar jag: På vilken grund kan han påstå att detta driver upp kostnaderna? Sysselsättningsstödet, som det är konstruerat, är faktiskt generellt, och det beräknas på det underlag som kommunen eller landstinget har för lönekostnader. Det finns alltså inga som helst krav från statens sida på vilket sätt de ska användas.

Det finns något som är viktigast just nu, på grund av den ekonomiska situationen som kommuner och landsting beskrev bara i våras. Man sade: Nu har vi fått, och det här har behövts. Och precis som Sonia sade har vi i och för sig en ökad tillväxt, men sysselsättningen har inte utvecklats på samma sätt.

Lars Lindén kritiserade, som jag uppfattade det, att skatteutjämningsystemet är opåverkbart. Då vill jag bara säga att det är det som är själva poängen med att det ska utjämna opåverkbara strukturella skillnader. Det är då inte korrekt att anklaga det rödgröna samarbetet, eller den rödgröna redan, för att man inte satsar på välfärden eller inte vill slå vakt om den. Då kan man inte se fakta, vad som har hänt när det gäller kommunerna och landstingen.

Centerpartiet talar lite grann om utjämningsystemet och säger att man vill ha ett system som tar hänsyn till både storstädernas speciella villkor och glesbygdens. Jag vill påstå att vi har ett sådant utjämningsystem i dag. Sedan finns det ett resonemang om att utjämningsystemet är tillväxtfientligt. Jag har väldigt svårt att ta till mig det, eftersom jag tycker att rättvisa är tillväxtbefrämjande. Om man menar att det är tillväxtfientligt kan jag bara tänka mig att man har en utgångspunkt att det enbart är de rika kommunerna som ska ha tillväxt, att det är dem man ska befrämja.

Jag menar att man även ska ha ett tillväxtperspektiv utifrån de kommuner som är fattiga, om man uttrycker det förenklat. Vi vet att det här med att ha en bra och fungerande välfärd är en viktig faktor för att man

ska kunna skapa tillväxtförutsättningar i mer utsatta kommuner och landsting.

Sedan finns den gamla följetongen som Folkpartiet har när det gäller demokratikravet och bolagsbildningar i kommuner. Jag tycker att en viktig faktor är – det var också Sonia Karlsson inne på – att man har väldigt höga krav på demokratisk kontroll när det gäller den kommunala verksamheten. Men sedan lämnar man den kritiken när man är beredd att privatisera och lägga över verksamheter till privata bolag. Då är plötsligt inte demokratikravet så viktigt. Här haltar resonemanget. Jag kan ha en viss sympati för just det grundläggande resonemanget, att man ska ha så öppna verksamheter som möjligt. Men, som Sonia Karlsson sade, detta är ju beroende av det kommunala självstyret, som vi har.

Sammanfattningsvis vill jag säga att de tillskott till kommunsektorn som de samverkande partierna föreslår är bra, och de behövs, men vi kan inte nöja oss med detta. Vi ser en rad problem framför oss. Finansieringen av LSS-reformen är ett sådant. Som det står i finansutskottets betänkande pågår det ett arbete i en parlamentarisk kommitté för att göra en bred översyn av personlig assistans både enligt LASS och enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Vi ser fram emot att få fram det resultatet. Det gäller speciellt kartläggningen och analysen av konsekvenserna av det gemensamma finansieringsansvar som staten och kommunerna delar på.

Till er som förespråkar statlig finansiering av LSS måste jag säga att jag inte har sett några spår av de kraven i era budgetförslag. Det bör ju liksom tillskjutas medel också på den statliga sidan.

Anf. 125 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Du sade att välfärd går före skattesänkning. Det tror jag att vi alla kan ställa upp på. Samtidigt konstaterar jag att det i mitt hemlän Västmanland finns en kommun där man sänker skatten varje år med 10 öre, och det är det vänsterpartistiskt styrda Fagersta. Kommunrådet Stig Henriksson uttalar varje år att man får tiofalt tillbaka av den skattesänkningen.

Du läste inlantill ur *Kommunernas & landstingens ekonomiska läge*. Det är intressant att se att det nu är majoriteten som läser inlantill ur den. Under de gångna två åren har det varit oppositionen som har läst ur den. Det varierar väl vad man kan hitta för strofer som passar. Jag förstår de positiva skrivningarna i dag i den här skriften i och med att man har fått de tillskott man har fått. Men problemet är att tillskotten är lånade pengar. Det är 167 miljoner kronor om dagen som regeringen tillsammans med stödpartierna lånar för att kunna klara av det här. Man spräcker exempelvis utgiftstaket nästa år med 4 miljarder. Jag skulle vilja höra vad du har för uppfattning om situationen i kommuner och landsting. Det har ju pågått ett förändringsarbete för att effektivisera och försöka få ut mer av varje satsad skattekrona. Risker är uppenbar att det här nu stannar upp, att vi stannar i de traditionella driftsformerna. Borde man inte trots allt blåsa på och försöka få fram det här utvecklingsarbetet i kommuner och landsting?

Anf. 126 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! Det var många olika tankestråk som Jörgen Johansson tog upp.

När det gäller det här med lånade pengar tycker jag att det motiveras av att vi ska stimulera sysselsättningen. Det är det bästa sättet. När man ökar sysselsättningen har man också större möjligheter att betala och amortera på lånen så småningom. Jag tycker att sysselsättningsstimulansen är oerhört viktig, speciellt när vi har alldeles för låg sysselsättningsfrekvens och för höga arbetslöshetstal.

Sedan gäller det hur man ska stimulera förändringsarbete och så vidare. Jag tillhör inte dem som tror att utvecklingsarbete och förändringsarbete alltid fungerar bäst när man har en dålig ekonomi. Jag tror tvärtom att det är oerhört viktigt att förändringsarbete och utvecklingsarbete pågår hela tiden. Alla som befinner sig i den offentliga sektorn i olika verksamheter ska stimuleras till att utveckla sitt arbete och ifrågasätta. Kan man göra de här sakerna på ett bättre, effektivare sätt? Framför allt gäller det att de som är beroende av de här tjänsterna får bättre kvalitet på de tjänsterna. Det ska inte vara beroende av att man gör neddragningar eller sänker skatten så att kommunen eller landstinget får mindre pengar i påsen.

Anf. 127 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag är helt övertygad om att en krissituation skapar en mängd tankeverksamheter. Lika övertygad är jag om att det sker så fort det kommer in nya pengar, när den politiska församlingen som har levt i åtta-tio år med underskott helt plötsligt får pengar och kan göra de satsningar som man har velat göra under många år. Det är satsningar som man egentligen inte har råd med om man ska kunna klara framtidens prövningar. Den politiska debatten kommer att bli hård i de där kommunerna. På något sätt borde man föra en debatt kring det här, för jag tror att utvecklingsarbetet är oerhört viktigt i alla tider.

Jag hoppas något och vill göra en kommentar angående LSS. Det är en fråga som kanske inte har kommit fram så mycket i debatten.

Det är rätt att vi inte har några pengar med i vår budget. Vi har inte det på grund av den utredning som nu sitter. Den började vid årsskiftet. Vi ser fram emot det resultat som kommer från den.

Vad man däremot bör ta med sig är den diskussion som förs i de små kommunerna. Ett LSS-fall kan drabba kommuner med enormt stora kostnader. Den debatt som sker kring kostnadsutvecklingen på LSS-sidan innebär att det i stort sett är omöjligt att hålla på sekretesskravet när det finns i den lilla kommunen. Det är ett problem som man bör ta med sig i utredningen.

Anf. 128 SIV HOLMA (v) replik:

Fru talman! När det gäller LSS håller jag med om att det blir problem i mindre kommuner. När det gäller kommuner som går med underskott finns det en tendens att använda LSS som syndabock. Det handlar egentligen om att kommunerna ska kunna prioritera verksamheten högre upp. Det gör man inte alltid. Det beklagar jag.

Jag tycker att man ska se över finansieringen av LSS. Den är underfinansierad. Om jag inte minns fel var den det också när den borgerliga

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Prot. 2004/05:52
16 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Statsskuldräntor m.m.

regeringen införde den. Vi är nog skyldiga från alla håll och kanter när det gäller detta. Man ska naturligtvis se över det.

Jag har också erfarenhet av både att vara anställd i en kommun och sitta i kommunfullmäktige. När det gäller utvecklingsarbete och förändringsarbete är det ett stort problem att man har en tendens att vara mer intresserad av framtiden än av att på djupet analysera det som man känner bäst till, det vill säga det som har varit, och analysera varför det har gått snett. Varför har vi så stor kostnadsutveckling? Varför har vi så höga ohälsotal? Varför har löneskillnaderna mellan kvinnor och män ökat och så vidare?

Man bör ägna mer tid åt det som är svårt. Det är lättare att tänka på framtiden än att på allvar ta itu med det som har varit.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 16 §.)

14 § Statsskuldräntor m.m.

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2004/05:FiU4
Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. (prop. 2004/05:1 delvis).

Anf. 129 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Räntekostnaden för statsskulden nästa år beräknas uppgå till 38 600 miljoner kronor. Det är ett ofantligt belopp.

Under de kommande åren kommer kostnaden för statsskulden att öka ytterligare, främst som en följd av statens stora budgetunderskott som leder till en ökad statlig upplåning. Under de kommande tre åren beräknas upplåningen öka med ungefär 130 miljarder kronor. I år beräknas statens budgetunderskott uppgå till 70 miljarder kronor. Nästa år visar finanserna minus 40 miljarder. År 2006 minus 52 miljarder, och år 2007 minus 37 miljarder kronor.

För varje år som går med underskott i statens finanser ökar statsskulden och därmed räntekostnaderna. Det sker under ett antal år då vi befinner oss på toppen av en högkonjunktur. Det är väldigt alarmerande och allvarligt.

Vi moderater vill se en annan ekonomisk politik som innebär att statsskulden pressas ned och räntekostnaderna sänks. Det gör vi bland annat genom att föreslå försäljning av ett antal statliga företag.

Vi har redan haft en debatt i dag om privatisering av statliga företag. Eftersom oförståelsen på vänsterkanten är ganska stor inför vår uppfattning i den här frågan tar jag gärna debatten igen. Sedan må det väl bero på undertecknad att jag inte har lyckats framföra våra ståndpunkter klart och tydligt. Jag vill inte insinuera att det beror på något annat.

I stället för att riskera skattebetalarnas pengar borde de statliga företagen säljas så att vi kan betala av på statsskulden så att vi kan minska kostnaderna för räntorna och minska kostnaderna för skattebetalarna. Det är ett säkrare och tryggare sätt att förvalta skattebetalarnas kapital.

Det finns ingen anledning för staten – motivera det gärna annars – att tillverka vodka, sälja plåster, odla granar, driva bank- och börsverksam-

het, spekulera på fastighetsmarknaden, ägna sig åt vadslagningsverksamhet, driva transportrörelser, sälja mobiltelefoner eller äga hotell.

Staten äger i dag 25 % av vårt inhemska näringsliv. En så omfattande statsocialism går inte att hitta i något annat demokratiskt land. I Sverige har vi till och med en större andel statligt företagsägande än vad man har i det kommunistiska Kina. Där hade man tidigare 100 % statligt företagsägande, och har nu sänkt det till 17 %. Vi slår alltså till och med Kina i det fallet.

Länder med mindre av socialism och mer av marknadsekonomi, där staten koncentrerar sig på att sköta samhällets gemensamma angelägenheter – till exempel rättstryggheten – på ett bra sätt i stället för att driva företag uppvisar en högre ekonomisk tillväxt, vilket leder till ett högre välfärd.

Det är den största vinsten av mer av marknadsekonomi och mindre av statligt företagande.

Som jag har klargjort anser vi att det vore bättre att sälja de statliga företagen och amortera på statsskulden. Det är en bättre och säkrare förvaltning av skattebetalarnas pengar.

Enligt vårt budgetalternativ skulle staten i ett första steg privatisera företag för 30 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslår. Det skulle minska räntekostnaderna med 675 miljoner kronor redan nästa år. Det är pengar som skulle kunna användas till bättre saker än att bara betala ränta på statsskulden.

Det hade varit en klokare politik än den som förs i dag.

Fru talman! Eftersom de förslag som jag har redovisat nu har fallit i tidigare omröstningar nöjer jag mig med den här redogörelsen.

Anf. 130 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Per Rosengren från Vänsterpartiet sade i debatten om slopad arvs- och gåvoskatt: Vi har en statsbudget som inte går ihop. Vi lånar pengar varje år – 50, 60, 70 miljarder. Vi kan inte fortsätta att driva Sverige så.

Fru talman! Per Rosengren hade alldeles rätt i det. Han skulle kunna säga samma sak om arbetsmarknaden. Trots att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet precis har sagt att arbetslösheten är det allra viktigaste området att jobba med när man inte fyraprocentmålet något år. Man når det inte 2004. Man når det inte 2005, 2006, 2007 eller 2008, trots att detta är det viktigaste område man jobbar med.

Det hänger naturligtvis samman med att man har dåliga statsfinanser.

Sverige befinner sig just nu i en befolkningsmässig högkonjunktur. Just nu är det en gynnsam demografisk situation i vårt land. Inte på 30 år har relationen mellan dem som är inom arbetskraften och dem som inte är det varit så god som nu. De kommande decennierna kommer det att vända.

Från 2007 och ända fram till 2030 kommer det successivt att bli sämre och sämre när det gäller demografin, och en mindre och mindre andel av arbetsmarknaden kommer att tillhöra den del av befolkningen som är i arbetsför ålder.

Vi är dessutom inne i en ekonomisk högkonjunktur. De närmaste åren kommer den internationella konjunkturen att lyfta Sveriges ekonomi.

Även om det inte innebär någon sänkning av arbetslösheten är det en bra situation.

Vi är i den situationen att vi har både en demografisk högkonjunktur och en ekonomisk högkonjunktur. Trots det lånar vi till statens finanser.

Sunt förnuft borde i stället innebära att man stoppar undan i ladorna för att se till att man har pengar över när situationen ser värre ut.

Redan nu är underskotten i statsbudgeten relativt stora. Trots den positiva konjunkturbilden försämras saldot ytterligare 2005.

Ekonomistyrningsverket visade i sin senaste prognos, som kom för en vecka sedan, att det underliggande saldot fortsätter att vara negativt de kommande åren. I år blir det minus 55, nästa år blir det minus 43. Så fortsätter det varje år under prognosperioden fram till 2008. Det blir några tiotal miljarder i underskott.

Sverige skulle ha behövt en annan politik. Folkpartiet lägger fram ett förslag i sin budgetmotion om en politik som skulle sänka kostnaderna för ränteutgifterna och som skulle se till att statsfinanserna blev bättre. Det sker bland annat genom försäljning av statliga företag för att minska statsskulden. Det är förvisso en engångseffekt, men det minskar ränteutgifterna.

Precis som Gunnar Axén, förväntar jag mig att vi får en förnyad debatt om det statliga ägandet av företag.

Jag vill skicka med en fråga till företrädarna för Socialdemokraterna. Är det rätt att Robert Aschberg inte bara är med som programledare i Robinson utan också borde vara med som en av deltagarna? Är det rätt att den som leder schlagerfestivalen och är jury också är med och sjunger en av låtarna? Är det rätt att Anders Frisk inte bara dömer Europacupfinalen utan också är med som spelare i ett av lagen? Är det rätt att staten både bestämmer regler och skatter för företag och är med som en av spelarna på marknaden? Nej, det är det inte.

Anf. 131 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Ledamöter och åhörare! Den budget som socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister förhandlar sig fram till och som vi ska besluta om senare i dag går inte ihop. Vänsterkartellen planerar att låna i genomsnitt 120 miljoner kronor per dag de närmaste tre åren. Vänsterkartellen planerar att öka statsskulden med nästan 130 miljarder, 127 miljarder för att vara exakt, de närmaste tre åren. Det är under tre år av kraftig högkonjunktur. Frågan är om man planerar att betala tillbaka den här skulden. Nej, det finns ingen plan, åtminstone inte som man kan läsa ut i budgeten. Sanningen är väl att man skickar notan till min son Anton och andra som växer upp i Sverige i dag.

Fru talman! Även om vänsterkartellen tar springnota när det gäller statsskulden kan man inte springa ifrån räntorna på statsskulden. De syns tydligt i det betänkande som vi diskuterar nu. Vänsterkartellens oförmåga att få ihop plus och minus syns väldigt tydligt i det här. Fram till 2002 räknar regeringen med att räntekostnaden kommer att öka med nästan 16 miljarder kronor per år. 2007 kommer vi att betala 63,2 miljarder i räntor på statsskulden. Det tycker jag är pengar som man kunde göra väldigt mycket roligare saker för, till exempel satsa på verksamheter. Och det här är under tre år av högkonjunktur, så egentligen borde det gå åt andra hållet. Egentligen borde statsskuldsräntorna minska.

Då, fru talman, tror jag det handlar om att man måste våga verksamhet före transfereringar. Man måste våga se över myndigheternas administration. Centerpartiet har presenterat en stramare budget, en budget som innebär ett mindre underskott. Med detta har vi, tillsammans med inkomster från utförsäljningar av statliga företag, visat att man kan minska statsskulden.

I vårt budgetalternativ har vi, och det syns i det här betänkandet, räknat med lägre räntor på statsskulden. Nu har det budgetalternativet fallit. Vi har uttryckt vår ståndpunkt i ett särskilt yttrande. Men jag lovar att återkomma med våra förslag igen, för jag är övertygad om att statsskulden och statsskuldräntorna behöver minska – inte öka.

Anf. 132 AGNETA RINGMAN (s):

Fru talman! Målet är naturligtvis att hålla statsskulden på en så låg nivå som möjligt. Med detta följer ju också att kostnader för statsskulden ska hållas på en minimal nivå. Naturligtvis gäller det också att förvaltningen ska ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer. Statsskuldens storlek, ränte- och valutakurser och lånebehov, men också teknik för upplåning och skuldförvaltning, påverkar anslaget för statsskuldräntorna, som vi behandlar under det här utgiftsområdet, nr 26.

Nominellt beräknas statsskulden öka till följd av ökad upplåning under perioden 2004–2007, från 1 240 miljarder till 1 367 miljarder. Men vad som är intressant i det här fallet är ju att som andel av bruttonationalprodukten beräknas skulden minska från 49 % vid förra årsskiftet till 46 % vid slutet av den här beräkningsperioden. Det ska man då jämföra med att statsskulden 1996 faktiskt uppgick till hela 80 % av BNP.

Kostnaden för statsskuldräntorna varierar över åren. I år, 2004, beräknas utfallet bli något högre än anvisade medel. Det beror främst på att Riksgälden kommer att göra mer återköp av obligationer än vad som var tänkt från början. Räntekostnaderna kommer att öka när statsskulden stiger och på grund av att man räknar med högre räntor nästa år. Men för 2005 väntas ränteutgifterna som man redovisar mot anslaget tillfälligt minska på grund av stora valutakursvinster och minskade kursförluster. Det handlar som vi kan se i betänkandet om två stora dollarlån som förfaller till betalning till en väntat låg dollarkurs. Värdet på den svenska kronan påverkar ränteutgifterna på valutaskulden. Som tidigare har sagts ökar en svagare krona ränteutgifterna och en starkare krona minskar dem. För nästa år beräknas ränteutgifterna alltså belasta statsbudgeten med 38,6 miljarder kronor.

Fru talman! I betänkandet finns det inga reservationer men däremot fyra särskilda yttranden där de fyra borgerliga partierna återkommer till sina krav på att statliga företag ska säljas ut i en ganska stor omfattning de närmaste åren. De pengar som de förväntas få in på detta ska användas till att amortera av på statsskulden. Partierna förutsätter att det ska vara möjligt att redan nästa år avyttra statlig egendom för mellan 30 och 50 miljarder.

Utskottsmajoriteten anser inte att effekten på det finansiella sparandet alls är så självklar. Jag vill bara upprepa det som Carin Lundberg också tidigare har sagt när vi debatterade betänkandet FiU2, att statsskuldräntorna rimligtvis sjunker om statsskulden amorteras. Men samtidigt avhänder sig då också staten tillgångar som ger inkomster till statskassan.

Prot. 2004/05:52
16 december

Nettoeffekten avgörs bland annat av ränteläget och av hur framgångsrika de här företagen är. Vi tycker inte att det är givet om staten vinner eller förlorar på försäljningen vad gäller effekten på det finansiella sparandet.

Fru talman! Vi har som tidigare sagts redan i november beslutat om nästa års utgiftsramar. I och med det har utskottet redan fastställt de samlade utgifterna för utgiftsområde 26. Därför vill jag bara yrka bifall till betänkandets förslag.

Prot. 2004/05:52
16 december

Statsskuldsräntor m.m.

Anf. 133 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Vi befinner oss i en högkonjunktur, men vi ser det inte på arbetslösheten. Vi har fortfarande över 4 % arbetslöshet och en total arbetslöshet på 7–8 %. Det kommer att fortsätta på den nivån i många år framåt.

Vi har dessutom ett gynnsamt läge när det gäller befolkningen. Vi har relativt många som är i arbetsför ålder och få som är yngre eller äldre än så. Trots det, trots att vi ekonomiskt och befolkningsmässigt har goda förutsättningar, lånar regeringen till statens budget varje år – i år, nästa år och åren därpå fram till 2007–2008, så länge prognoserna finns. Dessutom fortsätter arbetslösheten att ligga på samma höga nivå. Därefter, 2007–2008, kommer Sveriges ekonomiska konjunktur att försämrats. Därefter, 2007–2008 och 30 år framåt, kommer Sveriges befolkningsmässiga situation att se jobbigare ut. Är det rätt, Agneta Ringman, att ge sig in i en sådan besvärlig situation med ett ekonomiskt, statsfinansiellt läge där vi lånar till driften?

Anf. 134 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! Sunt förnuft pratade Christer Nylander om tidigare i sitt inledningsanförande. Han säger att vi borde spara när vi är i en stark högkonjunktur. Låt mig bara påminna om att när vi förra gången hade en högkonjunktur och tillväxten var 4,2 % lånade staten 180 miljarder kronor. Det här var under högkonjunkturåret 1994. Då lånade vi naturligtvis för att kunna sätta in åtgärder. Det är precis vad vi gör i dag. Vi sätter in åtgärder för att sänka arbetslösheten. Vi tycker inte att det är så fel att låna i det här läget. Jag tycker att det är bra att ha 1994 i åtanke när ni kritiserar regeringen för att låna 38 miljarder. Då var det 180 miljarder.

Anf. 135 CHRISTER NYLANDER (fp) replik:

Fru talman! Problemet är att regeringen lånar pengar till staten, till insatser som ändå inte ger den effekt som behövs. Vi fortsätter att ligga över 4-procentsnivån i arbetslösheten och fortsätter att ha en total arbetslöshet på 6–8 % under en ekonomisk högkonjunktur. Under en period av år då det går väldigt bra för svensk ekonomi fortsätter vi att både låna till driften och ha en väldigt hög arbetslöshet. Skillnaden år 1994 var, utan att fastna i det, att vi då var på väg ur en väldigt djup internationell lågkonjunktur. Det vet Agneta Ringman om.

När det gäller försäljning av statlig verksamhet lägger regeringen i sina budgetförslag in en försäljning på 15 miljarder. Det verkar vara höjden av sunt förnuft. Men om de borgerliga partierna föreslår 50 miljarder för att minska behovet av att låna till driften och sänka ränteutgifterna är det helt plötsligt något mycket märkligt.

Tycker Agneta Ringman att det är rimligt att just 15-miljardersnivån är den heliga gränsen, eller kan hon också tänka sig att sälja något ytterligare för att förbättra statsfinanserna?

Anf. 136 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! Det här är en budget som vi nu ska besluta om. I den här budgeten lägger man in en försäljning av företag på 15 miljarder per år. Nu gör man inte det, för det är inte säkert att man tycker att det är lämplig tid att sälja av statliga företag eller att det är lämpligt tillfälle. Därför har man dessa 15 miljarder som en nivå varje år.

Men vi tycker fortfarande inte att det är något självändamål att sälja ut statliga företag. Då handlar det om att läget och priset måste vara rätt och att försäljningen måste bidra till att utveckla verksamheten. 15 miljarder tycker jag är mycket. Några 50 miljarder är vi inte alls beredda att ställa upp på.

Anf. 137 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Agneta Ringman sade i sitt anförande att målet var att hålla statsskulden på en så låg nivå som möjligt och därmed också statsskuldsräntorna. Då är min enkla fråga: Vad är det som gör att en lägre nivå inte var möjlig? Under tre år planerar man nu att låna. Statens budget går med underskott med sammanlagt 127 miljarder fram till 2007 och ökar statsskulden. Var det friåret som kostade 1 ½ miljard per år som gjorde att statsskulden måste öka lite till? Eller var det oförmågan att ta itu med och se över myndigheternas administration? Den enda myndighet som man i den här budgeten sparar på är försvaret. Var det oförmågan att se över myndigheternas administration som gjorde att statsskulden skulle öka lite till?

Anf. 138 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! För oss socialdemokrater är det övergripande målet alltid att vi ska ha en hög sysselsättning och en låg arbetslöshet. Det är därför som vi nu försöker sätta in åtgärder. Det är också därför som vi tycker att vi kan låna till de här åtgärderna. Det är viktigt att kunna satsa nu när vi har en högkonjunktur så att vi kan bemöta det när vi kommer in i en lågkonjunktur igen. Det här tycker jag har framkommit i socialdemokratiska debattörers inlägg tidigare i dag. Vi har pratat om det här flera gånger.

Skillnaden jämfört med tidigare år är att vi har ett överskott i de offentliga finanserna. I jämförelse med andra länder ligger vi faktiskt ganska bra till och tycker inte att det är något större problem att låna. Vi pratar om vad som gäller över åren, inte om i år eller nästa år, utan vi pratar om att det här ska hålla över åren.

Anf. 139 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Det resonemang Agneta Ringman för är intressant. Man pratar om vad som gäller över åren. Vi pratar om tre år av extrem högkonjunktur både ekonomiskt, som Christer Nylander var inne på, och demografiskt. Frågan är: När ska det här betalas av? Man kan klart se på statsskuldens andel av BNP, men jag tycker också att det är viktigt att

någon gång betala tillbaka. Om jag skulle låna pengar till dig skulle jag tycka att det var rimligt att du någon gång betalade tillbaka dem. Då tycker jag att man också ska se på när det är dags att staten balanserar underskotten. Jag tror inte att det är en speciellt bra plan att under en lågkonjunktur balansera de underskott man drar på sig under högkonjunkturåren.

Sedan sade Agneta Ringman att det övergripande målet är hög sysselsättning. Men det ni gör i budgeten är att ni lånar för att driva på tillväxten. Ni försöker inte åtgärda de strukturella problem som finns på arbetsmarknaden genom att få en bättre fungerande arbetsmarknad, öppna upp för kvinnor på arbetsmarknaden eller underlätta för småföretagande. Det där tror jag är problemet. Ni fortsätter att driva något slags keynesiansk politik, men den förstärker ju i en högkonjunktur. Ni blundar för de problem som man egentligen borde ta tag i för att vara långsiktig.

Anf. 140 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! Vi har klarat detta tidigare. Vi har fått ned statsskulden, och vi har arbetat med betydligt högre belopp på statsskuld och statsskuldsräntor tidigare.

Jag vill återigen påminna om att år 1994 var det 180 miljarder. För nästa år pratar vi om 38 miljarder.

Anf. 141 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Agneta Ringman säger att målet är att ha en så låg statsskuld som möjligt. Vi kan se att det målet fjärrmar man sig ifrån mer och mer för varje år som går. Statsskulden ökar ju med 30–60 miljarder kronor per år under överskådlig framtid.

Agneta Ringman säger också att det är osäkert vad privatiseringarna har för effekt på det finansiella sparandet. Men varför föreslår Socialdemokraterna en privatisering på 15 miljarder nästa år och tar detta till intäkt för att man behöver låna mindre och därmed får lägre räntor på statsskulden? Då är det fullt rimligt att vi föreslår ytterligare 30 miljarder i privatiseringar och mot bakgrund av detta räknar hem en lägre statsskuld och en lägre statsskuldsränta.

Agneta Ringman tar också fram det vanliga socialdemokratiska argumentet för att staten ska äga företag, det vill säga att de går med vinst och att vi då får in pengar till skattebetalarna, till staten. Men varför inte köpa upp hela börsen om det går så bra i dag? Varför inte köpa upp hela börsen och finansiera hela den offentliga sektorn med vinster från företagen?

Sanningen är den att vi vet att det inte fungerar. Till och med det kommunistiska Kina har insett att den väg man ska vandra framåt är genom att privatisera statliga företag, eftersom statligt företagande inte fungerar särskilt väl. Bilden av statligt företagande i Sverige i dag utgörs av korruptionen på Systembolaget, mutmisstankarna inom Vin & Sprit, statliga Teracom som vi fick rädda undan konkurs och SJ som befinner sig vid konkursens brant. Det är bilden av det statliga företagandet, och det kostar skattebetalarna pengar.

Anf. 142 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag tycker att det faktiskt finns många statliga företag som sköter sin verksamhet väldigt bra. Som ett exempel skulle man kunna ta Vattenfall. Det var väl så att ni ville sälja ut Vattenfall i slutet av 90-talet till ett värde av 40 miljarder kronor. I dag är Vattenfall värt 350–400 miljarder kronor. Jag tror att det beror på att man sköter det företaget väldigt bra, och jag tycker nog inte att man ska sälja av Vattenfall, till exempel.

Sedan tycker jag naturligtvis att det är finansiellt dåraktigt att sälja ut bolag som avkastar mer än vad statsskuldsräntan är. Egentligen tycker jag att man faktiskt borde prata om att utveckla statliga företag i stället för att avveckla statliga företag, som anställer 200 000 svenskar och som sköts bra, i stället för att tjata ständigt om att omedelbart sälja ut de här företagen. Ni återkommer till detta år efter år.

Anf. 143 GUNNAR AXÉN (m) replik:

Fru talman! Jag undrar: Hur kan det vara så rätt när Socialdemokraterna säger att man ska privatisera statliga företag för 15 miljarder kronor, och så blir det så fel när vi på den borgerliga kanten föreslår att man ska privatisera företag för ytterligare några miljarder kronor? Jag förstår inte riktigt retoriken.

Hade vi privatiserat Vattenfall tidigare så hade vi haft en lägre stats-skuld under de år som skulle ha förflutit efter privatiseringen av Vattenfall. Det betyder ett antal miljarder i lägre räntekostnader under de här åren. Räkna in den effekten också!

Det är lite lustigt att Agneta Ringman, när vi diskuterar statligt företagande, tar upp just Vattenfall som exempel på bra statligt företagande. Vattenfall har ju nyligen fått svidande kritik av Riksrevisionen för att man har genomfört halsbrytande investeringar i kolkraftverk i Tyskland utan att informera ägaren ordentligt om detta. Den vidräkningen som Riksrevisionen har gjort med Vattenfall för att man har genomfört investeringar utan ägarens godkännande formellt – det innebär att man inte har haft en god styrning av Vattenfall – är ju en väldigt grav anmärkning. Vattenfall är ju faktiskt ytterligare ett exempel på hur illa det kan gå när staten ägnar sig åt att driva företag. Jag undrar alltså hur Agneta Ringman kan lyfta fram Vattenfall som ett gott exempel, ett företag som har gjort stora investeringar i Tyskland i kolkraftverk, helt i strid med den svenska miljöpolitiken. Är inte det väldigt förvånansvärt?

Anf. 144 AGNETA RINGMAN (s) replik:

Fru talman! Jag måste säga än en gång att till skillnad från den borgerliga maktalliansen är det inte för oss något självändamål att sälja ut statliga företag. Vi tycker att läget och priset är viktigt, att det måste vara rätt och att försäljningen måste bidra till att utveckla verksamheten.

Sedan kan man ta olika exempel på att sälja ut företag och att olika bolag kan finnas på olika listor. Men min uppfattning är att det inte finns något säkrare sätt att sänka värdet på ett bolag än att sätta upp det på en privatiseringslista, och ni gör ju det gång på gång – ni sätter upp olika företag på en lista. Det såg vi när vi diskuterade det förra betänkandet också. Det tycker jag kanske är något som de borgerliga partierna borde tänka på.

I min tidigare replik sade jag att vi måste tänka på att utveckla och inte avveckla de statliga bolagen som är viktiga för oss och för så många svenskar. Jag tycker att det är bättre att hålla sig till det än att hålla på och prata om utförsäljningar av företag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

15 § Avgiften till Europeiska gemenskapen

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2004/05:FiU5

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen (prop. 2004/05:1 delvis).

Anf. 145 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! Att årets sista betänkandedebatt handlar om regeringens tricksande med budgeten är kanske väldigt symtomatiskt för just regeringens politik. Det här ärendet handlar om EU-avgiften – det vi betalar till EU men också det som kommer åter till Sverige och dem som tar emot stöd. Redan vid betalningen av EU-avgiften till EU tricksade regeringen med utgiftstaket. Konstitutionsutskottets granskning visade att det till och med lett till dröjsmålsränta för Sverige med 13 miljoner kronor.

Men inte nog med detta. Det stora tricksandet handlar ändå om när regeringen nu väljer att använda en enskild företagargrupp i Sverige, Sveriges bönder, för att hantera utgiftstaket. Var hade vi varit i dessa dagar om vi inte hade haft Sveriges bönder och svensk julmat på våra bord dagar och kvällar? Varför används denna enskilda företagargrupp på det här sättet? Jag hoppas att i dagens debatt få svar på den frågan.

Vi anser att det är helt oacceptabelt att detta används som en budgetregulator. I stort sett kommer alltså alla EU-ersättningar som skulle ha betalats ut i november–december i år att betalas ut efter årsskiftet i stället. Självklart leder det här till en företagsmässigt orimlig hantering för bönderna. De får ojämlika villkor, framför allt jämfört med de bönder runt om i Europa som redan har fått sina stöd. Det här motsvarar totalt 6 miljarder kronor, och det är hela arbetsinkomsten för det svenska jordbruket. Det är inte småpotatis.

Regeringens laborerande med dessa EU-ersättningar sker också i ett syfte, och det är att klara utgiftstaket – på papperet, och det drabbar svenska bönder orimligt hårt. Och nu gror ilskan runt om i landet. Jag hoppas att regeringen tar till sig detta. Det har varit återkommande demonstrationer runt om i landet. Jag vet att på måndag kommer bönderna i Nossebro att blockera banken för att markera att de inte får sin lön före årsskiftet för att till exempel kunna betala julklappar till sina barn. Ta det som ett exempel på de uppror som ändå finns i den här företagargruppen.

Fru talman! I skattemässigt hänseende förväntas dessutom lantbrukarna enligt god redovisningssed hantera EU-ersättningarna bokföringsmässigt och alltså ta upp dem som intäkt på det produktionsår som de hänförs till, det vill säga i år. Staten däremot tillåter sig att hantera EU-ersättningarna kontantmässigt så att utgifterna kan anpassas i det aktuella

Prot. 2004/05:52
16 december

Statsskuldsräntor m.m.

*Avgiften till
Europeiska
gemenskapen*

läget i förhållande till statens utgiftstak och efter egna behov, det vill säga det blir till nästa år. Vilken annan yrkesgrupp tvingas acceptera att lönen inte betalas ut vid rätt tillfälle, och detta enbart därför att regeringen tvingas laborera med EU-ersättningen för att klara utgiftstaket på papperet? Nu hoppas vi i dag få svar på de frågor som detta har väckt och den oro som finns runtom i landet.

Anf. 146 CHRISTER NYLANDER (fp):

Fru talman! Regeringens och samarbetspartiernas trassel om försvarspolitiken är som en liten repris av hela budgetarbetet. Det kivas och ställs ultimatum, och för varje gång det kivas och ställs ultimatum kostar det skattebetalarna lite extra. Samtidigt krymper marginalerna i statsbudgeten.

Genom olika kortsiktiga bokföringsmässiga ingrepp ser det nu ut som om man klarar utgiftstaket för i år. Panikbromsningar och utgiftsbe- gränsningar, främst när det gäller försvaret och bidrag till jord- och skogsbruk, har fått tas till, men även biståndet har fått känna på ytterli- gare utgiftsbe- gränsningar.

Men det är ju så att de räkningar som man skjuter till andra sidan nyår måste betalas någon gång. Det gör ju att marginalerna för nästa års stats- budget återigen är alldeles för små.

För att klara utgiftstaken för i år har regeringen tvingats hota med att myndigheternas anslagssparande inte får användas under 2005. Det är om något ett tecken på hur utomordentligt kortsiktig budgetpolitiken är. Försvarsdebaclet ger oss förklaringen. Det är bara genom ökade utgifter som de tre partierna kan komma överens.

I detta ärende behandlas EU-avgiften. Det finns inga andra yrkanden men en förhoppning om att vi framöver ska se en annan budgetordning.

Förra året beslutade regeringen att delvis skjuta på inbetalningen av EU-avgiften till efter årsskiftet. Det var en åtgärd som gjorde att man klarade utgiftstaket för 2003. Men precis som vi från oppositionen sade för ett år sedan i debatten i samma ärende innebar beslutet både att ut- rymmet under utgiftstaket 2004 blev väldigt trångt och att Sverige fick en liten extra böteslapp från EU på drygt 10 miljoner kronor. Den kortsik- tiga budgetpolitiken tvingade regeringen att slarva med skattebetalarnas pengar, och det är inte bra.

Regeringen ser uppenbarligen EU-avgiften som en budgetregulator, att man betalar om man har råd men skjuter upp betalningen till andra sidan årsskiftet om det behövs för att klara utgiftstaket. Den här han- teringen drabbar också, som Cecilia Widegren var inne på, dem som är beroende av EU-bidragen.

Oavsett vad man tycker om EU:s jordbrukspolitik är det fullständigt oacceptabelt att Sveriges jordbruksföretagare ska drabbas av regeringens budgettricksande. De EU-ersättningar till svenska jordbruk som nu skjuts till andra sidan årsskiftet motsvarar, som vi hört, 6 miljarder kronor. Regeringen klarar på detta märkliga vis utgiftstaket för i år. Men för företagare i Sverige blir det ett väldigt högt pris.

Anf. 147 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Åhörare och riksdagskolleger! Storleken på avgiften till den europeiska gemenskapen är ingen fråga som vi ska tvista om här i

riksdagen. Det finns inte heller någon reservation eller avvikande mening om avgiftens storlek. Däremot finns det anledning att diskutera och kritisera regeringens hantering av avgiften när det gäller EU:s budget och hanteringen av EU-medel i allmänhet.

Cecilia Widegren har tidigare redogjort för hur regeringen valt att hantera avgiften till EU. Inbetalningen av avgiften för januari och februari 2003 valde man att tidigarelägga till december 2002. Man valde också att senarelägga inbetalningen av avgiften för december 2003 till januari 2004. Det var denna senareläggning som medförde en dröjsmålsränta eller straffavgift. Detta tricksande gjorde att man kassamässigt fick 5,8 miljarder mindre i utgifter för 2003 och därmed klarade utgiftstaket. Detta är ett sätt att kringgå de regler och den stramhet som riksdagen har beslutat om.

Centerpartiet var väldigt pådrivande för att vi skulle instifta budgetsystemet med ett utgiftstak. Men allteftersom har regeringen blivit alltmer duktig på att tricksa sig förbi reglerna, så styreffekten blir noll och intet. Man ska vara väldigt klantig som regering för att inte klara budgettaken, med tanke på de friheter man tar sig.

Dröjsmålsräntan på 13 miljoner är inte så mycket pengar i statens budget. Vi har ju i tidigare debatter i dag talat om Gustav Möller. Att slarva bort 13 miljoner är att använda skattepengar på ett ineffektivt sätt, en stöld från fattiga.

Det tydligaste exemplet på hur man tricksar med andra EU-medel är ersättningarna till Sveriges lantbrukare, som numera fungerar som något slags budgetregulator. Det är notoriskt så att de ersättningar som borde komma i november kommer i januari året efter. För det här året handlar det om alla EU-ersättningar, 6 miljarder. Det motsvarar, som Cecilia Widegren sade, hela arbetsinkomsten för svenskt jordbruk. Det är helt oacceptabelt att hålla inne lönen för en hel yrkesgrupp. Vi kan dra paralleller med kolgruvarbetare i forna Sovjetunionen som strejkade för att de inte fick sin lön. Att motsvarande förfarande sker i Sverige gör mig mörkrädd – detta endast för att klara utgiftstaket på papperet.

Jag skulle vilja få svar från efterföljande debattör om han tycker att det är acceptabelt att hålla inne hela arbetsinkomsten för Sveriges jordbrukare på det här sättet. Tycker ni att det är att betrakta som något slags besparing att skjuta upp en utgift? Är det något som visar att man är duktig på att hålla in pengarna? Det finns skäl att få svar på de frågorna.

Anf. 148 TOMMY TERNEMAR (s):

Fru talman! Jag tror att jag ska korta ned mitt anförande och nästan direkt gå in på frågeställningarna.

Jag vill ändå säga att den europeiska gemenskapens allmänna budget upprättas med stöd av artikel 228 i EG-fördraget. EU-avgiften för år 2005 föreslås bli nästan 27 miljarder.

Sverige är i dag nettobidragsgivare till EU-budgeten. Vi betalar mer än vad vi får tillbaka. Detta gör vi framför allt för att Sverige faktiskt räknas till de rikaste länderna i unionen. Som socialdemokrater tycker vi att denna princip är bra: att bidra efter bärkraft.

I sammanhanget vill jag också nämna att det ligger ett förslag till en ny långsiktig budget för åren 2007–2013, den så kallade Agenda 2007.

Förslaget innebär en omfattande expansion av EU:s budget. Den genomsnittliga åtagandenivån föreslås bli 1,26 % av EU:s BNI.

Sverige har tillsammans med Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Nederländerna och Österrike krävt att EU:s budget inte överstiger 1 % av EU:s BNI. Vi kan således inte acceptera kommissionens förslag då det riskerar att kraftigt öka den svenska EU-avgiften. Men detta får vi som sagt återkomma till i ett annat sammanhang.

Nu först till Cecilia Widegren: Det var väldigt vad du tog i.

I den budgetlag vi har framgår det tydligt att det är en skyldighet för regeringen, om det finns risk att beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas, att vidta sådana åtgärder för att undvika detta som den faktiskt har befogenheter att göra. Det är inget tricksande eller myglande, utan det sker precis i enlighet med det regelverk och den budgetlag vi har i dag, Cecilia Widegren.

Om man ömmar för bönderna – vilket man ska göra – som är en mycket viktig yrkeskår i vårt land och som bidrar till vårt välstånd, är det väldigt viktigt för bönderna att vi har ordning på finanserna. Det betyder mycket för deras situation och ekonomi.

Det låter nästan på er, även Roger Tiefensee, som att böndernas pengar ska dras in och inte komma dem till del så småningom. Vem är det som har sagt att böndernas bidrag skulle betalas ut i november? Har regeringen sagt det någon gång? Nej, inte mig veterligt. I EG:s regelsystem står det att det kan betalas ut från november och in en bit över årsskiftet. Det är också det som kommer att ske nu, alltså efter årsskiftet. Det är alltså inget nytt på något sätt, utan så kan man göra.

Roger Tiefensee säger att bönderna nu inte kan köpa julklappar till sina barn. Det är väl att överdriva lite grann. Jag måste säga att i dessa juletider är det kanske inte bönderna som jag tycker mest synd om. Det finns nog andra människor i vårt land som man kan sända en tanke till när det gäller julen.

Jag vill påminna om att i budgeten för 2005 sänks skatten på dieselolja för jord- och skogsbruk med 2 kr per liter. Tidigare har också skatten på el och eldningsolja sänkts till en lägre nivå. Sloandet av arvs- och gåvoskatter för att underlätta generationsskiftet är också till gagn för jordbrukarna och bönderna. Och vi höjer anslaget till det befintliga miljö- och landsbygdsprogrammet med ytterligare 400 miljoner 2005 och 400 miljoner 2006.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande. Dessutom vill jag önska fru talmannen god jul från finansutskottet.

Anf. 149 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! Det som vi vill få fram är oerhört tydligt – det är den stora skillnaden mellan vår politik och regeringens politik när det gäller detta tricksande – nämligen att vi vill ge även den här gruppen i samhället möjlighet att vara företagare på rimliga villkor. Då måste man ha planer som man kan följa.

I det här fallet använder ni och regeringen ett antal människor runtom i landet, som varje dag kämpar för att få företaget att gå ihop, som en ren budgetregulator i hanteringen för att på papperet kunna skifta på detta sätt.

Jag har två konkreta frågor till Tommy Ternemar, och jag vill att du ska försöka svara på dem.

Min ena fråga är varför denna yrkeskategori, denna grupp i samhället, ska vara en enskild budgetregulator för regeringen. Det handlar om de 6 miljarderna och hela årsarbetsinkomsten som det innebär för bönderna.

Min andra fråga är om Tommy Ternemar tycker att det är rimligt att Sveriges bönder hanteras på detta sätt eftersom andra bönder runtom i EU inte hanteras på detta sätt.

*Avgiften till
Europeiska
gemenskapen*

Anf. 150 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Fru talman! Jag frågade tidigare: Vem är det som har sagt att dessa bidrag skulle betalas ut i november? Vem har åkt runt i Sverige och berättat det? Regeringen har inte lovat det någon gång.

I EG:s regelverk står det mycket klart och tydligt att dessa bidrag kan betalas ut från november och över årsskiftet. Bönderna kommer att få sina pengar efter årsskiftet.

Anf. 151 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! Jag blir oerhört orolig när jag hör att Tommy Ternemar inte tar avstånd från denna hantering av en enskild företagargrupp. Vi vet att detta kommer att betalas ut efter årsskiftet men att det var möjligt att betala ut det redan från november månad, vilket många EU-länder också gör, men inte Sverige. Men det är inte i januari som detta kommer att betalas ut. Det kommer att betalas ut olika bidrag fram till maj månad. Det ska man räkna med. Det är ingenting som sker bara under januari månad.

Jag vet att hela miljö- och jordbruksutskottet, där jag har möjlighet att medverka, har ställt sig bakom formuleringar om att det är viktigt att de olika EU-stöden betalas ut så tidigt som möjligt. Hela utskottet kan tänka sig att ställa sig bakom det. Kan ni i finansutskottet tänka er att ställa er bakom detta och arbeta för detta inför kommande period, Tommy Ternemar?

Anf. 152 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Fru talman! Jag kan mycket väl stå här i dag och säga att vi visst kan ställa oss bakom det. Men det är ändå så att om regeringen ser att det finns risk för att utgiftstaket spräcks måste man vidta åtgärder, och det har vi nu gjort.

Anf. 153 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Tommy Ternemar kom både i sitt anförande och i sitt replikskifte in på att regeringen har skyldighet att vidta åtgärder om det finns risk för att budgettaket spricker och om det handlar om att få ordning i finanserna. Men är det att få ordning i finanserna att skjuta fram en utgift? Innebär det en besparing? Blir statens ekonomi bättre därför att man skjuter fram en utgift? Pengarna ligger ju och väntar i Bryssel. Sal-dot blir därför inte bättre. Detta påverkar bara utgiftstaket. Det är det enda skälet. Det påverkar inte ekonomin. Det påverkar inte statskulden, som vi har diskuterat här tidigare. Det påverkar bara utgiftstaket och regeringens förmåga att på papperet hålla det.

Man kan jämföra med privatekonomin. Har jag bättre ordning i min ekonomi om jag väljer att betala en räkning för sent?

Anf. 154 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Fru talman! Som du säger kan man jämföra med privatekonomin. Och du får inte en bättre ekonomi om du gör det. Men det kan vara så att man måste budgetera om i sin privatekonomi för att klara den till exempel över ett årsskifte.

Anf. 155 ROGER TIEFENSEE (c) replik:

Fru talman! Då hamnar vi på det som Tommy Ternemar var inne på, att det inte är mest synd om bönderna. Därmed är det den yrkesgrupp som man väljer ut och använder som budgetregulator. Jag kan inte tolka det på något annat sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

SkU17 Räntebeläggning av periodiseringsfonderna

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU14 Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m.

1. utskottet

2. res. (m, kd)

Votering:

229 för utskottet

79 för res.

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 131 s, 39 fp, 1 kd, 26 v, 18 c, 13 mp

För res.: 50 m, 1 fp, 26 kd, 2 c

Frånvarande: 13 s, 5 m, 8 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

SkU16 Skatteregler för elcertifikat och utsläppsätter

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Beskattningen av jordbrukets stödrättigheter)

1. utskottet

2. res. (kd, c)

Votering:

263 för utskottet

47 för res.

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 132 s, 50 m, 41 fp, 26 v, 13 mp
För res.: 27 kd, 20 c
Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Prot. 2004/05:52
16 december

SkU18 Slopad arvsskatt och gåvoskatt

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. (fp, m, kd, c)

Votering:

171 för utskottet

138 för res.

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 131 s, 26 v, 13 mp

För res.: 50 m, 41 fp, 27 kd, 20 c

Frånvarande: 13 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

FiU14 Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Punkt 2 (Översyn av myndigheternas uppdrag)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

268 för utskottet

42 för res. 1

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 49 m, 27 kd, 26 v, 20 c, 13 mp

För res. 1: 1 m, 41 fp

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Punkt 3 (Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn)

1. utskottet

2. res. 2 (kd)

Votering:

283 för utskottet

27 för res. 2

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 50 m, 41 fp, 26 v, 20 c, 13 mp

För res. 2: 27 kd

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Punkt 11 (SCB:s uppdragsverksamhet)

1. utskottet

2. res. 3 (m, fp)

Votering:

219 för utskottet

91 för res. 3

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 27 kd, 26 v, 20 c, 13 mp

För res. 3: 50 m, 41 fp

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Punkt 17 (Kostnaden för mäns våld mot kvinnor)

1. utskottet

2. res. 7 (mp, v)

Votering:

270 för utskottet

39 för res. 7

1 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 50 m, 41 fp, 27 kd, 20 c

För res. 7: 26 v, 12 mp

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Punkt 4 (Ekonomiska förutsättningar för kommunal verksamhet)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (fp)

Förberedande votering:

53 för res. 1

41 för res. 2

216 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

198 för utskottet

50 för res. 1

62 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 131 s, 27 kd, 26 v, 13 mp

För res. 1: 50 m

Avstod: 1 s, 41 fp, 20 c

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Punkt 5 (Finansieringsprincipen och det kommunala självstyret)

1. utskottet

2. res. 4 (fp, m, kd, c)

Votering:

172 för utskottet

137 för res. 4

1 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 26 v, 13 mp

För res. 4: 49 m, 41 fp, 27 kd, 20 c

Avstod: 1 m

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Punkt 7 (Kommunala skattebaser)

1. utskottet

2. res. 9 (c)

Votering:

247 för utskottet

20 för res. 9

43 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 132 s, 50 m, 25 kd, 26 v, 13 mp

För res. 9: 20 c

Avstod: 41 fp, 2 kd

Frånvarande: 12 s, 5 m, 7 fp, 6 kd, 3 v, 2 c, 4 mp

Lars Gustafsson (kd) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.33 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna i 10 minuter för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.43.

17 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Försvarsutskottets betänkande
2004/05:FöU5 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 – förnyad behandling

Finansutskottets betänkande
2004/05:FiU10 Statsbudget för 2005

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 16 december

2004/05:608 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Nationella konventet i Burma

2004/05:609 av *Liselott Hagberg* (fp) till näringsminister Thomas Östros
Utvecklingen av näringslivet i Strängnäs vid en eventuell nedläggning av P 10

2004/05:610 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Barn med föräldrar som sitter i fängelse

2004/05:611 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsrådet Carin Jämtin
Det svenska biståndet i Tanzania

2004/05:612 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
EU:s relation med Kuba

2004/05:613 av *Gustav Fridolin* (mp) till statsrådet Barbro Holmberg
Motstånd mot den inhumana flyktingpolitiken

2004/05:614 av *Alice Åström* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Israeliska myndigheter och det palestinska valet

2004/05:615 av *Sermin Özurküt* (v) till utrikesminister Laila Freivalds
Palestiniernas demokratiska rättigheter i östra Jerusalem

2004/05:616 av *Rolf Gunnarsson* (m) till försvarsminister Leni Björklund

Polisens medverkan i försvaret

2004/05:617 av *Agne Hansson* (c) till utrikesminister Laila Freivalds
EU:s vapenembargo mot Kina
2004/05:618 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:619 av *Anita Brodén* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:620 av *Anita Brodén* (fp) till socialminister Berit Andnor
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:621 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:622 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Lena Hallengren
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:623 av *Anita Brodén* (fp) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:624 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Jens Orback
Samverkan mellan regeringen och frivilligorganisationerna
2004/05:625 av *Elina Linna* (v) till socialminister Berit Andnor
Taltjänst
2004/05:626 av *Sven Bergström* (c) till statsrådet Lena Sommestad
Åtgärder för att begränsa flygets klimatpåverkan
2004/05:627 av *Sven Bergström* (c) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist
Det småskaliga kustfiskets framtid

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 januari.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 december

2004/05:527 av *Torsten Lindström* (kd) till statsrådet Jens Orback
Jämställdhetsarbete för män
2004/05:529 av *Claes Västerteg* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Förbud att passera stillastående skolskjuts
2004/05:531 av *Göran Lindblad* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Olycksrisker med skolbussar
2004/05:540 av *Rosita Runegrund* (kd) till utbildnings- och kulturmi-
nister Leif Pagrotsky
Vitryska studentutbyten
2004/05:551 av *Martin Andreasson* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Privatimport av husvagnar och husbilar
2004/05:569 av *Maud Ekendahl* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Tågkommunikationer

Prot. 2004/05:52
16 december

2004/05:571 av *Ulf Sjösten* (m) till näringsminister Thomas Östros
Vattenfalls användning av energi

2004/05:581 av *Elisebeht Markström* (s) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Riksdagens beslut 1998 – *Kvinnofrid*

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 januari.

20 § Kammaren åtskildes kl. 15.45.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 7 § anf. 10 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 51 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 102 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.33 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Utökning av antalet suppleanter i försvarsutskottet.....	1
3 § Val av extra suppleant i försvarsutskottet.....	1
4 § Avsägelse.....	1
5 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott.....	2
6 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid	3
7 § Ränobeläggning av periodiseringsfonderna	3
Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU17	3
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (s)	3
Anf. 2 STEFAN HAGFELDT (m)	5
Anf. 3 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp).....	6
Anf. 4 LARS GUSTAFSSON (kd)	7
Anf. 5 PER ROSENGREN (v).....	8
Anf. 6 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	9
Anf. 7 PER ROSENGREN (v) replik.....	9
Anf. 8 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	10
Anf. 9 PER ROSENGREN (v) replik.....	11
Anf. 10 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	11
Anf. 11 PER ROSENGREN (v) replik.....	12
Anf. 12 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	12
Anf. 13 PER ROSENGREN (v) replik.....	13
Anf. 14 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	13
Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (s)	13
Anf. 16 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik.....	14
Anf. 17 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	14
Anf. 18 ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik.....	15
Anf. 19 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	15
Anf. 20 STEFAN HAGFELDT (m) replik.....	16
Anf. 21 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	16
Anf. 22 STEFAN HAGFELDT (m) replik.....	17
Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (s) replik	17
Anf. 24 PER ROSENGREN (v).....	17
(Beslut fattades under 16 §.).....	18
8 § Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m.	18
Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU14	18
Anf. 25 ULLA WESTER (s).....	18
Anf. 26 ULF SJÖSTEN (m).....	18
Anf. 27 PER LANDGREN (kd).....	19
Anf. 28 SUSANNE EBERSTEIN (s).....	19
Anf. 29 PER LANDGREN (kd) replik.....	20
Anf. 30 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik.....	20
Anf. 31 PER LANDGREN (kd) replik.....	21
Anf. 32 SUSANNE EBERSTEIN (s) replik.....	21
Anf. 33 ULF SJÖSTEN (m) replik.....	21

Anf. 34	SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	21
Anf. 35	ULF SJÖSTEN (m) replik	22
Anf. 36	SUSANNE EBERSTEIN (s) replik	22
Anf. 37	MARIE ENGSTRÖM (v)	22
Anf. 38	STAFFAN DANIELSSON (c)	22
Anf. 39	LENNART HEDQUIST (m)	23
	(Beslut fattades under 16 §.)	23
9 §	Skatteregler för elcertifikat och utsläppsrätter	23
	Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU16	23
Anf. 40	MATS BERGLIND (s)	23
Anf. 41	LARS GUSTAFSSON (kd)	24
Anf. 42	STAFFAN DANIELSSON (c)	24
Anf. 43	PER ERIK GRANSTRÖM (s)	25
Anf. 44	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	26
Anf. 45	PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik	27
Anf. 46	STAFFAN DANIELSSON (c) replik	27
Anf. 47	PER ERIK GRANSTRÖM (s) replik	27
	(Beslut fattades under 16 §.)	28
10 §	Slopad arvsskatt och gåvoskatt	28
	Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU18	28
Anf. 48	LENNART AXELSSON (s)	28
Anf. 49	LENNART HEDQUIST (m)	28
Anf. 50	ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp)	30
Anf. 51	PER LANDGREN (kd)	32
Anf. 52	JÖRGEN JOHANSSON (c)	34
Anf. 53	CATHARINA BRÅKENHIELM (s)	35
Anf. 54	LENNART HEDQUIST (m) replik	37
Anf. 55	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	37
Anf. 56	LENNART HEDQUIST (m) replik	37
Anf. 57	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	38
Anf. 58	PER LANDGREN (kd) replik	38
Anf. 59	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	39
Anf. 60	PER LANDGREN (kd) replik	39
Anf. 61	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	39
Anf. 62	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	39
Anf. 63	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	40
Anf. 64	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	40
Anf. 65	CATHARINA BRÅKENHIELM (s) replik	40
Anf. 66	PER ROSENGREN (v)	40
Anf. 67	LENNART HEDQUIST (m) replik	42
Anf. 68	PER ROSENGREN (v) replik	43
Anf. 69	LENNART HEDQUIST (m) replik	43
Anf. 70	PER ROSENGREN (v) replik	43
Anf. 71	PER LANDGREN (kd) replik	44
Anf. 72	PER ROSENGREN (v) replik	44
Anf. 73	PER LANDGREN (kd) replik	45
Anf. 74	PER ROSENGREN (v) replik	45
Anf. 75	ANNA GRÖNLUND KRANTZ (fp) replik	46

Anf. 76 PER ROSENGREN (v) replik.....	46
Anf. 77 LENNART HEDQUIST (m).....	47
Anf. 78 PER ROSENGREN (v) replik.....	47
Anf. 79 LENNART HEDQUIST (m) replik	47
Anf. 80 PER ROSENGREN (v) replik.....	48
Anf. 81 LENNART HEDQUIST (m) replik	48
Anf. 82 PER LANDGREN (kd).....	48
Anf. 83 PER ROSENGREN (v) replik.....	49
Anf. 84 PER LANDGREN (kd) replik.....	49
Anf. 85 PER ROSENGREN (v) replik.....	49
Anf. 86 PER LANDGREN (kd) replik.....	50
(Beslut fattades under 16 §.).....	50
11 § Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003	50
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU14.....	50
(Beslut fattades under 16 §.).....	50
12 § Samhällsekonomi och finansförvaltning	51
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU2.....	51
Anf. 87 ARNE KJÖRNSBERG (s).....	51
Anf. 88 GUNNAR AXÉN (m).....	51
Anf. 89 CHRISTER NYLANDER (fp).....	52
Anf. 90 SIV HOLMA (v)	53
Anf. 91 ROGER TIEFENSEE (c).....	55
Anf. 92 CARIN LUNDBERG (s).....	56
Anf. 93 GUNNAR AXÉN (m) replik.....	59
Anf. 94 CARIN LUNDBERG (s) replik	59
Anf. 95 GUNNAR AXÉN (m) replik.....	60
Anf. 96 CARIN LUNDBERG (s) replik	60
Anf. 97 CHRISTER NYLANDER (fp) replik.....	60
Anf. 98 CARIN LUNDBERG (s) replik	61
Anf. 99 CHRISTER NYLANDER (fp) replik.....	62
Anf. 100 CARIN LUNDBERG (s) replik	62
Anf. 101 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	63
(Beslut fattades under 16 §.).....	63
13 § Allmänna bidrag till kommuner	63
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU3.....	63
Anf. 102 KJELL NORDSTRÖM (s).....	63
Anf. 103 TOMAS HÖGSTRÖM (m).....	63
Anf. 104 GUNNAR NORDMARK (fp).....	65
Anf. 105 LARS LINDÉN (kd)	66
Anf. 106 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	69
Anf. 107 SONIA KARLSSON (s)	71
Anf. 108 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik.....	74
Anf. 109 SONIA KARLSSON (s) replik	74
Anf. 110 TOMAS HÖGSTRÖM (m) replik.....	75
Anf. 111 SONIA KARLSSON (s) replik	75
Anf. 112 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	75
Anf. 113 SONIA KARLSSON (s) replik	76
Anf. 114 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	76

Anf. 115 SONIA KARLSSON (s) replik.....	77
Anf. 116 LARS LINDÉN (kd) replik.....	77
Anf. 117 SONIA KARLSSON (s) replik.....	77
Anf. 118 LARS LINDÉN (kd) replik.....	78
Anf. 119 SONIA KARLSSON (s) replik.....	78
Anf. 120 GUNNAR NORDMARK (fp) replik.....	78
Anf. 121 SONIA KARLSSON (s) replik.....	79
Anf. 122 GUNNAR NORDMARK (fp) replik.....	79
Anf. 123 SONIA KARLSSON (s) replik.....	80
Anf. 124 SIV HOLMA (v).....	80
Anf. 125 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	82
Anf. 126 SIV HOLMA (v) replik.....	82
Anf. 127 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	83
Anf. 128 SIV HOLMA (v) replik.....	83
(Beslut fattades under 16 §.)	84
14 § Statsskuldsräntor m.m.	84
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU4	84
Anf. 129 GUNNAR AXÉN (m).....	84
Anf. 130 CHRISTER NYLANDER (fp)	85
Anf. 131 ROGER TIEFENSEE (c).....	86
Anf. 132 AGNETA RINGMAN (s).....	87
Anf. 133 CHRISTER NYLANDER (fp) replik	88
Anf. 134 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	88
Anf. 135 CHRISTER NYLANDER (fp) replik	88
Anf. 136 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	89
Anf. 137 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	89
Anf. 138 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	89
Anf. 139 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	89
Anf. 140 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	90
Anf. 141 GUNNAR AXÉN (m) replik	90
Anf. 142 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	91
Anf. 143 GUNNAR AXÉN (m) replik	91
Anf. 144 AGNETA RINGMAN (s) replik.....	91
(Beslut fattades under 16 §.)	92
15 § Avgiften till Europeiska gemenskapen	92
Finansutskottets betänkande 2004/05:FiU5	92
Anf. 145 CECILIA WIDEGREN (m).....	92
Anf. 146 CHRISTER NYLANDER (fp)	93
Anf. 147 ROGER TIEFENSEE (c).....	93
Anf. 148 TOMMY TERNEMAR (s)	94
Anf. 149 CECILIA WIDEGREN (m) replik.....	95
Anf. 150 TOMMY TERNEMAR (s) replik.....	96
Anf. 151 CECILIA WIDEGREN (m) replik.....	96
Anf. 152 TOMMY TERNEMAR (s) replik.....	96
Anf. 153 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	96
Anf. 154 TOMMY TERNEMAR (s) replik.....	97
Anf. 155 ROGER TIEFENSEE (c) replik.....	97
(Beslut fattades under 16 §.)	97

16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	97
SkU17 Räntebeläggning av periodiseringsfonderna.....	97
SkU14 Sänkt avkastningsskatt för vissa livförsäkringar, m.m.....	97
SkU16 Skatteregler för elcertifikat och utsläppsätter	97
SkU18 Slopåd arvsskatt och gåvoskatt.....	98
FiU14 Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003	98
FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	98
FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	99
FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m.	100
FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	100
Ajournering.....	101
Återupptagna förhandlingar	101
17 § Bordläggning.....	101
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	101
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	102
20 § Kammaren åtskildes kl. 15.45.....	103

Prot. 2004/05:52
16 december

Prot. 2004/05:52
16 december

Elanders Gotab, Stockholm 2005